

Konec junija odločanje o Samoupravnem sporazumu o razporejanju delavcev v tujino

V petek, 10. junija, je sozdov delavski svet določil predlog Samoupravnega sporazuma o razporejanju delavcev na delovišča v tujini. Delavski svet sozda je določil tudi, naj v tozdi in delovnih skupnostih, ki so podpisniki Sporazuma, ta akt sprejmejo na zborih delavcev med 22. in 28. junijem.

Razprava o osnutku tega Sporazuma je bila izvedena v skladu z maja sprejetimi smernicami, so ugotovili člani sozdove sindikalne koordinacije in sekretarji OO ZK, ki so o tem razpravljali dopoldne.

Delovna skupina, ki je na podlagi številnih pripomb dopolnila besedilo sporazuma, je o celotnem postopku pripravila naslednje poročilo:

1. V času javne obravnave osnutka SaS o razporejanju delavcev na delovišča v tujini, ki je v domovini in tujini trajala od 15. 05. 1983 do 06. 06. 1983, so delavci, organi upravljanja in družbenopolitične organizacije dale vrsto pripomb, mnenj, pobud in predlogov.

Pripomb na sam prehod iz deviznih na dinarske osnove OD ni bilo, pač pa je vrsta organov in

DPO (Koordinacijski odbor sindikata SOZD IMP, aktiv komunistov v Iraku) to usmeritev podprla.

2. Pripombe na osnutek so prispel iz TOZD OV, KM, MMb, EM, ISO, INŽ, PB Lj., DS EMOND in iz večine projektov v okviru DE IRAK. TOZD MKp, DVG, MP Ce in KLIMAT so sporočili, da pripomb nimajo, ostale TOZD pa niso sporočile ničesar.

3. Pripombe iz razprave je uskladal Poslovni odbor za dela v tujini na seji 09. 06. 1983 in delavskemu svetu posredoval usklajeno besedilo, ki naj ga določi kot predlog samoupravnega sporazuma.

4. V IMP Glasniku objavljamo celotno besedilo predloga SaS, torej besedilo, ki je nastalo po usklajevanju in ga je kot

predlog določil delavski svet SOZD 10. 6. 1983. Ob tem posebej navajamo člene oz. določila, ki so bila glede na akceptirane pripombe spremenjena oz. dopolnjena, posebej pa pripombe, ki niso bile upoštevane in razloge, zakaj niso bile upoštevane. Pri tem poudarjamo, da spremembe, ki so nastale zaradi ustrežnejšega izrazoslovja oz. stilistike in na samo vsebino določila v ničemer ne vplivajo, posebej ne omenjamo.

5. Pri usklajevanju smo skušali upoštevati vse prispelne pripombe. Ni pa bilo moč upoštevati pripomb, ki so v direktnem nasprotju s predpisi, zveznim in republiškim družbenim dogovorom, kot s sporazumom v okviru SDPR. Nismo mogli upoštevati tudi pripomb, ki se sicer nanašajo na dela v tujini, a jih ne ureja ta SaS.

V najnovejši Delavski enotnosti (9. junija 1983) pa je objavljen tudi osnutek republiškega Družbenega dogovora o skupnih osnovah za izvajanje investicijskih del v tujini, ki ga delovne organizacije sicer ne podpisujejo, pač pa bodo z njim sindikat, republiški izvršni svet in Gospodarska zbornica Slovenije opredelili enotne pristope. Naš sporazum je z republiškim Družbenim dogovorom usklajen.

Gradili bomo Igalo!

13. maja je Inženiring podpisal pogodbo za 2. fazo izgradnje Instituta dr. Simo Milošević v Igalo. To je zavod za rehabilitacijo in fizikalno medicino in izredno velik objekt, kakršnega IMP v Jugoslaviji že nekaj časa ni imel.

S pogodbo, ki je že podpisana, je IMP prevzel izdelavo izvedbenih projektov, izvedbo instalacij, dobavo opreme in priučetve investitorjevih delavcev, ki bodo objekt vzdrževali. Po cenah iz letošnjega februarja je vrednost tega dela 460 milijonov dinarjev. Pogovarjajo pa se še o prevzemu infrastrukture in vgradnje dvigal, pričakujejo pa tudi, da bodo zaradi preprojektiranja potrebna še dodatna dela.

Glavna dela v Igalo bodo prihodnje leto, saj mora biti objekt končan do konca 1984. V Inženiringu predvidevajo, da bo moralo biti v konici na gradbišču 300 naših monterjev, kar tudi priča o velikosti tega posla. Prvi delavci iz tozdv Elektromontaža in Ogrevanje — vodovod so že začeli izvajati začetna montažna dela.

Ker smo v Črni gori dobili tako velik objekt in ker že imamo tam — še nekaj drugih del, se Inženiring trudi, da bi pridobil v Črnogorskem primorju še nove objekte in tako razdelil režijske stroške na večji obseg poslov.

Predvsem je zanimiva Industrijska cona Kotor, kjer Promont že gradi infrastruk-

turo. V novo Industrijsko cono se bodo iz Boke Presele tri tovarne: tovarna gume Bokeljka, tovarna pralnih sredstev in tovarna ležajev.

Za Bokeljko je Inženiring ponudbo že dal, za Riviero pa jo pravkar pripravljajo.

Podpis pogodbe za Igalo jamči, da bo Inženiringov oddelek za prodajo storitev v Jugoslaviji letošnji plan poslov (to je 800 milijonov dinarjev) zanesljivo presegel, pravi vodja oddelka Mijo Tisaj.

V Inženiringu pa razmišljajo še naprej. Po njihovi oceni bo tudi v Črni gori investicijski polet splanel in kot novo perspektivno področje v Jugoslaviji vidijo avtonomno pokrajino Kosovo. Glede na strokovnost, finančni in gradbeni potencial Slovenije so prepričani, da imamo skupaj z gradbenimi organizacijami dobre možnosti za pridobitev del na Kosovu. Za pridobivanje poslov v tej avtonomni pokrajini so se že povezali z Razvojnim centrom Celje in Slovenijalesom — prvi pripravlja kompleksne ponudbe za industrijske objekte, drugi pa za hotele in poslovne stavbe.

LOJZE JAVORNIK

Alchrom — temeljni kamen za novo tovarno

Ruški TOZD Alchrom je 3. junija ob 25-letnici svojega obstoja slovesno postavil temeljni kamen za gradnjo novega proizvodnega poslopja, ki ga bodo začeli graditi letos avgusta in, kot računajo, gradnjo zaključili prihodnje poletje. Posebno lepo je, da se je večina delavcev tega več kot 100 članskega kolektiva, ki so imeli prost dan, udeležila slovesnosti.

Začeli so s svečano sejo delavskega sveta, na katerem so podelili eno državno odlikovanje, ki ga je za aktivno in družbenopolitično udejstvovanje dobil delavec Maks Snofel. Podelili so tudi priznanja članom kolektiva za dvajset in več let dela v Alchromu in jubilejne nagrade za 10, 20 in 30 let delovne dobe.

Po končani seji delavskega sveta so se delavci in gostje udeležili slovesne postavitve temeljnega kamna, kjer so bili govorniki direktor Zoran Kos, predsednik delavskega sveta TOZD Vinko Lavrenčič, direktor delovne organizacije IZIP Janez Miklavc ter predsednik občinske skupščine Maribor Ruše Andrej Lešnik. Slovesnosti so prisostvovali predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine Maribor Ruše, mesta Maribor in predstavniki medobčinske gospodarske zbornice. Kot je povedal v svojem govoru predsednik delavskega sveta TOZD Vinko Lavrenčič, je Alchromov razvoj zastal pred nekaj leti, ker na sedanji lokaciji tovarne ni mogoče širiti proiz-

vodnje. Sedanji proizvodni prostori so prenatrpani, delovni pogoji zelo slabi in odvisni od vremena. Vse to zavira dvig storilnosti in kvalitete proizvodnje, zato že nekaj let načrtujejo novogradnjo, za katero postavljajo temeljni kamen.

Direktor TOZD Zoran Kos je povedal, da se je Alchrom s preusmeritvijo programa na predelavo plemenitih jekel v letih 1961 in 1962 začel naglo razvijati z osvajanjem proizvodnje opreme za potrebe mlekarstva in

drugih vej prehranske industrije. Močna investicijska aktivnost v nerazvito predelovalno prehrabetno industrijo in zmanjševanje uvoza opreme, je od kolektiva zahtevala osvajanje proizvodnje čedalje zahtevnejše opreme. Alchrom sedaj proizvaja za potrebe mlekarne, predelavo sadnih sokov, vina in podobno kompletno posodno in mešalno opremo, namenske stroje, transport agresivnih tekočin in program črpalk. Vso to proizvodnjo so vpeljali v TOZD s svojim kadrom in že po vsej Jugoslaviji uporabljajo njihovo opremo.

Hiter razvoj Alchroma je trajal vse do leta 1976, ko so presegle 100 zaposlenih. Neusklajenost razvoja TOZD in razvoj

Na Interklimi so naše novosti zbudile precej pozornosti

Letos se je IMP na Interklimi v Zagrebu od 6. do 10. junija izredno dobro predstavil. Na skrbno urejenem razstavnem prostoru smo pokazali precej novosti, pa tudi naši predstavniki na sejmu so bili zelo aktivni. Da to ni le lastna hvala, priča priznanje za dobro urejen razstaveni prostor, ki nam ga je podelila uprava Zagrebskega veleesajma. Na sliki: Po otvoritvi so naš razstaveni prostor obiskali: predstavnik hrvaškega komiteja za energetiko, industrijo in obrt inž. Vekoslav Srb, dr. Emil Ludviger, predsednik sveta jugoslovanskih razstavljalcev dr. Miroslav Frgo in generalni direktor Zagrebskega veleesajma mag. Bohumil Ernašek, ki so se pri nas zadržali precej dlje, kot je predvideval protokol. O nekaterih novostih, ki so jih naši tozdi predstavili na Interklimi, pišemo na 2. in 3. strani. — (Foto: L. J.)

Prijavite se za letne igre IMP!

Do konca junija zbira Klima Celje prijave za 3. letne športne igre IMP, ki bodo v Celju, 3. septembra.

Program bo standarden: odbojka, namizni tenis, kegljanje in streljanje za moške in ženske ekipe — samo za moške pa še mali nogomet in šah. Lani je bilo v Murski Soboti tudi rokometno tekmovalje, vendar letos rokomet ne bo.

Da bi organizatorji lahko igre čim bolj pripravili, želijo zbrati prijave delovnih organizacij že do konca junija. Za prvo prijavo bo dovolj, če sindikalne konference sporočijo, v katerih panogah bodo sodelovale njihove moške in ženske ekipe. Napišite tudi ime človeka za zvezo, ki mu bodo organizatorji pošiljali vsa potrebna obvestila!

Prijave pošljite na naslov: Odbor za organizacijo 3. letnih športnih iger IMP Delovna organizacija, Klima Celje Delavska ulica 5, p. p. 155 63001 Celje

Za dodatne informacije lahko pokličete predsednika organizacijskega odbora Bojana Bombača, ki ima telefonsko številko (063) 25-350, interna 32. Več na zadnji strani.

IZ VSEBINE

● Naloge in organiziranost tozda Marketing. str. 4

● Tozdi Ipko dosega izredne rezultate v hudi prostorski stiski. V petih mesecih že 80 odstotkov letnega plana! str. 5

● Tozdi Elektrokovinar je prvo četrtletje končal z izgubo. str. 5

● O proslavi dneva mladosti. str. 6

● Zapis iz Iraka — delavci so navdušeni nad amaterskim gledališčem »Šotora«. str. 6

Slovesni trenutek, ko je direktor delovne organizacije Izip Janez Miklavc vzdal temeljni kamen za novo tovarno. Na levi direktor tozda Zoran Kos, desno pa predsednik občinske skupščine Maribor-Ruše Andrej Lešnik. (Foto: M.P.)

Klimat je začel proizvajati opremo za visokotlačne sisteme

Delovna organizacija Klimat Ljubljana je začela izdelovati opremo za visokotlačno klimatizacijo. Prav gotovo je to pomemben dosežek, saj doslej v Jugoslaviji nismo imeli proizvajalca tovrstne opreme.

Kaj je visokotlačna klimatizacija?

Običajni ventilatorji dosežejo tlak 1000 do največ 1.500 paskalov, medtem ko novi ventilatorji, ki so jih v Klimatu razvili posebej za visokotlačne sisteme, dosežejo tlak do 2.800 paskalov in tudi hitreje sesajo zrak, oziroma ga potiskajo v sistem.

Zahteve po visokotlačni klimatizaciji se pojavljajo v objektih, kjer je klimatizacija najbolj zahtevna — to je v bolnišnicah (operacijske sobe!), poštah (telefonske centrale!), RTV centrih (občutljiva elektronska oprema!), kakor tudi v nekaterih industrijah — na primer farmaceutski in kemični.

V teh zahtevnih objektih projektirajo visokotlačne klimatizacijske sisteme, ker s temi napravami prihranijo prostor, po drugi strani pa imajo visokotlačni ventilatorji boljši izkoristek, kar omogoča prihranek energije. Izkoristek teh ventilatorjev je nad 80 odstotkov.

Bistven element za doseganje visokotlačnih parametrov v klimatskih napravah je radialni ventilator tipa NO in NE. Za ta ventilator so v Klimatu razvili poseben rotor s profiliranimi

nazaj zakrivljenimi lopaticami. Tudi vstopni lijak ventilatorja so skrbno oblikovali, da bi imel zrak ob vstopu v ventilator čim manjši upor.

Kot smo že rekli, izdeluje Klimat dva osnovna tipa: NE je enostransko sesajoč ventilator, NO, pa obojestransko. Vsega od obeh tipov izdelujejo v osmih velikostih.

Pomembno je tudi, da lahko pri teh ventilatorjih reguliramo vstopni zrak s posebno zasnovanimi loputami v sesalnem ventilu ventilatorjev. Te lopute krmilijo regulacijski organi preko avtomatskih pogonov.

Tako lahko reguliramo delovanje klimatskega sistema pri vstopu zraka, kar je osnova za precizno nastavljanje in omogoča tudi energetski prihranek, saj ventilator sesa le toliko zraka, kot je potrebno.

Ventilator, ki lahko doseže dovolj visok tlak, pa ni edina naprava, ki jo potrebujemo v visokotlačnem klimatizacijskem sistemu. Visok tlak in hitrost zraka moramo pred vpihovanjem v prostor zmanjšati z mešalnimi razbremenilnimi boksi oziroma komorami. Tudi te je Klimat razvil in že začel izdelovati in sicer:

Mešalni boks DB-KP (dovodni razbremenilni boks s konstantnim pretokom) in mešalni boks MB-KP.

V mešalnem boksu se mešata hladen in topel zračni tok v zahtevanih razmerjih. Klimat izdeluje dovodne dvokanalne mešalne bokse, pa tudi enokanalne dovodne razbremenilne in enokanalne odvodne razbremenilne. Mešalni boksi so izdelani v štirih izvedbah:

Za stalen zračni pretok, za spremenljiv zračni pretok, za stalen pretok zraka z zapiralno loputo in za reguliran zračni pretok z zapiralno loputo. Vsak tip teh naprav izdelujejo v sedmih velikostih za zračne pretoke od 100 do 9.000 m na uro.

Kot smo rekli, uporabljajo mešalne in razbremenilne komore v visokotlačnih klimatizacijah, da dosežejo zahtevane pretočne količine zraka v klimatiziranem prostoru. Te naprave torej omogočajo, da dosežemo željene parametre vpihovanja v posameznih prostorih neodvisno od glavnega sistema.

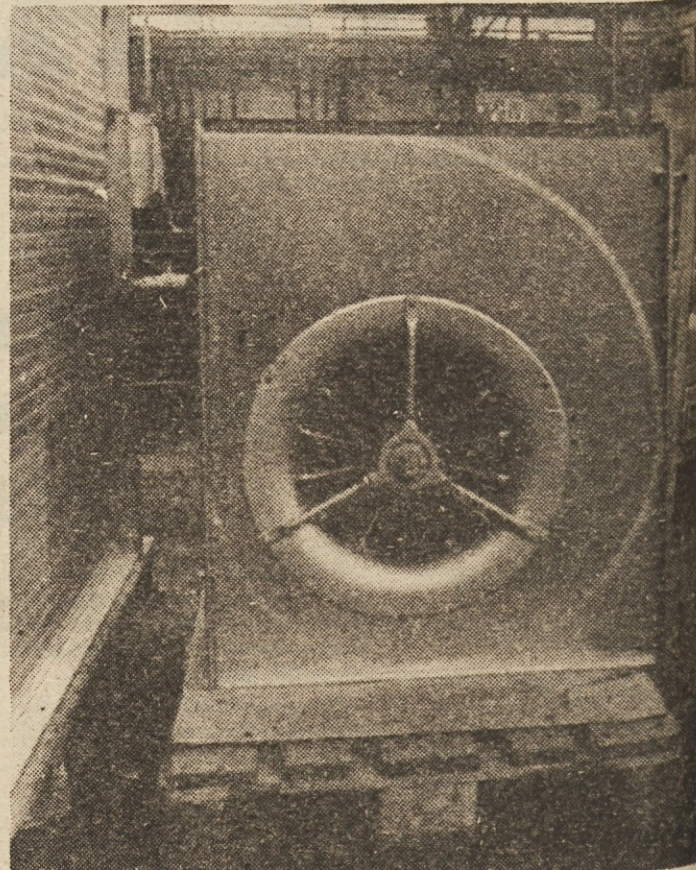
Bistveni element mešalnih in razbremenilnih boksov je pretočni regulator. Klimat izdeluje preprostejše izvedbe s konstantnim pretokom, kjer določimo pretok zraka kar na regulatorju.

Pri napravah za spremenljivi zračni pretok pa reguliramo pretok s krmilnim stikalom ali s prostorskim termostatom, ki pretok zraka avtomatsko uravnava glede na željeno temperaturo v prostoru.

Pretočne regulatorje dobiva Klimat zaenkrat v sodelovanju s firmo Nickel, sicer pa so ti izdelki povsem iz domačih materialov. Računajo, da bodo v prihodnjem letu osvojili še pretočne regulatorje.

S temi napravami Klimat lahko ponudi vse bistvene elemente, ki jih terjajo visokotlačni klimatizacijski sistemi. Vse to so investitorji morali doslej upoštevati.

O potrebah po tovrstnih izdelkih govori dejstvo, da je Klimat visokotlačne ventilatorje že poslal v Sarajevo za novi RTV center, izdelali pa so tudi že nekaj posebej prirejenih izvedb za sušilnico tobaka Tutumskega kombinata v Prilepu.

Klimatov visokotlačni ventilator — posnet v tovarni, preden so ga poslali na Interklimo.

Nov, modulni sistem elektronske regulacije

Ena od pomembnih novosti, ki jih je IMP prestavil na sejmu Interklime je povsem nova vrsta avtomatike — to je sistem 400.

Sistem 400 je že peta generacija elektronske regulacije, ki jo je razvila Trata-Avtomatika, in doslej daleč najsodobnejši sistem. »Tovrstno avtomatiko so vodilni svetovni proizvajalci predstavili pred dvema do tremi leti. S tem ko smo jo do danes uspeli razviti tudi mi, smo zmanjšali naš zaostanek za tujimi proizvajalci« pravi direktor tozda Trata-Avtomatika Boris Gazvoda.

Prva značilnost novega sistema 400 je, da je to sestavljiva ali modulni sistem. Sestavljiva oblika omogoča, da lahko na majhnem prostoru skoncentriramo ogromno regulacijskih funkcij, če je potrebno. Vsi moduli so standardizirani po normah DIN.

Sistem 400 je prvi Tratin sistem za elektronsko regulacijo, ki bo prilagojen posebej za prezračevalne in klimatizacijske sisteme. Dosedanji sistemi, vključno z nedavno razvitim sistemom 300, so bili razviti za

ogrevalne sisteme in nato prilagojeni za prezračevanje in klimatizacijo. V sistem 400 ni vključena le regulacija toplote, pač pa tudi vlage.

Sistem 400 deluje povsem na drugačen način kot prejšnji sistemi, saj ima zvezne napetostne izhode in ne relejskih. Standardizirani izhodi so od napetosti 2 do 10 voltov, kar omogoča vključitev teh elementov tudi v razne centralne nadzorne in krmilne sisteme in preko dodatnih modulov tudi v industrijske procese.

Sistem 400 deluje z napetostjo 24 voltov in ne z napetostjo 220. S tem je zmanjšana nevarnost za monterja ali upravljalca, če bi prišel v dotik z električnim tokom, saj mu 24 voltni tok ne bo škodoval.

Sistem je narejen tako, da lahko uporabljamo eno samo tipalo za več regulatorjev. Elektromotorni izvajalni pogoni so narejeni za napetostno krmiljenje. To pomeni, da s spreminjanjem napetosti spreminjamo položaj ventila oziroma žaluzije in s tem uravnavamo pretok zraka

oziroma toplotnega medija. Na regulacijski modul lahko priključimo več vzporednih delujočih pogonov oziroma izvajalskih naprav brez posredovalnih elementov.

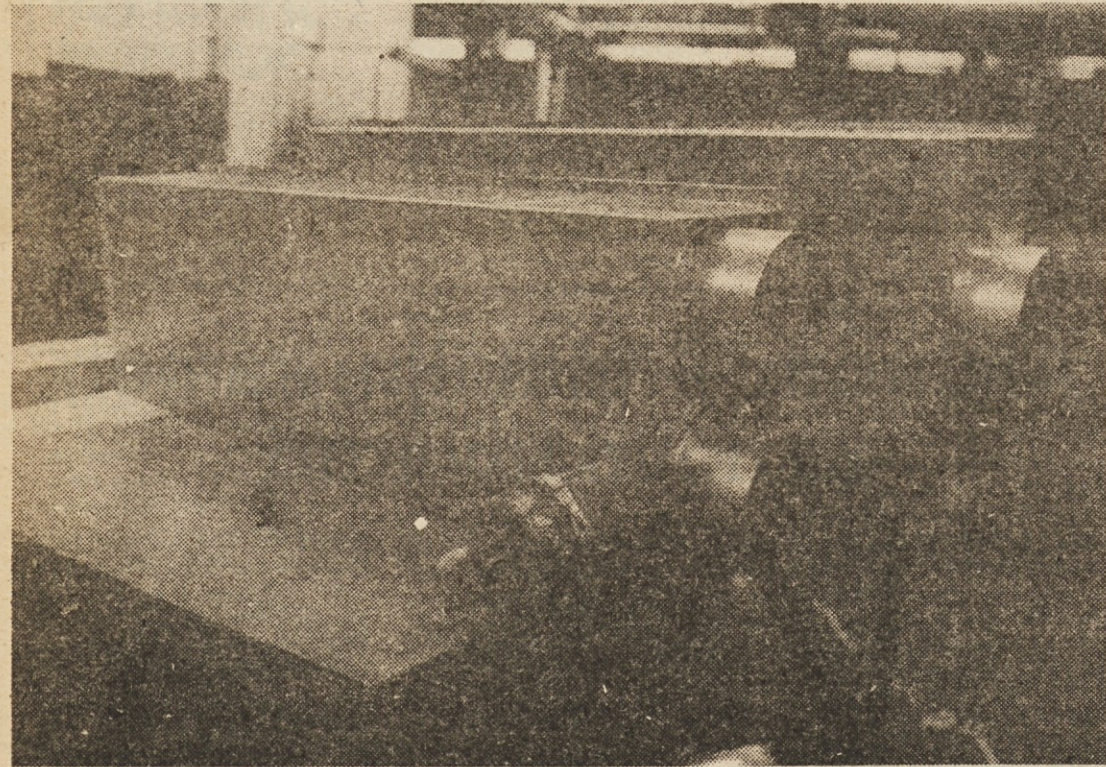
Sistem 400 je razmeroma širok program naprav, ki jih bo Trata osvajala po etapah. Jeseni bo stekla redna proizvodnja prve faze, ki so jo predstavili na Interklimi. Prihodnje leto bodo dokončali proizvodnjo še drugi del programa.

Tako bo Trata osvojila avtomatsko regulacijo tudi za najbolj zapletene sisteme — in sicer naprave, ki se lahko kosajo z izdelki vodilnih tujih proizvajalcev.

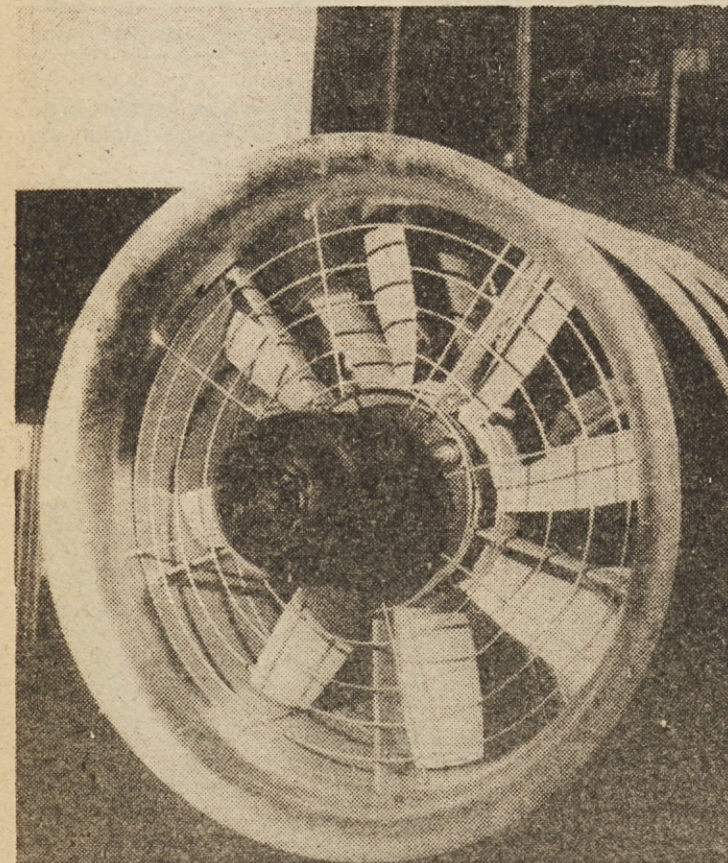
V sistemu 400 so tudi moduli in izvajalne naprave za regulacijo ventilatorskih konvektorjev. Konkretno: To sta dva dodatna modula in elektromotorni ventil. To so izredno miniaturne izvajalne naprave.

Nova proizvodnja ne zahteva veliko denarja, saj proizvodnja aplikativne elektronike ne terja nekih velikih strojev, pač pa drobno orodje za sestavljanje. Zahtevnejša je oprema za umerjanje in kontrolo teh naprav.

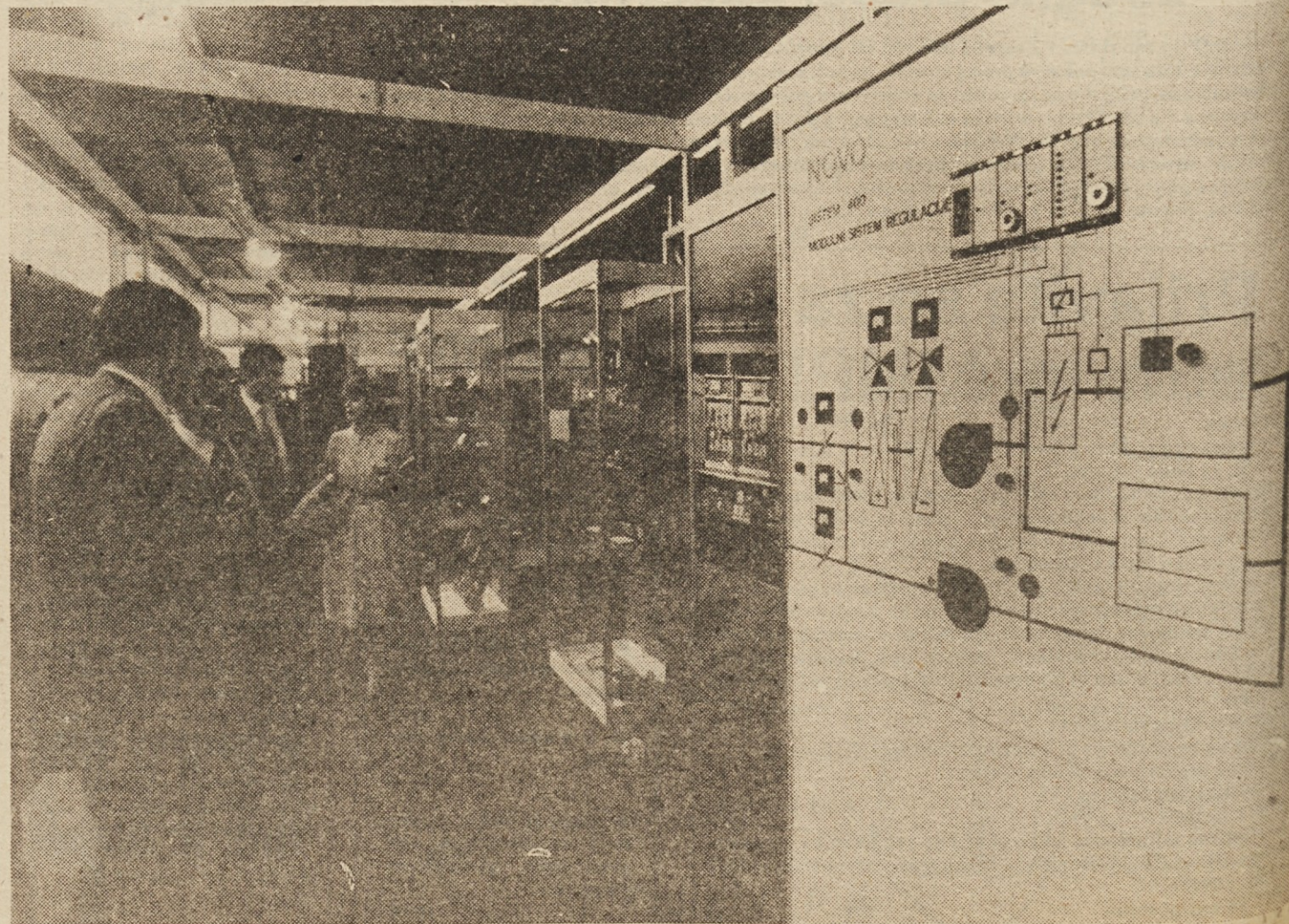
LOJZE JAVORNIK

Nujen element visokotlačnih klimatizacijskih sistemov so mešalne in razbremenilne komore.

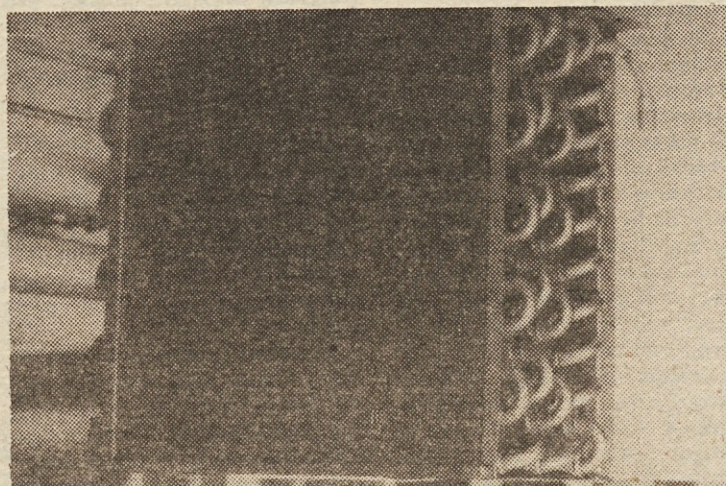
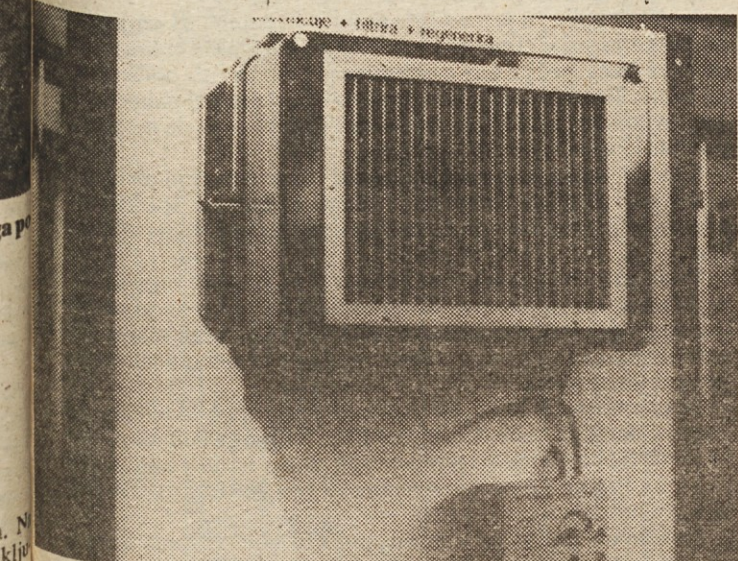
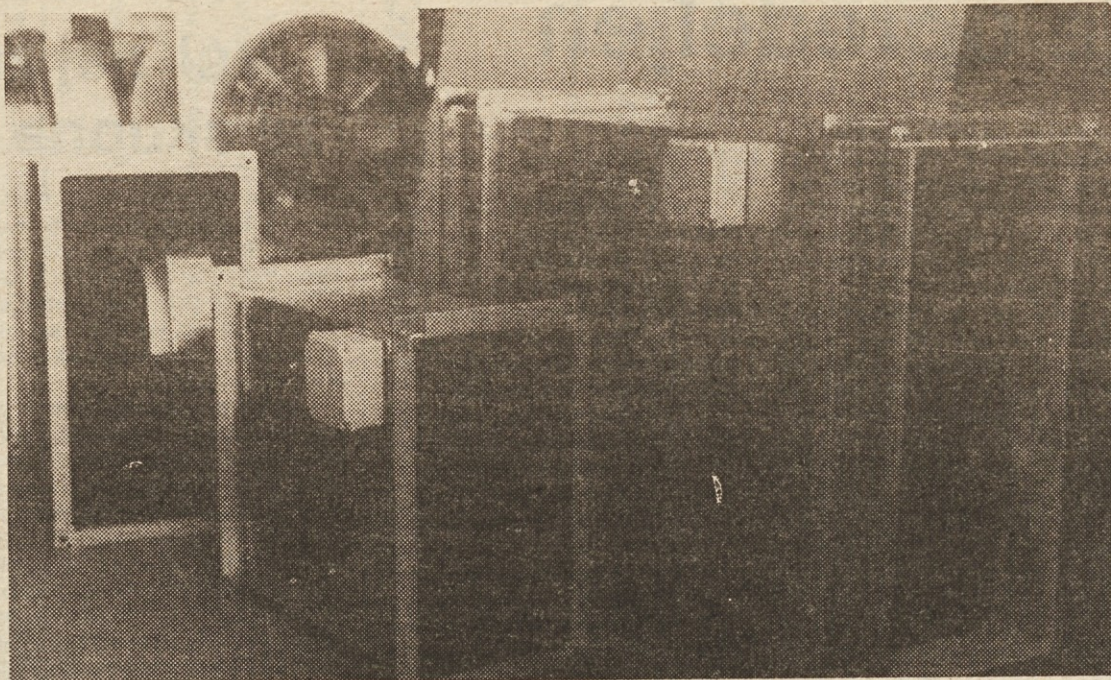
Novost, na katero so v celjski Klimi posebej ponosni, je aksialni ventilator AVS s profiliranimi ulitim lopaticami z vodilnikom. Ta ventilator ima izredno visok izkoristek. Njegov optimalni izkoristek je 85 odstotkov, celotno področje delovanja pa v območju nad 75 odstotkov izkoristka. Ta ventilator bo namenjen predvsem za vgrajevanje v sisteme industrijskega prezračevanja ali kot samostojen agregat v posameznih napravah — na primer pri regeneraciji toplote s steklenimi cevmi.

Novi Tratin sistem elektronske regulacije je pritegnil precej pozornosti obiskovalcev na Interklimi.

Novost v proizvodnem programu celjske Klime so tudi kanalski centrifugalni ventilatorji na sliki desno. Izdelujejo jih v petih velikostih — s premerom rotorja od 250 do 560 milimetrov. Kanalski ventilator je element, ki se enostavno priključi na kanal, se pravi, da olajša in skrajša delo monterjev, pa tudi videz kanala je lepši.

Spodaj: Klima Celje je na Interklimi pokazala tudi sobni ventilator — regeneratore toplote. To je patentirana Klimina naprava, ki izkorišča odpadno toploto in tako prihrani do 50 odstotkov toplote. Celjska Klima je regeneratore toplote delala tudi že prej, vendar večje naprave za industrijsko prezračevanje, medtem ko je model CVR 315 namenjen za komfortno klimatizacijo — na primer za lokale, pisarne, hotele itd.

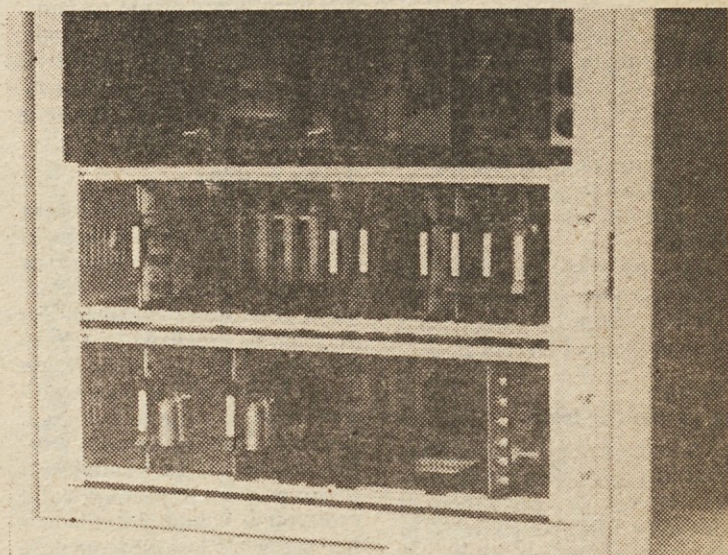
Direktni uparjalnik freona je Klimat razvil za potrebe velenjskega Gorenja in sicer kot element v toplotnih črpalkah za sanitarno vodo. V ta izdelek bo Klimat vgrajeval svoje visokokvalitetne menjalnice toplote, v katerih bo kot hladilni medij freon.

Arcis-N — računalnik nadzira obratovanje

TOZD TEN — Telekomunikacije je na Interklimi prvič prikazal novi računalniško vodeni sistem za centralni nadzor in upravljanje Arcis — N.

Ta sistem je namenjen za večje objekte, kot so medicinski centri, kulturni domovi, gledališča, kongresni centri, tovarniški kompleksi in podobno. V teh objektih je mnogo različnih naprav in postrojen, kot so naprave za gretje, kotlovnice, toplotne postaje, naprave za pripravo tople in hladne sanitarne vode, naprave za prezračevanje in klimatizacijo, dvigala, transformatorske postaje, kabelska mreža z razdelilci, razsvetljava, televizijski sistemi, naprave za požarno varnost itd.

Sistem Arcis — N omogoča avtomatsko upravljanje, reguliranje in nadziranje teh naprav in s tem tudi zanesljivo delovanje, prihranek energije, manjše število zaposlenih in daljše delovanje naprav. O tem, kakšno je povpraševanje po teh napravah, govori podatek, da je naprava, ki so jo razstavili na Interklimi že prodana za Slovensko plažo v Budvi.

Procesor sistema arcis-N.

Naš izdelek je za Nemce »super«

Leta 1979 je IMP osvojil devetdesetminutno protipožarno loputo. Razvijati in izdelovati jo je začel idrijski TIO.

Glavni razvijalec je bil diplomirani inženir Karel Tiegel, ki je s sodelovanjem še drugih sodelavcev poskrbel, da je bila loputa atestirana v ZRN. Vsi atesti teh naprav so potekali v Institutu für Haustechnik und Bauphysik na Tehnični univerzi v Münchnu. Končni atest pa je pred kratkim izdal Institut für Bautechnik v Berlinu. Na nemškem trgu je to edina loputa nemških proizvajalcev, ki je dobila atest kljub poskusom proizvajalcev iz Švedske in Francije. Nemški atesti so najstrožji v Evropi tako, da bi jih lahko brez težav uveljavili tudi v Švici ali pa v Avstriji ter v drugih evropskih državah.

V Jugoslaviji ima IMP-jeva protipožarna loputa najboljše karakteristike.

Poleg osnovne izvedbe te naprave izdeluje TIO Idrija še 6 izpeljank in to z elektromagnetnimi sprožilci, s pnevmatskim in elektromotornimi pogoni s potezno žico, kar vse omogoča daljinsko upravljanje teh naprav. Ne smemo pa pozabiti nekaj dobrih rešitev, ki so jih izdelali sami delavci ter s tem prispevali k cenejši in funkcionalnejši loputi. Orodja za posamezne sestavne dele je izdelal konstrukcijski oddelek TIO Idrija.

Protipožarna loputa je element v klimatski napravi, ki preprečuje širjenje morebitnega požara skozi klimatske in prezračevalne instalacije v zgradbah. Loputa nima le karakteristik za preprečevanje širjenja ognja, temveč je hkrati tudi protidimna loputa za preprečevanje prezračevalne oziroma klima instalacije. Pri izdelavi loput je 30 odstotkov uvoženega materiala.

Protipožarna loputa se lahko zapre in se s tem prepreči dotok zraka v prostor, kjer je izbruhnil požar na več načinov.

Lahko je povezana preko javljalnika dima in takoj, ko se koncentracija dima poveča, javljalnik aktivira loputo.

Vse lopute v zgradbi se lahko zaprejo tudi iz centrale s pritiskom

na gumb v primeru, ko se nekje opazi požar. Te naprave imajo posebne elektromagnetne ali motorne pogone, ki aktivirajo loputo, kadar zmanjka elektrike ali če je instalacija prekinjena. Avtomatsko pa se zopet odprejo, ko je napaka odpravljena.

Vsaka loputa brez izjeme pa se sama zapre takoj, ko se v prostoru poveča temperatura na 70 stopinj Celzija.

Loputa je vgrajena na prehodih prezračevalnih kanalov skozi stene ali strop, ki delijo zgradbe na posamezne požarne odseke.

Pred IMP-jevo proizvodnjo teh naprav se v Jugoslaviji zaradi nepopolnih požarnovarnostnih predpisov lopute sploh niso vgrajevale, če pa so jih vgrajevali, so bile uvožene.

S pravilnikom o protipožarni zaščiti zgradb so že določena mesta vgradnje protipožarnih loput v zgradbah.

Uporabljajo pa se predvsem tam, kjer so v zgradbi klimatske

in prezračevalne instalacije, to je v tovarniških poslopih, upravnih zgradbah, kongresnih centrih itd.

V zadnjem letu precej pada proizvodnja loput za domači trg. Stabilizacija je zahtevala, da se število novogradnje zmanjšuje na minimum in s tem za TIO sprožila verigo težav. Izvoz loput v Irak je delno ublažil padec naročil, vendar ne v zadostni meri, ker so obstajale proste proizvodne zmogljivosti. Prav izvoz pa je dejavnost, nad katero so se v idrijskem TIO zamislili in v tem vidijo rešitev.

Zato so po zaslugi direktorja Grofa navezali stike z zahodno-nemško firmo, kamor bi lahko izvažali lopute in po prvih dogovorih z njo je mogoče ugotoviti, da bi kazalo podvojiti sedanjo proizvodnjo. Problem se je takoj pokazal v tem, ker jugoslovanski atest o požarni varnosti ne odgovarja DIN normam. Poleg tega pa ima kupec tudi posebne zahteve.

Težav je bilo veliko — od nabave ustreznih materialov do priprave potrebne dokumenta-

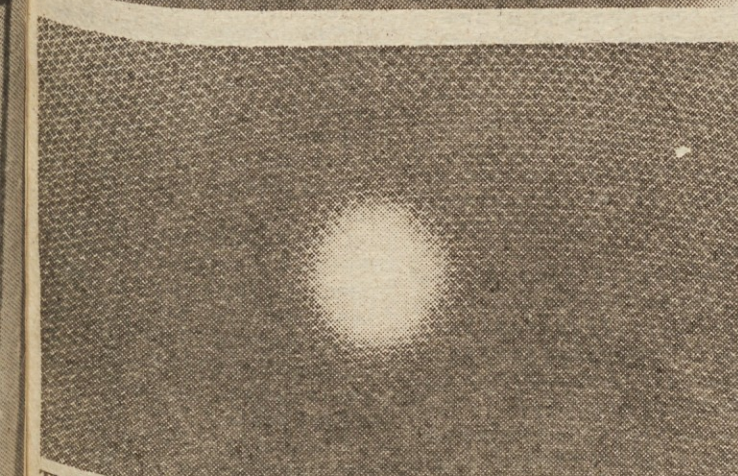
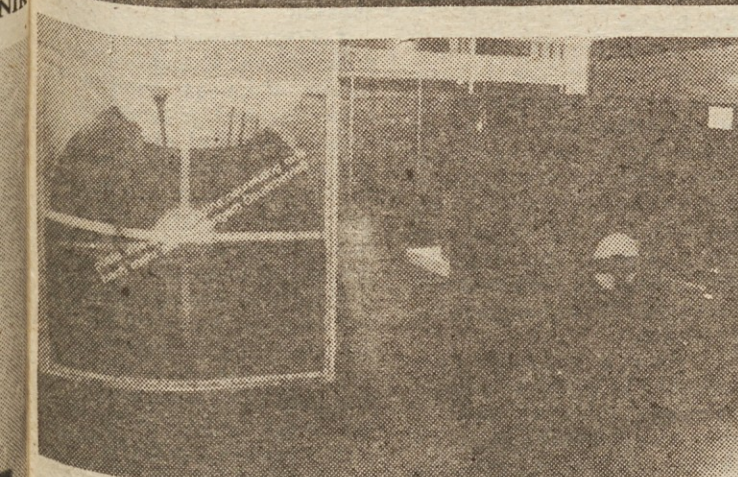
cije ter izdelave. V TIO so se zavedali, da je to zahtevno in da bo zaradi vsake najmanjše napake rezultat negativen. Veliko je tovarni TIO pomenila pridobitev tega atesta, ker se bo z njim povečal tržni prostor loput. Pokazalo se je, da trud ni bil zaman. Loputa je po svojih karakteristikah prišla v najvišji razred z nazivom »super«.

TIO Idrija izdelala letno okoli 3000 loput. Za firmo Nickel v Zvezni republiki Nemčiji je predvidena letna količina najmanj 2500 teh naprav. Tako bi se morala IMP-jeva proizvodnja protipožarnih loput podvojiti.

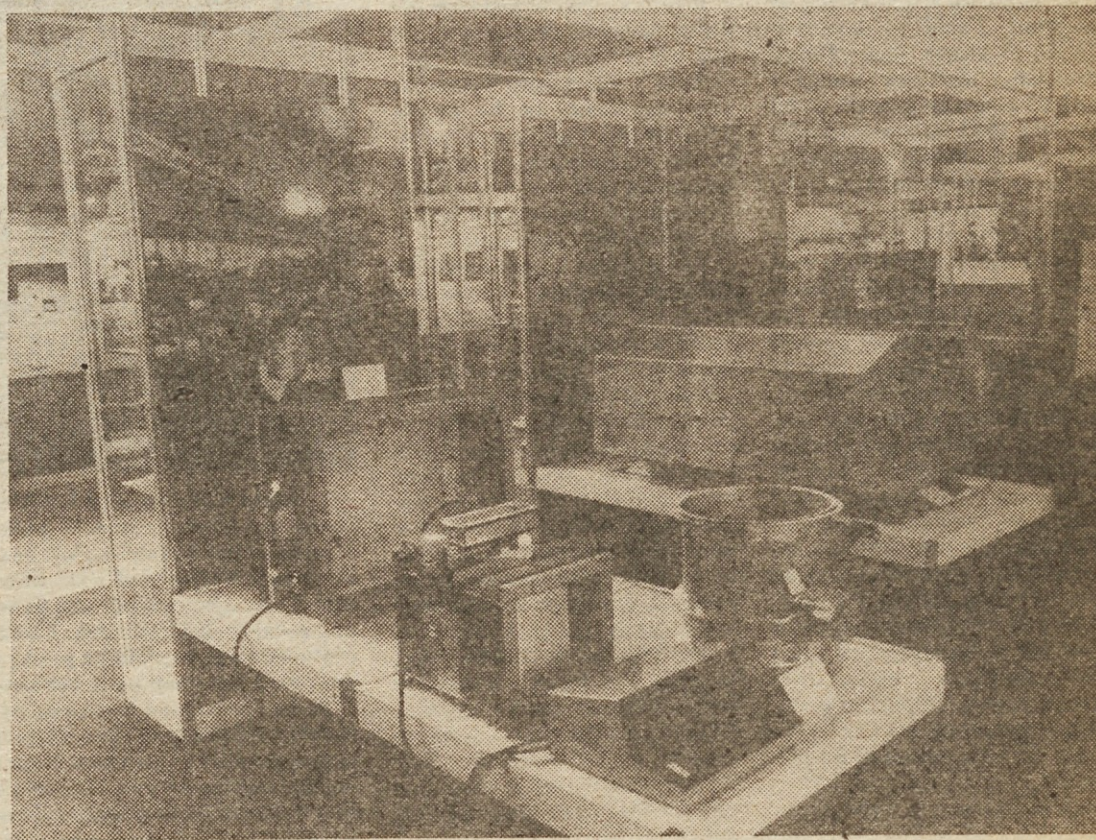
Ker je IMP že dobil prvo naročilo nemškega kupca za 868 komadov, ki bodo morali biti izdelani do konca letošnjega avgusta, se tovarna TIO intenzivno pripravlja na izgradnjo čimbolj avtomatizirane montažne linije, ki jo bodo morali zaključiti do konca letošnjega junija.

Povprečna cena osnovne izvedbe omenjene naprave znaša 10.000 dinarjev.

CIRIL HLADNIK
MARIJA PRIMC

TIO Idrija je na Interklimi pokazal ekonovente. Na zunanjem razstavnem prostoru so razstavili eno največjih izvedb — z dobrimi štirimi metri premera. Posebnost je tudi enajst let star rototherm, s katerim firma Kraftanlagen na sejnih dokazuje trajnost svojega izdelka. Na spodnji sliki: Detalj rotacijskega filtra.

Protipožarne lopute z avtomatiko, ki jih je TIO razstavil na Interklimi.

Naloge novega tozda Marketing

Koncept dela je opredeljen

Novi tozd skupnega pomena Marketing že dobiva trdnjšo organizacijsko zgradbo in koncept svojega delovanja. Z vršilec dolžnosti direktorja Marketinga Janezom Hartmanom sem se pogovarjal, kakšno je trenutno stanje v tozdu, katere funkcije opravljajo in kakšne predloge pripravljajo za uresničitev pomembnih nalog, ki jih ima ta tozd.

Tozd skupnega pomena Marketing smo v IMP-ju ustanovili, da bi rešili probleme, ki so nastajali zaradi različnih pristopov v prodaji naših izdelkov na domačem in tujem trgu in tudi zaradi različnih pristopov pri nabavi ključnih reprovromaterialov in pri uvozu. Po temeljitih razpravah je bilo sklenjeno, naj novi tozd skupnega pomena v okviru delovne organizacije Izip združi prodajo izdelkov, uvoz, nabavo strateških materialov, raziskave trga in tehnično svetovno službo (consulting) za kompleksnejše ponudbo opreme.

Da bi uresničevali te naloge, so v tozdu opredelili interno organizacijo v štiri sektorje:

1. Sektor prodaje na domačem trgu
2. Sektor za izvoz in uvoz
3. Sektor nabave
4. Sektor za pospeševanje prodaje.

Zdaj pa pogledajmo, kako je Janez Hartman opisal naloge in trenutno stanje na posameznih sektorjih tozda Marketing!

Prodaja na domačem trgu

Osnovna naloga tega sektorja je, da bo preko svoje predstavniške mreže in ponudbenega oddelka v Marketingu vodil in usklajeval sklepanje poslov za posamezne tozde in pripravljati tudi ponudbe za opremo celih sistemov v vsej Jugoslaviji. Naš osnovni koncept je usposobiti predstavništva za čim samostojnejše delo na celotnem območju Jugoslavije, ponudbeni oddelki v Ljubljani pa naj bi pripravljali ponudbe za večje kompleksne posle, pravi Janez Hartman.

Naloga tega sektorja je tudi predlaganje in izvedba posebnih tržnih akcij — kot so predavanja, šolanje kadrov itd.

Pregled razmer v prodaji je takoj pokazal, da so bili glede na

JOŽE NAGLIČ — v.d. DIREKTORJA MARKETINGA

10. junija je delavski svet tozda Marketing imenoval za vršilca dolžnosti direktorja tega tozda Jožeta Nagliča, ki je zdaj direktor za investicijska dela v tozdu Inženiring. Nagliču je v Inženiringu začel teči trimesečni odpovedni rok. V tem času bo delo vršilca dolžnosti direktorja v Marketingu opravljal poleg dela v Inženiringu.

● Nadaljevanje s 1. strani

Ruž je bila posledica, da na sedanji lokaciji ni mogoče širiti proizvodnje. Že leta 1975 so začeli iskati novo lokacijo, kamor bi postopno selili dejavnost TOZD iz centra Ruš. Zaradi zmanjšanja možnosti posega v vse bolj dragocen prostor, je bil šele leta 1981 sprejet zazidalni načrt za industrijsko cono, na kateri se bo posebej razvijala Alchromova dejavnost.

Cona meri približno 3 hektarje in bo na njej mogoče širiti tolikanj, da bo končno število zaposlenih doseglo 400 delavcev. Na to mesto naj bi TOZD preselil proizvodnjo in upravo, kar je predvideno v zazidanem načrtu, vendar bo mogoča le delna selitev, kajti zaostreni pogoji investiranja narekujejo faznost gradnje. Na novo cono bo TOZD preselil proizvodnjo opreme, to je proizvodnjo posodne opreme, transportnih vozil in namenske opreme večjih gabaritov v proizvodnji in transportu, v sedanjih prostorih pa bo organiziral sedaj zelo omejeno proizvodnjo drobne opreme, črpalk in podklopov za opremo, za kar bo sedanja lokacija še nekaj let primerna.

»V kolektivu«, je dejal direktor Zoran Kos, »s tem ustvarimo dve organizacijski enoti proi-

specifiko dela v dosedanjem obdobju nekateri tozdi zapostavljeni, zato bodo v prihodnosti posvetili posebno skrb ustrezni zastopnosti vseh IMP-jevih proizvodnih programov glede na njihove potrebe in zahteve.

Uspešnega prodora na trg pa si ne moremo misliti brez dobre servisne službe. V Marketingu mislijo, da je nujno ustanoviti servis, ki bo pomagal dvigniti ugled IMP-ja. V to servisno službo naj bi vključili kadre iz tozdov. Naloga servisa v prodaji bi bila hitro odpravljanje reklamacij. Naloga servisa v prodaji bi bila hitro odpravljanje reklamacij. Naloga tozdov pa bi ostala, da s svojim servisom zagotovijo spuščanje objektov v obratovanje, popravljajo večje okvare in delajo remontni servis.

Izvoz in uvoz

Izvozno-uvozni oddelki ima že leta ustaljen način delovanja, ki zadovoljivo rešuje operativne potrebe izvozno-uvozne dejavnosti, pravi Janez Hartman. Pogrešamo pa kreativnejše delo na teh področjih — povezovanje uvoza z izvozom, snovanje dolgoročneje izvozne politike, organizacijo prodajne mreže v tujini, skratka načine, s katerimi bi trajno povečevali prodajo naših proizvodov v tujih tržiščih in s tem prispevali k rezultatom naše proizvodnje in k izpolnjevanju družbenih ciljev. Morali bi tudi bolj izkoristiti možnosti maloobrnebnih aranžmajev in mešanega podjetja IMP — Metall.

Na teh kreativnih nalogah smo zaenkrat še malo naredili, priznava Hartman, saj nas v glavnem zaposluje obstoječa realizacija. Vendar je za nas prioriteta naloga že za letošnje leto doseči premike na tem področju. Seveda pa so to dodatne naloge — in to zahtevne, ki jih Marketing ne bo zmogel z obstoječimi kadri v izvozno-uvoznem sektorju.

V sklopu tega sektorja sodi tudi zastopanje tujih firm. Na tem področju smo v IMP-ju zavzeli zelo jasno usmeritev, da se povežemo in zastopamo — le tiste tuje partnerje, kjer imamo dolgoročne cilje poslovnega sodelovanja in, pri katerih si lahko realno obetamo tudi izvozne možnosti. Skratka, sodelovanje pride v poštev le, če bo v obeh smereh, nikakor pa ne samo uvoz.

Sektor nabave

Vsebinska skupne nabave je še dokaj nedorečena. Hartman je

prepričan, da IMP doslej še zdaleč ne izkorišča vseh možnosti, ki bi jih imel s skupno nabavo najpomembnejših reprovromaterialov — izdelkov črne metalurgije, bakrene pločevine, elektromateriala, elektromotorjev itd.

Danes je v Marketingu skupni nabavi en človek, ki seveda ne bo zmogel vsega dela, če se bomo dejansko dogovorili, da bomo najpomembnejše materiale kupovali skupaj in si tako skušali zagotoviti zanesljive dobave pod ugodnejšimi pogoji.

Za operativno delo pa bo treba rešiti še dve pomembni zadevi: Planiranje nabav in način plačevanja iz združenih sredstev.

Kot vidimo, je torej ideja o skupni nabavi še zelo nedorečena.

Pospeševanje prodaje

Na tem sektorju bo v Marketingu delalo več oddelkov. Novost je tehnično-komercialna svetovalna služba (consulting), naloga te službe je sodelovanje z vsemi prodajnimi službami v IMP-ju in s projektanti ter izvajalci, da bi prilagodili IMP-jevo opremo projektiranim sistemom. Za to službo bomo morali najti strokovnjake širokega profila z bogato projektantsko — izvedbeno prakso.

Poleg klasičnih IMP-jevih dejavnosti bo svetovalna služba pokrila tudi prehrabeno in drugo procesno industrijo. Nekaj strokovnjakov za to delo Marketing že ima, toda svetovalno službo bo vsekakor še treba okrepiti z ljudmi iz IMP-ja in od zunaj.

Tehnično svetovalna služba bo v skladu z novo celostno grafično podobo, ki jo v IMP-ju pripravljamo, tudi zasnovala enoten koncept prospektne dokumentacije — tako v oblikovnem kot vsebinskem delu.

Druga služba v tem sektorju je operativni marketing, ki ima dve glavni nalogi:

1. Da sistematično zbira podatke o tržnih razmerah na posameznih področjih in glede na vrsto opreme in delež IMP-ja pri prodaji na določenem območju oceni možnosti prodaje in daje tozdom osnove za kratkoročne in dolgoročne proizvodne plane.

2. Da primerja cene in lastnosti naših proizvodov s konkurenčnimi in nato skupaj s svetovno službo predlaga spremembe starih in uvedbo novih programov.

Naloge propagande pa so:

1. Da na osnovi celostne grafične podobe oblikujejo prospektne dokumentacije.

2. Da skrbijo za njeno izvedbo (priprava fotografij in skic, tiskanje, itd.).

3. Da pripravi udeležbo na sejmih in razstavah in postavlja naše razstavne prostore.

Kadrovska zasedba propagande je za sedanje naloge zadovoljiva, pravi Hartman, potrebovali pa bi nekaj opreme — na primer pisalni stroj s spominom za izdelavo začasne prospektne dokumentacije po hitrem postopku.

Da bo propaganda lahko dobro delala, pa bi se morali tudi v tozdu nekoliko bolj organizirati, meni Hartman. V vsaki delovni organizaciji bi morali določiti človeka, ki bo v dogovoru z vodstvi tozdov in delovnih organizacij in z razvojnimi službami dajal tehnično in vsebinsko prečiščene podlage za izdelavo prospektne dokumentacije. Skratka, tozdi se morajo organizirati tako, da bodo pravočasno dajali dobro gradivo, pa bo tudi propaganda lahko pripravila učinkovit prospektni in drug propagandni material. LOJZE JAVORNIK

Delajmo, kot smo napisali v Sporazumu

Vsi naj združujejo za skupne investicije

Skupna investicija, ki jo uvrstimo v srednjeročni plan sozda ne sme biti le nalepka brez vsebine, pač pa je treba uresničevati določilo iz Samoupravnega sporazuma o temeljih srednjeročnega plana o združevanju sredstev za skupne investicije.

Tako so menili člani Komisije za planiranje in družbeno ekonomske odnose, saj v Sporazumu jasno piše, da bomo združevali 20 odstotkov minimalne amortizacije, pospešene amortizacije in poslovnega sklada.

Tega pa v tozdu ne izvajamo, pač pa smo uveljavili tako imenovano interesno združevanje. Tisti tozdi, ki to hočejo, prispevajo za investicije skupnega pomena, drugi pa ne. Tako je bilo opredeljevanje investicij skupnega pomena v tozdu doslej brez pravega pomena — napisan je bil seznam, ki pa ni investitorju nič pomenil.

Marko Avsec iz Promonta je na seji Komisije rekel: »Poglejte, za kaj združujemo denar? Za prostore tozda Marketing, zemljišče v Mostah in računalnik!« In nato je rekel, da to niso najpomembnejše naloge — kajti zdaj bi potrebovali predvsem proizvodne programe, ki bi nam obetali ustvariti novo kvaliteto. »Ker jih nimamo, vlagamo sozodovo akumulacijo v manj pomembne programe, kar je slabo,« je menil Avsec.

Janko Siranko pa je menil, da naši tozdi nasploh izkazujejo zelo malo akumulacije. Tega pa ne počnejo le iz želje, da bi čim več razdelili za plače, pač pa tudi iz upravičenega strahu, da bodo sicer ob dohodek. Razna zunanja združevanja iz poslovnih skladov namreč skokovito rastejo, zato tozdi dohodek pač skrivajo, da jim ga ne bi pobrala družba.

Skratka, naši planerji menijo, da je čas za ponovno oživitve investicijske dejavnosti v tozdu, k čemur bi lahko prispevali tudi z uveljavitvijo sicer interno že uzakonjenega združevanja akumulacije.

Izdelali so tudi predlog tega združevanja. Kot piše v Sporazumu, saj bi tozdi po zaključnem računu združili 20 odstotkov minimalne amortizacije, pospešene amortizacije in poslovnega sklada v Interno banko, ki bo potem ta denar uporabila za skupne investicije po sprejetem planu.

Dokler bo denar prost, ga bo Banka uporabljala za svoje poslovanje — tozdi pa bodo dobili svoj delež skupnega dohodka Banke in imeli preko zbora vlagateljev tudi stalen nadzor nad porabo. Ta predlog bo Komisija za planiranje posredovala strokovnemu kolegiju in delavskemu svetu.

Pomembna zadeva pa je seveda tudi določitev skupnih investicij za dopolnitev srednjeročnega plana do leta 1985. Zdaj so dogovorjena merila: V vsaki delovni organizaciji je lahko le ena investicija s statusom skupnega pomena; njena predračunska vrednost mora biti vsaj 50 milijonov dinarjev (manjše rekonstrukcije torej ne pridejo v poštev); narejena mora biti vsaj predinvesticijska študija.

Določeno je, da mora biti usklajen predlog investicij skupnega pomena pripravljen v juniju.

LOJZE JAVORNIK

S problemske konference v tozdu TEN-Energetika

Premalo skrbi za razvoj

Komunisti v tozdu TEN — Energetika imajo že utečeno prakso, da se občasno srečujejo na problemskih konferencah, kjer obravnavajo teme, ki jih lahko predlaga vsak član. Na zadnji takšni konferenci — na začetku maja — pa sta najbolj žgoče teme začela gosta — iz razvoja in prodaje.

Vodja prodaje jakega toka Cvetko Fakin je povedal, da so v štirih mesecih realizirali komaj 67,6 odstotka načrtovanih pogodb. Tako velik zaostanek pa je predvsem posledica previsokega plana, saj po drugi strani TEN zamuja z mnogimi dobavami.

Tudi visoke izvozne obveznosti z napetimi roki napovedujejo težave s prodajo doma. »Zdaj bomo vrgli vse sile v izvoz in še bolj jezili naše kupce z zamudami. Prihodnje leto pa ne vidim nobenega izvoza in trkali bomo na vrata prav k tem kupcem, ki jih bomo letos pustili ob strani,« je opozoril Fakin.

V celjski Klimi so pred kratkim začeli izdelovati ovalnocevrne toplotne menjalnike v izvedbi jeklo-jeklo.

Jekleni izmenjevalci toplote se uporabljajo pri višjih tlakih in agresivnih medijih, parni ali oljni. Klima je že prej delala jeklene izmenjevalce z okroglimi cevmi, zdaj pa so začeli uporabljati ovalne cevi, ker omogočajo boljši izkoristek. Zračni tok, ki ga ogrevamo, je namreč pri ovalnocevrnem menjalniku precej dalj časa v stiku z ogreto ploščko, upor med lamelami pa je bistveno manjši kot pri okroglih cevih.

Za izdelavo lamel in nizanje na cevi so v Klimi naredili tudi avtomatski stroj. Vzeli so staro stiskalnico — po poreklu iz Madžarske — in jo dopolnili z avtomatiko. Naprava ni lepa, vendar uspešno seka lamele in jih niza na cevi. V Klimi so naredili že vrsto strojev in s tem so spet dokazali, da je mogoče z iznajdljivostjo in znanjem izboljšati tehnologijo. Edini element stroja, ki so ga na novo kupili, je podajalna naprava. (Foto: L.J.)

Pobuda Komisije za planiranje

O planih delavski svet

Člani Komisije za planiranje in družbenoekonomske odnose pri sozodnem delavskem svetu bodo predlagali učinkovitejši način sprejemanja planskih aktov delovnih skupnosti in tozdv skupnega pomena: po razpravi v tozdi naj bi te planske dokumente sprejel sozodni delavski svet.

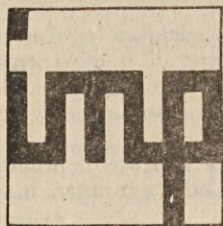
Zdaj sprejemajo plan sozda in plane delovne skupnosti sozda in tozdv skupnega pomena vsi tozdi. Postopek je zamuden, saj tozdi iz takšnih ali drugačnih razlogov tega gradiva ne obravnavajo pravočasno. V ogromni večini primerov sploh ni nič spornega, pač pa prihaja do raznih proceduralnih napak.

Planerji seveda menijo, da je treba omogočiti delavcem v tozdi temeljito obravnavo teh planov in posredovanje pripomb. Postopek se bo torej začel tako kot doslej: osnutki bodo šli v javno razpravo v tozde, Komisija za planiranje in družbenoekonomske odnose bo zbiralala in usklajevala pripombe. Konec pa bo drugačen: predlog bo obravnaval sozodni delavski svet in ga tudi dokončno sprejel. Reševanje morebitnih spornih zadev pa bo morala prevzeti Notranja arbitraža.

Člani Komisije so podprli tak postopek, ki naj bi ga opredelili v temeljnih aktih našega sozda: samoupravnem sporazumu o združevanju in Statutu. Menijo so, da bodo s tem bolj uveljavili sozodni delavski svet kot skupen organ v tozdu.

Dodali so še, da bi kazalo nasploh razmišljati o tem, kako v našem sozdu sprejemamo sklepe, plane in izvajamo razne akcije. Tudi v delovnih organizacijah so težave pri sprejemanju planov tozdv skupnega pomena in delovnih skupnosti skupnih služb.

L.J.

PREDLOG

Na podlagi zakona o varstvu državljanov SFRJ na začasnem delu v tujini (Ur. l. SFRJ št. 15, 80), družbenega dogovora o skupnih osnovah za usklajevanje samoupravnega urejanja določenih vprašanj družbeno-ekonomskega položaja delavcev na začasnem delu v tujini (Ur. l. SFRJ št. ...), družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih ter pogojih uresničevanja pravic in odgovornosti iz dela pri izvajanju del v tujini (Ur. l. SRS št. ...), samoupravnega sporazuma o temeljnih skupnih kriterijih na projektih SDPR na Bližnjem vzhodu in Afriki, samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD IMP ter samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v TOZD, smo delavci na zboru sprejeli

Samoupravni sporazum o razporejanju delavcev na delovišča v tujini

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Na podlagi samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD IMP in statuta SOZD IMP so Industrijska montažna podjetja Ljubljana registrirana tudi za opravljanje zunanje-trgovinske dejavnosti izvajanja investicijskih del v tujini.

2. člen

Ta sporazum (v nadaljnjem besedilu: SaS) opredeljuje položaj, pravice in dolžnost delavcev; ki izvajajo investicijska dela, storitve in druga dela v tujini.

Namen in način izvajanja investicijskih del ter drugih del v tujini opredeljujeta samoupravni sporazum o združitvi v SOZD IMP in statut SOZD.

3. člen

TOZD, katere delavci so poslani na začasno delo v tujino, nosi vso skrb in odgovornost glede njihovega dela v tujini, razen v primerih iz samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD IMP in drugih splošnih aktov, ko ima posebne naloge določena TOZD.

II. SAMOUPRAVLJANJE

4. člen

Delavci na začasnem delu v tujini imajo enake pravice, obveznosti in odgovornosti, kakor delavci njihove TOZD oz. delovne skupnosti v domovini.

Razlike pri obsegu določenih pravic po tem SaS in aktih posamezne TOZD izhajajo iz tega, ker se s tem v IMP enotnim SaS vključujemo v sprejete družbene usmeritve pri izvajanju del v tujini.

5. člen

Strokovni in samoupravni organi temeljne, delovne in sestavljene organizacije so dolžni zagotoviti delavcem, razporejenim na začasno delo v tujino, redno, pravočasno, resnično, popolno ter po vsebini in obliki dostopno obveščanje o celotnem poslovanju temeljne, delovne in sestavljene organizacije in njenem materialnem-finančnem stanju, kakor tudi o drugih vprašanjih, ki so pomembna za odločanje.

6. člen

Na delovišču v tujini delujeta osnovna organizacija sindikata s sindikalnimi skupinami in osnovna organizacija Zveze komunistov, ki sta organizirani po pravilih organiziranosti sindikatov in statuta ZKJ oziroma ZKS.

7. člen

Delavci na začasnem delu v tujini svoje posamične pravice in obveznosti uresničujejo v svoji TOZD, razen tistih, za katere je s tem

sporazumom izrecno določeno, da jih uresničujejo v delovni enoti v tujini.

Kot organ, preko katerega delavci na delu v tujini upravljajo delo in poslovanje delovne enote in preko katerega uresničujejo s tem sporazumom določene posamične pravice in obveznosti, se oblikuje svet delovne enote.

V delovni enoti delavci oblikujejo en svet, ki šteje 11–15 delegatov. Za sestavo, delo in volitve delegatov v svet se smiselno uporabljajo določbe Zakona o združenem delu o delavskem svetu. Če v delovni enoti dela manj kot 30 delavcev, se svet ne oblikuje; njegove pristojnosti uresničujejo vsi delavci skupno na svojem zboru.

Če obstajajo v okviru delovne enote večja gradbišča, ki glede na velikost, objekt in teritorialno odvojenost pomenijo zaključeno celoto, delavci na takem gradbišču oblikujejo svoj svet. V takem primeru delavci vseh gradbišč delovne enote, oblikujejo tudi skupni svet delovne enote, v katerem imajo delavci vsakega gradbišča najmanj po enega delegata.

Pristojnosti sveta so:

- obravnava poslovanja delovne enote (DE), spremlja izvrševanja plana v DE in ocenjuje rezultate dela DE,
- predlaga in spremlja v domovini sprejete ukrepe za izvajanje plana del in poslovanja DE,
- sprejema razpored delovnega časa, koledar delovnih dni in načrt izrabe letnih dopustov,
- obravnava način obveščanja delavcev v DE, odloča o vprašanjih v zvezi z obveščanjem in sprejema ukrepe, ki naj zagotovijo celovito informiranost delavcev,
- skrbi za ustrezne delovne in življenjske pogoje,
- odloča o začasni razporeditvi delavcev,
- razpravlja in potrjuje preseganje norm proizvodnih delavcev, doseganje plana režijskih delavcev in predloge drugih oblik nagrajevanja po individualni uspešnosti, skladno z določbami tega sporazuma,
- stalno spremlja uresničevanje svojih in drugih sklepov v DE, kot tudi tega in drugih splošnih aktov,
- sklepa o predlogih za priznanja
- obravnava in sklepa tudi o drugih vprašanjih, ki so v njegovi pristojnosti po tem sporazumu.

Pristojnosti skupnega sveta DE so v koordinaciji zagotavljanja enotnosti ravnanja v uresničevanju funkcij posameznih svetov in tiste, ki mu jih izrecno nalagajo določbe tega sporazuma.

8. člen

V kolikor delavec meni, da katerakoli odločitev sveta ni pravilna ali zakonita, lahko od njega zahteva, da jo ponovno preizkusi.

Delavčeva zahteva za preizkus iz prejšnjega odstavka ne podaljšuje roka 30 dni od dne, ko je zvedel za kršitev pravice oz. od dneva, ko mu je bila vročena odločba, s katero je bila kršena njegova pravica, v katerem lahko vloži zahtevo za varstvo pravic.

Zahtevo za varstvo pravic mora delavec v vsakem primeru vložiti na delavski svet TOZD oz. delovne skupnosti, kjer je v delovnem razmerju.

9. člen

Delavci DE izvolijo disciplinsko komisijo kot organ, ki odloča o odgovornosti zaradi kršitve delovnih obveznosti.

V disciplinsko komisijo morajo biti izvoljeni po najmanj en delavec iz vsake TOZD, ki izvaja dela v tej DE in najmanj eden iz diplomatskega, konzularnega, skupnega gospodarskega predstavništva ali DE kakšne druge OZD v tej državi (zunanji član).

Disciplinska komisija sklepa o kršitvah delovne obveznosti v trilateralnem senatu, v katerem morata biti obvezno zunanji član in član iz TOZD, iz katere je delavec, katerega kršitev se obravnava.

Kadar se v postopku za ugotovitev odgovornosti delavca ugotovi, da gre za kršitev delovne obveznosti, za katero se lahko izreče disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja, se delavca napoti v domovino kjer se pred organi njegove TOZD nadaljuje postopek za ugotavljanje delavčeve odgovornosti.

Če obstoja utemeljen sum, da je delavec storil hujšo kršitev delovne obveznosti, lahko sklep, da se delavca pošlje v domovino, izda oseba iz 10. člena, ki pa mora ta sklep predložiti v 7 dneh disciplinski komisiji iz 3. odstavka tega člena v presojo.

10. člen

Vodja delovnih enot in vodje projektov so pooblaščenici za izdajo sklepov po 185. členu ZDR.

III. RAZPOREJANJE DELAVCEV NA DELO V TUJINI

11. člen

TOZD razporeja na začasno delo v tujino delavce, ki so v delovnem razmerju v TOZD. Delavec sme biti razporejen na začasno delo v tujino nepretrgoma praviloma največ za dobo enega leta. Samo izjemoma, če zamenjave zanj ni mogoče dobiti, ali če je neobhodno potrebno za dokončanje del, se ta doba lahko poveča največ še za eno leto, oz. do dokončanja del na projektu. Predlog za podaljšanje razporeditve da temeljni organizaciji poslovni odbor.

Po vrnitvi v domovino je delavec lahko ponovno razporejen na začasno delo v tujino, pri čemer so organi TOZD dolžni zagotoviti, da so koristi in bremenja začasnega dela v tujini enakomerno porazdeljeni med delavci TOZD.

Delavec lahko odkloni razporeditev na začasno delo v tujino iz naslednjih vzrokov:

- če je mlajši od 18 ali starejši od 50 let,
- če je samohranilec-ka (otroka preživlja izključno z lastnimi dohodki),
- če je mati otroka v starosti do 7 let.

Komisija za delovna razmerja lahko ugotovi tudi drugim vzrokom delavca, če ugotovi, da so take narave, da opravičujejo odklonitev razporeditve na začasno delo v tujino.

12. člen

Delavec je lahko razporejen na začasno delo v tujino, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- da izpolnjuje z objavo del in nalog zahtevane pogoje,
- da je ugotovljena zdravstvena zmožnost opravljanja del in nalog, ki jih bo začasno opravljal v tujini,
- da ima odslužen vojaški rok ali kako drugače urejeno vojaško obveznost.

13. člen

Če TOZD sama oz. preko svojih kooperantov ne more zagotoviti potrebnih delavcev, ki bi bili v delovnem razmerju za nedoločen čas, lahko opravljanje del in nalog, ki so nujne za izvršitev pogodbenih del, sklone — na podlagi objave del in nalog — z izbranim delavcem delo za določen čas.

Delavci, ki so sklenili delovno razmerje za določen čas, smejo biti razporejeni na delo v tujino najdalj do 12 mesecev, pod enakimi pogoji, kot delavci, ki so v delovnem razmerju za nedoločen čas.

14. člen

Delavca se razporedi na začasno delo v tujino s sklepom o razporeditvi na začasno delo v tujino, ki ga izda komisija za delovna razmerja matične TOZD.

Pred izdajo sklepa o razporeditvi opravi pooblaščenica oseba razgovor z delavcem z namenom:

- da ga seznani z delovnimi nalogami, ki jih bo opravljal v tujini,
- da ga seznani s pravicami, obveznostmi, odgovornostmi in dolžnostmi, ki jih ima na podlagi zakonskih predpisov in samoupravnih splošnih aktov,
- da ga seznani z razmerami v deželi, v katero bo začasno razporejen.

V času izvajanja del v tujini organi DE lahko delavca le začasno razporedijo k drugim delom in nalogam, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oz. z delom pridobljenimi delovnimi zmožnostmi (čl. 10, čl. 7 — 7. alineja) in sicer za nadomeščanje odsotnega delavca (dopust, bolezen).

Taka razporeditev lahko traja največ 30 dni. V vseh drugih primerih, o razporejanju k drugim delom in nalogam odločajo organi matične TOZD v domovini.

Zaradi nemotenega poteka delovnega procesa lahko vodja DE oz. vodja projekta razporeja delavce iz enega gradbišča na drugo v okviru projekta oz. DE s tem, da delavec opravlja dela in naloge, h katerim je bil razporejen na začasno delo v tujino.

15. člen

Sklep o začasni razporeditvi na delo v tujino vsebuje:

- priimek in ime delavca s podatki o rojstvu,
 - kvalifikacijo in izobrazbo,
 - naziv delovišča, na katerega bo razporejen,
 - vrsta del in nalog, ki jih bo opravljal v tujini,
 - datum pričetka del v tujini in čas izvajanja del,
 - osnovo za obračun izplačila OD,
 - izjavo, da je seznanjen s pravicami in obveznostmi iz SaS in da mu je bil le-ta vročen,
 - izjavo delavca, da je poskrbljeno za nemoteno preživljanje njegove družine oz. pooblašča zakonca, da se mu določeni znesek mesečno nakazuje,
 - druge določbe.
- Prejem sklepa o razporeditvi na začasno delo v tujino potrdi delavec s svojim podpisom.

16. člen

TOZD je svojim delavcem, ki bodo opravljali investicijska dela v tujini, dolžna zagotoviti:

- da jim pred odhodom priskrbi potrebne dokumente,
- da jih oskrbi z zaščitnimi sredstvi, delovnimi oblekami, potrebnim orodjem in opremo,
- da jim zagotovi potrebno higiensko-tehnično varstvo pri delu,
- da jim plača stroške prevoza za prihod in povratek z dela, kakor tudi ustrezne dnevnice za čas potovanja,
- da jim plača stroške prevoza in ostale stroške na redni letni dopust
- da jim ob povratku v domovino zagotovi opravljanje dotedanjih del ali podobnih del in nalog, ki so jih opravljali pred razporeditvijo na začasno delo v tujino,
- uredi vse zadeve pri zdravstveni skupnosti in skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja ter drugih SIS,
- osebni dohodek in nadomestila v skladu s tem sporazumom,
- pogoje za doseg vsaj tolikšnih osebnih dohodkov, kot jih dosega delavci z enako strokovnostjo in delovno sposobnostjo v zadevni tuji državi,
- omogočiti koriščenje letnega dopusta v skladu s pravilnikom o DR in tem sporazumom,
- skrbi za izplačilo otroškega dodatka in drugih socialnih dajatev,
- zagotoviti vsaj takšno nastanitev in prehrano, kot jo imajo delavci — državljani države, v kateri se dela izvajajo oz. v skladu s pogoji za nastanitev in prehrano SFRJ, ki jih določa družbeni dogovor oz. samoupravni sporazum, če je to za delavca ugodnejše,
- zagotoviti zdravniški pregled pred odhodom na začasno delo v tujino in po vrnitvi,
- zagotoviti samoupravno organiziranje in izobraževanje,
- jih seznani o življenjskih razmerah in delovnih pogojih v državi, v kateri bodo dela izvajali,
- ustvariti pogoje za družabno, kulturno-zabavno in športno življenje, negovanje nacionalne kulture in vzdrževanje stikov z domovino,
- urediti nezgodno zavarovanje.

17. člen

Delavec, razporejen na začasno delo v tujino, ima naslednje obveznosti:

- da TOZD pravočasno predloži potrebne dokumente za razporeditev na delo v tujino,
- da na dan, ki ga določi TOZD, odpotuje na delo v tujino po najkrajši poti in s prevoznim sredstvom, ki mu ga določi TOZD,
- da v tujini začne delati določenega dne,
- da strokovno in vestno izvršuje vsako ustrezno delo, ki ga določi predpostavljeni delavec,
- da posveča skrb materialu ter vestno in strokovno uporablja delovna sredstva,
- da upošteva red in disciplino ter da ne izostaja z dela,
- da se usposablja na področju varstva pri delu in opravlja preverjanja tega znanja,

- da v tujini ne prevzame nobenega drugega dela s strani tujih oseb,
 - da čuva poslovno tajnost TOZD oz. DO,
 - da se kot delavec in državljani SFRJ povsod obnaša v skladu z moralnimi in kulturnimi načeli, ki veljajo v domovini in tujini,
 - da vzdržuje in utrjuje dobre odnose med delavci,
 - da spoštuje družbeno ureditev svoje države in države, v kateri dela,
 - da se v tujini v času trajanja del ne bo zaposlil pri tujem delodajalcu,
 - da se po zaključku del v primeru odpoklica s strani TOZD ali v primeru odpovedi pogodbe s strani investitorja nemudoma vrne v matično TOZD,
 - da se ravna po tem sporazumu in ostalih splošnih aktih TOZD.
- Neizpolnjevanje navedenih obveznosti se smatra za hujšo kršitev delovne obveznosti.

18. člen

Poleg hujših kršitev delovnih obveznosti, navedenih v samoupravnih splošnih aktih TOZD, se kot hujše kršitve delovne obveznosti, za katere se lahko izreče disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja, štejejo tudi naslednje:

- če delavec ne začne delati na delovišču v tujini določenega dne in izostanka ne opraviči,
- samovoljno prenehanje opravljanja del na delovišču v tujini,
- opustitev ali neizvajanje ukrepov za varno delo
- opustitev ali neizvajanje ukrepov na področju družbene samozastite in varnosti ljudi in družbene lastnine,
- organiziranje ali sodelovanje pri prekinitvah dela v DE oz. na gradbišču,
- pijančevanje, pretepanje ali kaljenje reda in miru med in izven delovnega časa,
- vsako ravnanje ali opustitev delavca, ki bi utegnila škodovati ugledu SOZD IMP in naše države v tujini ali bi nasprotovalo moralnim načelom in normam v SFRJ ali državi, kjer se dela izvajajo,
- druge kršitve, ki so s tem sporazumom določene kot hujše.

19. člen

Poleg odgovornosti za kršitve delovne obveznosti je delavec tudi odškodninsko odgovoren za povzročeno škodo. Obstoje škoda in okoliščine, v katerih je nastala, povzročitelja in višino ugotovi pristojni organ TOZD v domovini.

IV. DELOVNI ČAS

20. člen

Redni delovni čas delavcev na začasnem delu v tujini traja praviloma šest dni v tednu po sedem ur dnevno.

Če je s predpisi države, v kateri se dela izvajajo, določena drugačna razporeditev delovnega časa, se delovni čas prilagodi tej razporeditvi.

Delo se praviloma opravlja v deljenem in prerazporejenem delovnem času. Delo v deljenem in prerazporejenem delovnem času lahko traja 10 ur dnevno, le izjemoma, če to zahtevajo posebni pogoji, pa traja tudi več, vendar ne dalj kot 12 ur dnevno.

Delavci, ki so delali v prerazporejenem delovnem času, lahko izrabijo višek opravljenih ur v času zmanjšane obsega dela v DE, ob izrabit letnega dopusta, odsotnosti z dela ali po vrnitvi v domovino.

21. člen

Glede na terminsko potrebno realizacijo izvršitve del, skladno s pogoji in možnostmi, upošteva pri tem optimalne pogoje, vodja DE oz. vodja projekta predlagata, svet DE pa določi trajanje, začetek in konec dnevnega delovnega časa, kot tudi čas vmesne prekinitve dela.

22. člen

Upošteva določila členov 79. — 81. Zakona o delovnih razmerjih, sme biti delo preko polnega delovnega časa uvedeno, kadar narava del, ki se opravljajo, in zahteve tujega investitorja časovno ne zagotavljajo opravljanja dela v sicer prerazporejenem delovnem času.

Delo prek polnega delovnega časa lahko traja največ 30 ur na mesec. V kolikor je očitno, da se zaradi narave del, ki se opravljajo, in obvez do investitorja, delo ne bo moglo opraviti pravočasno niti v tem času, števila delavcev pa ni mogoče povečati, sme delo prek polnega delovnega časa izjemoma trajati tudi več kot 30 ur na mesec, če delavec v to privoli.

Sklep o delu prek polnega delovnega časa izda svet DE, kadar je to zaradi nujnosti nemogoče, pa vodja DE oz. vodja projekta, vendar ga mora posredovati svetu DE takoj v presojo.

23. člen

Za nočno delo se šteje delo v času od 22. ure zvečer do 5. ure zjutraj.

V. ODMOR, POČITEK, LETNI DOPUST IN ODSOTNOSTI Z DELA

24. člen

Delavec ima pravico do odmora med delom, do dnevnega, tedenskega počitka in do počitka ob državnih praznikih.

25. člen

V času začasnega dela v tujini delavci izrabijo pravico do počitka na dneve državnih praznikov tako, da so prazniki 1. januar, 1. maj, 4. julij in 29. november vedno dela prosti dnevi. Praznovanje drugih državnih praznikov pa se časovno uskladi s praznovanjem praznikov države, kjer se dela izvajajo tako, da število dela prostih dni zaradi praznovanja praznikov ne sme presegati 9 dni v enem letu.

Dela prosti dnevi so določeni v prilogi oz. v koledarju delovnih dni.

26. člen

Delavec ima pravico do letnega dopusta in do odsotnosti z dela ob pogojih in v trajanju v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih TOZD in tega sporazuma.

27. člen

Če delavec prične z delom na delovišču v tujini do 30. junija v posameznem letu, mora praviloma pred razporeditvijo na časovno delo v tujino izkoristiti v domovini najmanj 50 % pripadajočega rednega letnega dopusta za tekoče leto.

Delavec, ki prične z delom na delovišču delati od 1. julija dalje, mora praviloma letni dopust za tekoče leto izkoristiti pred prerazporeditvijo.

Letni dopust za leto, v katerem se vrača v domovino, delavec praviloma izrabiti po vrnitvi.

Delavec ima pravico izrabiti letni dopust v nepretrganem trajanju, le izjemoma v dveh delih, in sicer po 6 mesecih nepretrganega dela v tujini. V kolikor delovni proces to dopušča, lahko delavec izrabiti letni dopust tudi po 4 mesecih nepretrganega dela v tujini. O nastopu dopusta odloča vodja DE oz. vodja projekta v skladu s planom izrabe letnih dopustov.

Del rednega letnega dopusta, ki ga delavec v tekočem koledarskem letu ni mogel izkoristiti, se prenese v naslednje leto.

Če pride do delovanja višje sile, ali zaradi doslednega izpolnjevanja obvez iz pogodbe s tujim investitorjem, lahko svet DE sklene, da delavci izrabijo celoten letni dopust v naslednjem koledarskem letu.

Delavec, ki dela v deželah za življenje in delo težkimi podnebnimi razmerami, ima pravico do dodatnega dopusta 1 delovni dan za vsak polni mesec takega dela.

Čas potovanja na letni dopust in vrnitve na delo v tujino se ne šteje v čas dopusta.

28. člen

Delavec ima pravico do 3-dnevne odsotnosti z dela z nadomestilom OD ob smrti v ožji družini, če potuje na pogreb.

Za ožje družinske člane štejejo:

- zakonec,
- otroci,
- delavčevi starši,
- bratje, sestre,
- posvojitelj, posvojenec.

V čas odsotnosti ni všteti čas, potreben za potovanje na pogreb. Odsotnost delavca je v utemeljenih primerih lahko tudi daljša od treh dni. V tem času delavec koristi višek opravljenih ur ali redni letni dopust.

O odsotnosti z dela po tem členu odloča vodja DE oz. vodja projekta, ki pa mora svoj sklep takoj predložiti svetu DE v presojo.

VI. ZDRAVSTVENO VARSTVO DELAVCEV

29. člen

Delavci, ki so na začasnem delu v tujini, imajo v tujini zagotovljeno nujno zdravstveno varstvo, ki ga zavarovanim osebam zagotavlja zdravstvena skupnost v skladu s predpisi.

30. člen

V primeru bolezni v tujini se mora delavec po navodilih vodje delovišča obrniti na ustrezno zdravstveno ustanovo oz. pristojnemu zdravniku.

V primeru, da delavec plača pregled, mora za vsak pregled in plačano zdravlilo zahtevati potrdilo ali račun, iz katerega je razviden znesek, ki ga je plačal, da se mu stroški lahko povrnejo.

V primeru daljšega zdravljenja sme vodja gradbišča, po pristanku zdravnika, napotiti obolelega delavca na zdravljenje v domovino.

Delavec ima pravico do povrnitve potnih stroškov za čas potovanja. Vodja gradbišča lahko določi najustreznejši prevoz (avtomobil, vlak, letalo) po predhodnem posvetovanju z zdravnikom.

Delavec ima v tujini pravico do zobotehničnih in zoboprotetičnih del po samoupravnih aktih zdravstvene skupnosti. Zobozdravstvene storitve, ki jih delavec uveljavi preko tega obsega, plača delavec sam.

Delavec, ki je bil po nalogu vodje gradbišča ali zdravnika napoten na daljše zdravljenje, po končanem zdravljenju prične z delom v matični TOZD, če je bila bolezen posledica zanj neugodnih klimatskih in drugih razmer.

Po končanem zdravljenju v tujini oz. v domovini je delavec dolžan predložiti zaključni bolniški list v obračun.

Določila tega člena se smiselno uporabljajo tudi ob nesreči pri delu. Ob nesreči pri delu morajo vodstvo DE, projekta in zdravnik sprejeti ukrepe, ki bodo najbolj zaščitili delavčevo zdravje.

VII. OSEBNI DOHODKI, NADOMESTILA, DODATKI

31. člen

OD delavca na začasnem delu v tujini, določen na podlagi osnov in meril tega sporazuma, ustreza rezultatu njegovega dela in njegovemu osebnemu prispevku, ki ga je dal s svojim živim in minulim delom ter inovacijsko dejavnost k povečanju dohodka svoje TOZD, DO in SOZD IMP, skladno z načelom delitve po rezultatih dela in sorazmerno rasti produktivnosti dela delavcev, ki združujejo svoje delo v TOZD iz sestave SOZD IMP.

A) OD delavca na podlagi živega dela

32. člen

OD delavca na podlagi živega dela je odvisen od:

- zahtevnosti del in nalog, ki jih opravlja, opredeljeni po enotni metodologiji SOZD IMP (RR),
- učinka njegovega dela, merjenega s fizičnimi kazalci (norma proizvodni delavci, doseganje plana realizacije — neproizvodni delavci) in ocenjenega glede na doseženo kakovost in gospodarnost dela,
- doseženih rezultatov poslovanja matične TOZD po periodičnih in zaključnih računih — za čas, ko je delal doma.

33. člen

Zahtevnost posameznih del in nalog opredelimo po metodologiji SOZD IMP enotno za vsa dela in naloge v tujini tako, da imajo vsi delavci, ki opravljajo v tujini enaka dela in naloge, tudi enako opredeljeno njihovo zahtevnost — enak RR.

Seznam del in nalog v tujini z navedenimi RR je sestavni del tega sporazuma (priloga 1.)

34. člen

Vrednotenje zahtevnosti posameznih del in nalog v tujini se izvrši v dinarjih.

Z vrednotenjem zahtevnosti del in nalog dobimo za ta dela in naloge osnovne mesečne in urne postavke OD.

Za izhodišče vrednotenja del in nalog v tujini vzamemo vrednost najbolj enostavnega dela (RR=1), ki je odvisna od družbeno priznane produktivnosti dela delavcev SOZD IMP in dohodkovne uspešnosti vseh TOZD iz sestave DO v SOZD IMP in jo zato ugotavljamo praviloma kot ponderirani popreček vrednosti najbolj enostavnega dela vseh TOZD v sestavi SQZD IMP (v domovini), sicer pa v skladu s planskimi akti SOZD na predlog P. O. s sklepom DS SOZD IMP.

Vrednost najbolj enostavnega dela iz prejšnjega odstavka ugotavlja in potrjuje najmanj 2 x letno na predlog P. O. delavski svet SOZD IMP.

35. člen

Zaradi posebnih pogojev dela v tujini, ki se izrazijo v

- daljši odsotnosti in velikih oddaljenosti od doma in družine
- posebno oteženih klimatskih razmerah, ki vplivajo na življenjske in delovne pogoje
- posebnostih etnološkega okolja
- zmanjšanju možnosti za kulturne, izobraževalne in rekreativne dejavnosti;

se osnove mesečne in urne postavke, določene na gornji način lahko povečajo z ustreznim količnikom, ki vrednoti v celoti specifične pogoje dela v določeni državi ali regiji.

Količnike iz prejšnjega odstavka določijo na predlog P. O. delavski svet SOZD IMP, vendar tako, da skupni OD delavcev v tujini, ki vključujejo osnovne urne postavke OD, OD na podlagi učinka dela (norma, plan realizacije) ter ocene individualne uspešnosti dela, dodatke za nadurno in nočno delo, dodatke za posebno težke pogoje

dela, ali posebno zahtevnost del, za isti delovni čas, ne morejo biti več kot 5-krat večji od OD delavcev za enako delo v domovini. Razmerje med skupnim OD delavcev za enako delo v domovini in tujini za posamezne države ali regije določi na predlog P. O. delavski svet SOZD IMP.

OD delavcev v tujini lahko naraščajo v navedenem razmerju glede na OD v domovini, v kolikor pa bi bilo prekoračeno maksimalno razmerje med OD delavcev v domovini in tujini, po tem sporazumu, mora delavski svet SOZD IMP ponovno preizkusiti količnike za povečanje osnovnih mesečnih in urnih postavk OD — za delavce v tujini.

OD na podlagi minulega dela in inovacijske dejavnosti, kakor tudi poslovnega uspeha matične TOZD, terenski dodatki, povračila potnih stroškov in nadomestila OD, se pri preizkusu iz prejšnjega odstavka ne upoštevajo.

36. člen

Pri določitvi količnikov iz prejšnjega člena se upošteva

- tržne pogoje pri pridobivanju del na tujih trgih
- družbeno usmeritev v povečanje obsega izvajanja investicijskih del v tujini

— do sedaj izkustveno vzpostavljena razmerja med posameznimi državami

— pogoje, ki naj omogočajo delavcu, da ustvari na podlagi rezultatov svojega dela ustrezen OD glede na čisti zaslužek, ki ga imajo ustrezni delavci, državljani držav, kjer se dela izvajajo.

37. člen

Učinek dela proizvodnih delavcev v tujini se meri in upošteva pri obračunu njihovih OD na podlagi normativov, ki se določajo in preverjajo na način, določen v pravilnikih matičnih TOZD.

Preseg norm se pri posameznem delavcu obračuna tako, da se za osnovo vzamejo vse izvršene ure (v RDČ in prek polnega delovnega časa) po osnovni urni postavki — brez upoštevanja nadurnega dodatka. V kolikor na istem projektu sodeluje več TOZD iste panoge, so dolžne uskladiti obračun norm in določiti način tega obračuna, ki ga na predlog P. O. potrdi delavski svet SOZD IMP.

V primeru, da se dela izvajajo na več projektih v okviru ene delovne enote, se obračun norm uskladi v okviru te delovne enote.

Za čas, ko proizvodni delavci opravljajo neproizvodna dela (režijske ure), ki jih ni moč meriti z normativi, in za čas opravičenih odsotnosti z dela po tem sporazumu, se jim lahko prizna za učinek dela dosežena stopnja doseganja pogodbenih planskih obveznosti, ki velja za neproizvodne delavce.

38. člen

Učinek neproizvodnih delavcev v tujini se meri z doseženo stopnjo doseganja pogodbenih planskih obveznosti.

39. člen

Stopnja doseganja planskih obveznosti se ugotavlja s spremljanjem izvrševanja terminskih planov del po posameznih nivojih, ki jih potrди P. O. Delavcu pripada dodaten dohodek iz naslova preseganja planskih obveznosti, obračunan na osnovno urno postavko za vse izvršene ure (v RDČ in prek polnega delovnega časa, brez upoštevanja nadurnega dodatka).

Dodatni OD na račun doseganja planskih obveznosti iz prejšnjega odstavka pripada delavcem na naslednji način:

do 90 %: — 15 %	do 100 %: 0 %	do 109 %: 14 %
do 91 %: — 14 %	do 101 %: 2 %	do 110 %: 15 %
do 92 %: — 13 %	do 102 %: 4 %	do 111 %: 16 %
do 93 %: — 12 %	do 103 %: 6 %	do 112 %: 17 %
do 94 %: — 10 %	do 104 %: 8 %	do 113 %: 18 %
do 95 %: — 8 %	do 105 %: 10 %	do 114 %: 19 %
do 96 %: — 6 %	do 106 %: 11 %	do 115 % in več: 20 %
do 97 %: — 4 %	do 107 %: 12 %	
do 98 %: — 2 %	do 108 %: 13 %	

V kolikor na določenem projektu zaradi objektivnih okoliščin, ki jih ugotavlja P. O. na podlagi sveta DE (centralnega sveta DE), plan ni dosežen, se upošteva delavcu pri obračunu OD stopnja doseganja planskih obveznosti (0).

Neproizvodnim delavcem, ki opravljajo dela in naloge za vse projekte, se upošteva pri obračunu OD ponderirano poprečje doseženih stopenj na vseh projektih.

Navodilo za izračun stopenj po tem členu potrди P. O.

40. člen

Delavcem pripada dodaten OD na račun dosežene:

- kvalitete izvršenih del (točnost in popolnost izpolnitve delovnih zadolžitev, vestnost, delovna disciplina)
- gospodarnosti (izraba delovnega časa, racionalnost rešitev), ki

se določi mesečno z individualno oceno uspešnosti po kriterijih iz tega sporazuma in obračuna na urno osnovo OD v RDČ.

Individualna uspešnost delavcev se ocenjuje na naslednji način:

STOPNJA OCENJEVANJA	KVALITETA %	GOSPODARNOST %
neuspešno	— 6	— 4
delno uspešno	— 3	— 2
poprečno uspešno	0	0
nadpoprečno uspešno	6	4
odlično	12	8

Svet delovne enote (centralni svet DE) sprejme v gornjih okvirih podrobnejšo (usklajeno) opredelitev stopnje merjenja in ocenjevanja za posamezne skupine istovrstnih del in nalog, ki se v delovni enoti opravljajo.

Individualna uspešnost delavcev se ocenjuje mesečno in sicer po najmanj mesecu dni nepretrganega dela v tujini.

Ocene individualne uspešnosti delavcev se določijo tako, da se v okviru delovne skupine, oddelka, sektorja, te ocene uskladijo po predlogu vodje, o teh usklajenih predlogih pa v okviru, določenih s tem sporazumom.

41. člen

Delavcem, ki opravljajo v tujini dela oziroma naloge vodenja DE, projekta, sektorjev in njihovim pomočnikom (skladno s potrjenimi organizacijskimi shemami) lahko svet delovne enote (centralni svet) na predlog P. O. določi dodaten OD za posebno zahtevnost del, ki pa ne more preseči 20 % osnovne urne postavke v rednem delovnem času.

Višina dodatkov iz prejšnjega odstavka se določi trimesečno.

Pri določitvi dodatnega OD mora svet delovne enote (centralni svet) upoštevati vrsto, vrednost del na projektu (projektih), število delavcev, dislociranost posameznih objektov oz. gradbišč, event. odgovornost IMP za gradbena dela, roke izvedbe del ter zahtevnost del glede na njihovo naravo.

42. člen

Politiko izplačevanja OD iz naslova učinka dela (presega, norm, doseganja plana, individualna uspešnost) določi za vsak projekt na predlog P. O. delavski svet SOZD pri čemer upošteva faze del po stopnji dovršenosti objektov in poslovni rezultat projektov.

B) Dodatek za nadurno in nočno delo

43. člen

Delavcu pripada na delo prek polnega delovnega časa dodatek v višini 25 % urne osnove, za delo v nočnem času pa dodatek v višini 15 % urne osnove. Dodatek za delo na dela prost dan znaša 25 % od urne osnove.

C) OD delavcev v tujini na podlagi minulega dela, poslovnega uspeha TOZD in inovacijske dejavnosti

44. člen

Delavcu na začasnem delu v tujini pripada OD iz naslova minulega dela po merilih njegove matične TOZD, pri čemer se za osnovo vzame osebni dohodek, ki ga je dosegel brez upoštevanja nadurnega dela in količnikov iz 35. člena. OD iz minulega dela delavca, obračunan na gornji način, se izplača v dinarjih.

45. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini pripada OD iz naslova poslovnega uspeha njihove matične TOZD po periodičnih in zaključnih računih.

Ta del OD se delavcu obračuna in izplača po osnovah in merilih ter na način, določen v samoupravnih aktih njegove TOZD.

46. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini pripada OD iz naslova inovacijske dejavnosti po osnovah in merilih, ki veljajo v njihovih matičnih TOZD.

D) NADOMESTILO ZA ČAS REDNEGA LETNEGA DOPUSTA

47. člen

Delavcu pripada za čas izrabe letnega dopusta nadomestilo OD. Kot osnova za obračun nadomestila velja osnovni OD za 7 ur dnevno z upoštevanjem stimulacij iz naslova učinka dela — doseganje planskih obveznosti in ocena individualne uspešnosti v mesecu odhoda na redni letni dopust.

Nadomestilo se izplačuje v jugoslovanskih dinarjih.

E) Nadomestilo OD ob praznikih

48. člen

Za čas praznika pripada delavcu nadomestilo OD. Kot osnova za obračun nadomestila velja osnovi OD za 7 ur dnevno z upoštevanjem stimulacij iz naslova učinka dela — doseganje planskih obveznosti, ocena individualne uspešnosti v mesecu, ko je delavec upravičen do nadomestila. Nadomestilo se obračuna in izplača enako kot OD.

F) Nadomestilo OD za čas nezmožnosti za delo zaradi bolezni

49. člen

Delavcu pripada nadomestilo OD za čas nezmožnosti za delo zaradi nesreče pri delu v višini 100 % od osnovnega OD za 7 ur dnevno z upoštevanjem stimulacij iz naslova učinka dela — preseganje planskih obveznosti, ocena individualne uspešnosti dela v mesecu, v katerem je upravičen do nadomestila OD.

Za čas bolezni in zdravljenja v tujini pripada delavcu nadomestilo v višini 90 % osnove iz 1. odstavka.

Delavcu pripada nadomestilo OD v primeru nezmožnosti za delo zaradi bolezni največ do 10 delovnih dni, razen v primeru, ko po mnenju zdravnika ni sposoben za potovanje v domovino. Če je po mnenju zdravnika za okrevanje delavca potrebno daljše zdravljenje, ga vodja delovne enote v soglasju z zdravnikom napoti na zdravljenje v domovino.

V primeru, da se delavec napoti na zdravljenje v domovino, mu pripada nadomestilo OD do 30 dni, v skladu s samoupravnim aktom OZD. Za čas nezmožnosti za delo nad 30 dni pa po predpisih pristojne zdravstvene skupnosti.

Nadomestilo OD za čas nezmožnosti za delo — do napotitve na zdravljenje v domovino, se izplača delavcu na način, določen za OD.

50. člen

Delavcu pripada za čas odsotnosti z dela po členu 28 tega sporazuma nadomestilo OD, kot je določeno v tem sporazumu za čas rednega letnega dopusta.

G) Nadomestilo za čas zastojev dela

51. člen

Za čas zastojev dela, do katerih pride brez delavčeve krivde, ima delavec pravico do nadomestila OD v višini 70 % od osnovnega OD za 7 ur dnevno z upoštevanjem stimulacij iz naslova učinka dela — doseganje planskih obveznosti, ocene individualne uspešnosti za mesec, v katerem je do nadomestila upravičen. Za čas zastojev dela se šteje čas, ko delavec ni delal pa je bila temu vzrok:

- nepravočasna dobava materiala in opreme,
- neusklajenost v dinamiki gradbenih in instalacijskih del,
- prekinitev dela iz razlogov višje sile, na zahtevo investitorja ali lokalnih oblasti,

hkrati pa v okviru projekta ali DE delavcu ni bilo moč zagotoviti drugega primernege dela. Zastoj dela lahko praviloma nepretrgoma traja največ 15 dni. Podaljšanje nad rok 15 dni lahko odobri na predlog vodje projekta ali vodje delovne enote P. O.

H) Dodatki za izjemno težke pogoje dela

52. člen

Zaradi posebno težkih pogojev dela pripada delavcem dodatek na OD za povečan delovni napor in sicer v višini do 15 % vrednosti najbolj enostavnega dela v tujini (RR = 1) na dan, za redni delovni čas.

Glede na obseg dela in vrsto del je moč v posameznih državah, v okvirih iz prejšnjega odstavka, določiti dodatke po lokacijah, kjer so pogoji dela posebej težki (dokler ti pogoji trajajo).

Vrsto dodatkov in način izplačevanja dodatkov na vseh projektih v določeni državi določa na predlog P. O. delavski svet SOZD IMP. Dodatki se določijo v dinarskem znesku, se obračunajo in izplačajo na enak način kot OD.

Ob vsaki spremembi vrednosti najbolj enostavnega dela je delavski svet SOZD IMP dolžan preveriti ustreznost dodatkov in jih po potrebi spremeniti.

Obstoj pogojev za izplačilo dodatkov po tem členu ugotavlja s soglasjem P. O. svet DE (centralni svet DE).

I) Terenski dodatek

53. člen

Delavcem na gradbiščih v tujini pripada za povečane življenjske stroške terenski dodatek.

Terenski dodatek se določi in izplača v določenem znesku v lokalni valuti na dan glede na življenjske stroške v državi, kjer se dela izvajajo.

in sicer v višini, ki pokriva dejanske stroške prehrane in nastanitve delavcev. Na predlog P. O. določi višino terenskega dodatka delavski svet SOZD IMP. Delavcu pripada terenski dodatek za dejansko prebivanje dni na delu v tujini.

V primeru, da zagotavlja prehrano in nastanitev delavcev IMP, se terenski dodatek upošteva kot obračunska kategorija. Delavcem pripada terenski dodatek tudi na dela proste dneve, ki so jih prebili na gradbišču, ne pripada pa jim za čas odsotnosti z dela in za čas zdravljenja (v bolnici), ko jim je zagotovljena polna oskrba.

J) Obračun in izplačilo OD delavcev v tujini

54. člen

Obračun OD delavcev v tujini se izvrši v dinarjih in sicer tako, da se vsi dodatki in stimulacije po tem sporazumu razen dodatkov opredeljenih v absolutnem znesku, obračunajo na mesečni ali urni osnovi, seštevek tako dobljenih zneskov pa predstavlja neto OD delavca.

OD delavca se izračuna na naslednji način:

1. OSNOVA (=RR x vrednost RR x št. ur v RDC v mesecu/182)
2. OSNOVA x % ocene individualne uspešnosti
3. OSNOVA x št. nadur/182 x 1,00
4. OSNOVA x št. nadur/182 x 0,25
5. (1 + 3) x % presega norm ali stopnje doseganja plana
6. (1 + 2 + 3 + 4 + 5)
7. (6) x faktor (n. pr. 3,5)
8. OSNOVA x (1 + % ocene individualne uspešnosti + % presega norm ali stopnje doseganja plana) x % minulega dela
9. (7 + 8) = skupni OD delavca

55. člen

OD delavcev v tujini se izplačajo do 70 % v devizah in najmanj 30 % v dinarjih, upošteva se srednji tečaj dinarja napram tuji valuti na zadnji dan obračunskega obdobja.

Na predlog P. O. lahko delavski svet SOZD IMP določi tudi drugačno razmerje deviznega in dinarskega izplačila OD in % izplačila v lokalni valuti.

Za tujo valuto šteje valuta pogodbe ali valuta kraja, kjer se dela izvajajo.

Za izplačilni kraj šteje kraj sedeža OZD IMP.

Delavec ima v kraju, kjer se dela izvajajo, pravico zahtevati izplačilo OD v lokalni valuti do višine deviznega zneska, ki mu pripada po tem sporazumu.

56. člen

Če ima delavec na začasnem delu v tujini obveznosti kot so vračila posojil, administrativne prepovedi, pravnomočni izvršilni naslovi, se mu te obveznosti odtegujejo pri izplačilu OD, v kolikor jih ne poravnava sam in sicer najprej iz dinarskega in nato iz deviznega dela OD, upošteva se pri tem srednji devizni tečaj na zadnji dan obračunskega meseca.

57. člen

Mesečno obračunsko obdobje je določeno od prvega do zadnjega v mesecu. Obračun OD mora biti izvršen do vsakega 10. dne v mesecu za predhodni mesec, izplačilo pa mora biti izvršeno do 30. v mesecu za devizni in do 15. v naslednjem mesecu za dinarski del OD.

K) Osnova za obračun prispevkov, nadomestil in odmero pokojnin

58. člen

Kot osnova za obračun prispevkov iz OD šteje osnovni OD za 7 ur dnevno z upoštevanjem stimulacij iz naslova učinka dela — povprečni preseg norm, doseganje planskih obveznosti, ocena individualne uspešnosti v mesecu, za katerega se prispevek obračunava, brez upoštevanja količnika po členu 35 tega sporazuma. Navedena osnova velja, v kolikor ni s samoupravnimi akti SIS, družbenimi dogovori ali predpisi drugače določeno.

VIII. DNEVNICE IN DRUGI POTNI STROŠKI

59. člen

V zvezi z razporeditvijo na delo v tujino in ponovno razporeditvijo na delo v domovino, v zvezi s službenimi potovanji v domovino ali v tretje države, ter za potovanje na redni letni dopust v domovino pripadajo delavcem nadomestila OD, dnevnice in povračila drugih potnih stroškov.

Napotiitev na zdravljenje v domovino in eventuelni povratek na delo se glede dnevnic in potnih stroškov za čas potovanja obravnava enako kot službena potovanja.

60. člen

Ob razporeditvi na delo v tujino in vrnitvi v domovino pripadajo delavcu dnevnice, povračila prevoznih in morebitnih drugih stroškov ter nadomestilo OD, poleg tega pa še povračilo stroškov cepljenja, zdravstvenih pregledov in pridobitve dovoljenj za delo in bivanje v tujini.

Delavec, ki se mimo sklepa o razporeditvi samovoljno napoti na delo v tujino, ali se samovoljno vrne v domovino, kakor tudi delavec, ki je po lastni krivdi razporejen na delo v domovino, nima pravice do povračil in nadomestil iz prejšnjega odstavka.

61. člen

Nadomestila OD ob razporeditvi na delo v tujino in vrnitvi v domovino se obračunajo delavcem na naslednji način:

— do dne prehoda jugoslovanske meje na poti v tujino in od dne prehoda meje ob povratku v domovino gre delavcu nadomestilo OD po osnovah in merilih njegove matične TOZD,

— od dne prehoda jugoslovanske meje na poti v tujino in do dne prehoda jugoslovanske meje ob povratku v domovino se delavcu obračuna nadomestila OD, ki obsega osnovni OD za 7 ur dnevno z upoštevanjem dodatkov in stimulacij po tem sporazumu. Nadomestilo se izplača na način, določen za izplačilo OD po tem sporazumu in v enakem razmerju med izplačilom v tuji valuti in dinarjih.

62. člen

Za čas službenega potovanja pripadajo delavcem dnevnice na naslednji način:

- polna dnevnicca za potovanje nad 12 ur,
- polovična dnevnicca za potovanje najmanj 8 do 12 ur.

Delavec na službenem potovanju ima pravico do povrnitve stroškov nastanitve, prevoza (za prevozno sredstvo in relacijo, določeno v potnem nalogu), ter drugih stroškov potovanja v mejah, ki jih določajo družbeni dogovor in samoupravni akti matične TOZD.

Pri obračunu dnevnic v tuji valuti se upošteva čas prehoda jugoslovanske meje pri potovanju z letalom pa čas odhoda letala na določenem letališču v SFRJ.

Za čas potovanja v SFRJ — ob odhodu na delo v tujino, ali ob vrnitvi v domovino se delavcem obračunajo in izplačajo dnevnice po določbah samoupravnih splošnih aktov TOZD.

63. člen

Delavec ima ob odhodu na redni letni dopust in ob povratku na delo, po šestih mesecih nepretrganega dela v tujini, pravico do povračila prevoznih stroškov. Dnevnic mu v tem primeru ne pripadajo.

Na lastne stroške gre lahko delavec na redni letni dopust tudi pred potekom 6 mesecev nepretrganega dela v tujini,

vendar ne pred potekom 4 mesecev. Potni stroški za potovanje na redni letni dopust se delavcu povrnejo za najkrajšo relacijo med gradbiščem in sedežem matične TOZD. V primerih, ko za tako potovanje delavec uporabi lastni osebni avto, se mu potni stroški povrnejo v višini stroškov, ki bi jih plačala TOZD, če bi sama organizirala prevoz.

64. člen

Pri obračunavanju dnevnic za službena potovanja se upošteva čas prebit na potovanju v domovini in na potovanju v tujini.

Delavcem pripada polna dinarska in polna devizna dnevnicca v primeru, ko na potovanju v domovini in v tujini prebijejo po več kot 12 ur. V primerih, ko traja potovanje v domovini oz. tujini po manj kot 12 in več kot 8 ur pripada delavcem polovična dnevnicca za ta del potovanja. V kolikor traja potovanje na obeh delih (v domovini in tujini) po manj kot 8 ur, vendar skupaj več kot 8 ur prejme delavec dnevnicco za toliko ur, kolikor je potovanje v celoti trajalo in sicer za polovico časa ustreznih del dinarske, za drugo polovico časa pa ustreznih del devizne dnevnicce.

65. člen

Povračilo prevoznih stroškov po tem sporazumu, obsega pri potovanju z javnim prevoznim sredstvom tudi povrnitev stroškov za prevoz službene prtljage (pošta, dokumentacija, manjši vzorci...) in povrnitev stroškov prevoza osebne prtljage do 10 kg nad težo vračunano v ceno vozovnice — letalski prevoz, pri drugih oblikah javnega prevoza pa do 50 % teže vračunane v ceno vozovnice. V prevozne stroške po tem sporazumu štejejo tudi obvezne letališke in druge takse oz. dajatve, razen tistih, ki spadajo med carinske ali druge dajatve za osebno prtljago.

66. člen

Za službena potovanja iz države, v kateri se dela izvajajo, v tretje države, se uporabljajo enaka pravila kot za vsa ostala službena potovanja po tem sporazumu.

Za službena potovanja v državi, kjer se dela izvajajo, se izjemno od drugih službenih potovanj po tem sporazumu posebej določi višina pripadajočih dnevnic in drugih povračil potnih stroškov (kilometrina, noćnine) — na predlog P. O. s sklepom delavskega sveta SOZD IMP.

V primerih iz 2. odstavka se za službeno potovanje šteje potovanje nad 30 km izven območja, kjer se dela izvajajo. Kadar delavec potuje iz enega na drugo gradbišče z urejeno prehrano in nastanitvijo, mu ne pripada dnevnic, temveč terenski dodatek po tem sporazumu.

Vsa izplačila na račun službenih potovanj v državi, kjer se dela izvajajo, se izvršijo v lokalni valuti.

IX. VRNITEV V DOMOVINO

67. člen

Vrnitev delavca v domovino je potrebno vskladiti sporazumno z delavcem, ob upoštevanju karakterja del. Čas prebit na začasnem delu v tujini, praviloma ne sme biti krajši od 6 mesecev, se lahko skrajša samo v naslednjih primerih:

- v primeru bolezni, ki bi delavcu za dalj časa onemogočila opravljanje del,
- v primeru potreb posamezne TOZD, da se delavec razporedi na drugo delovno mesto v tujini ali v domovini,
- v primeru večjih družinskih problemov delavca,
- v primeru zmanjšanja obsega del,
- če delavec ne izvrši predpisane kvote rednih delovnih ur ali če s svojim prispevkom ne zadovoljuje zahtev delovnega mesta,
- če njegovo vrnitev zahtevajo državni organi SFRJ ali države, v kateri se izvajajo dela,
- zaradi hudih ali ponavljajočih se kršitev delovnih obveznosti,
- v primeru zaključka del ali prekinitve pogodbenih obveznosti,
- v primeru upravnih ali drugih ukrepov v državi, kjer se dela izvajajo, oz. ob nastopu okoliščin, ki onemogočajo nadaljevanje del,

O predčasni vrnitvi v domovino odloča vodja DE na pismeni predlog vodje gradbišča.

X. PREDHODNE IN KONČNE DOLOČBE

68. člen

Za vsako državo, v kateri se izvajajo investicijska dela, storitve in druga dela, morajo biti izdelane priloge, ki so sestavni del tega sporazuma.

Priloge določajo RR in mesečne ali urne osnove OD, količnike za specifične pogoje dela v posameznih državah, ter konkretizirajo vse druge pogoje dela in pridobivanja OD po tem sporazumu.

69. člen

Ta SaS se lahko spremeni ali dopolni po enakem postopku, kot je bil sprejet in ko je bila za predlagano spremembo ali dopolnitev opravljena uskladitev s prizadetimi TOZD v smislu določil tega SaS.

70. člen

Ta samoupravni sporazum prične veljati, ko ga z večino glasov na zborih delavcev sprejme več kot polovica temeljnih organizacij, ki opravlja investicijska dela v tujini.

V posamezni temeljni organizaciji je ta sporazum sprejet, če zanj glasuje večina vseh delavcev te temeljne organizacije.

TOZD, ki tega sporazuma ne sprejme, svojih delavcev ne more pošiljati oz. razporejati na izvajanje investicijskih del v tujini.

71. člen

Ta samoupravni sporazum prične veljati s 01. 07. 1983. Z dnem, ko prične veljati ta sporazum, prenehajo veljati sporazum in drugi akti, ki so doslej urejali ta razmerja.

Pravice, ki so bile pridobljene do uveljavitve tega sporazuma (n. pr. nadomestilo za čas rednega letnega dopusta), se uresničujejo po določilih akta, na podlagi katerega so bile pridobljene.

PRILOGA 1 K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O RAZPOREJANJU DELAVCEV NA ZAČASNO DELO V TUJINO

1.1. Seznam karakterističnih del in nalog

1.1.1. Zap. št.	Naziv	RR
1.	VODSTVO DELOVNIH ENOT	
1.1.	vodja delovnih enot	4.70
1.2.	vodja projekta	4.40
1.3.	pomočnik vodje projekta	4.30
1.4.	vodja komercialne službe	4.30
1.5.	prevajalec I	3.25
1.6.	referent za varstvo pri delu	3.10
1.7.	tajnica — inokorespondent	2.50
2.	TEHNIČNI SEKTOR	
2.1.	vodja tehničnega sektorja	4.40
2.2.	pomočnik vodje tehničnega sektorja	4.30
2.3.	prevajalec II	2.90
2.4.	tajnica — inokorespondent	2.50
2.5.	IZVEDBENI BIRO	
2.5.1.	vodja izvedbenega biroja	4.30
2.5.2.	vodilni projektant I	4.10
2.5.3.	vodilni projektant II	3.90
2.5.4.	samostojni projektant I	3.70
2.5.5.	samostojni projektant II	3.30
2.5.6.	projektant	2.80
2.5.7.	projektant sodelavec	2.10
2.5.8.	risar obdelovalec	1.85
2.5.9.	risar	1.70
2.5.10.	kopirist	1.50

2.6. OPERATIVNA SLUŽBA

2.6.1.	vodja montaž I	3.85
2.6.2.	vodja montaž II	3.57
2.6.3.	vodja montaž III	3.22
2.6.4.	vodilni monter I	2.95
2.6.5.	vodilni monter II	2.70
2.6.6.	vodilni monter III	2.50
2.6.7.	monter specialist I	2.34
2.6.8.	monter specialist II	2.20
2.6.9.	monter I	1.99
2.6.10.	monter II	1.85
2.6.11.	specializirani monter	1.78
2.6.12.	pomožni monter	1.60
2.6.13.	montažni delavec	1.50

2.7. DELAVNICE

2.7.1.	vodja predpriprave	2.95
2.7.2.	monter specialist I	2.34
2.7.3.	monter specialist II	2.20
2.7.4.	monter I	1.99
2.7.5.	monter II	1.85
2.7.6.	specializirani monter	1.78
2.7.7.	pomožni monter	1.60
2.7.8.	montažni delavec	1.50

2.8. SKLADIŠČA

2.8.1.	vodja skladišč	2.70
2.8.2.	samostojni skladiščnik	2.33
2.8.3.	skladiščnik	1.87
2.8.4.	pomožni skladiščnik	1.33
2.8.5.	administrativni referent	1.88
2.8.6.	vodja avtoparka	2.95
2.8.7.	voznik tovornega vozila z dvigalom	2.07
2.8.8.	voznik avtobusa	2.07
2.8.9.	voznik osebne vozila, kombija	1.80
2.8.10.	avtomehanik I	2.20
2.8.11.	avtomehanik II	2.05

2.9. ODDELEK ZA PREIZKUSNO OBRATOVANJE IN POGON

2.9.1.	vodja pogona in vzdrževanje	3.85
--------	-----------------------------	------

2.9.3.	vodja pogona	3.22
2.9.4.	samostojni usmerjevalec	2.90
2.9.5.	usmerjevalec	2.50
2.9.6.	monter specialist I	2.50
2.9.7.	monter specialist II	2.25
2.9.8.	monter I	2.10
2.9.9.	monter II	1.99
2.9.10.	specializirani monter	1.78
2.9.11.	pomožni monter	1.60
2.9.12.	montažni delavec	1.50

2.10. ODDELEK PRIPRAVE

2.10.1.	vodja priprave	3.78
2.10.2.	samostojni referent v pripravi I	3.17
2.10.3.	samostojni referent v pripravi II	2.50
2.10.4.	referent v pripravi	2.20

3. ODDELEK NABAVE IN TRANSPORTA

3.1.	vodja	3.80
3.2.	samostojni nabavni referent	3.30
3.3.	nabavni referent	2.40
3.4.	samostojni referent za transport in špedicijo ter zavarovanje	3.30
3.5.	referent za špedicijo, transport in zavarovanje	3.00
3.6.	samostojni referent za obračun izvršenih del	3.00

4. ODDELEK KOMERCIJALE

4.1.	vodja komercialne	4.14
4.2.	samostojni komercialni referent	3.25
4.3.	prevajalec I	3.25
4.4.	tajnica — inokorespondent	2.50

5. FINANČNO-RAČUNOVODSKA SLUŽBA

5.1.	vodja FRS	4.30
5.2.	vodja računovodskega	

5.3.	vodja računovodskega centra II	3.85
5.4.	višji bilancist	3.10
5.5.	samostojni bilancist	2.70
5.6.	samostojni referent v knjigovodstvu	2.45

6. KADROVSKO SPLOŠNI SEKTOR

6.1.	vodja KSS	4.30
6.2.	tajnica — inokorespondent	2.50
6.3.	samostojni referent za kadre	2.40
6.4.	referent za kadre	1.94
6.5.	socialni delavec	2.55
6.6.	referent za prijavo in odjavo delavcev	1.88
6.7.	referent za samozaščito	3.00
6.8.	administrativni referent	1.88

6.2. NASELJE

6.2.1.	vodja naselja	3.00
6.2.2.	vodja naselja II	2.60
6.2.3.	oskrbnik zgradb	2.00
6.2.4.	kuhar I	2.29
6.2.5.	kuhar II	2.05
6.2.6.	čistilka	1.24
6.2.7.	pomožni delavec	1.24
6.2.8.	ekonom — nabavljač	2.05

6.3. AMBULANTA

6.3.1.	zdravnik	4.10
6.3.2.	višja medicinska sestra	3.50

Gornji seznam karakterističnih del in nalog lahko DS SOZD IMP razširi s svojim sklepom ob potrditvi organizacijske sheme projekta.

Pri določitvi RR upošteva najvišje možne RR v SOZD IMP.

PRILOGA 2 K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O RAZPOREJANJU DELAVCEV NA DELOVIŠČA V TUJINI

1.0. IRAK

1.1.	Vrednost enostavnega dela (čl. 34):	7.000 din
1.2.	Količnik po čl. 35:	3,5
1.3.	Dodatki za težke pogoje dela (čl. 52):	
	Glede na dneve, prebite na delu, se plačujejo naslednji dodatki po lokacijah:	
	Baghdad	—
	Albnisa	180 din/dan
	Habanija	450 din/dan
	Kut	450 din/dan
	Rudba	900 din/dan
	Nasirija	900 din/dan
	Amara	450 din/dan
	Bashra	900 din/dan
	Mosul	180 din/dan
	Dokhan	560 din/dan
	Kirkuk	270 din/dan
	in sicer za projekte 500, 77.	
1.4.	Terenski dodatek (čl. 53):	4,6 ID/dan
1.5.	Dnevnice za službeno pot v Iraku:	
	polna	5 ID
	polovična	3,5 ID
1.6.	Prazniki države Irak:	
	— 6. januar	Dan armije
	— 8. februar	Dan revolucije

— 21. marec	Dan pomladi
— 14. julij	Dan republike
— 17. julij	Dan Partije Irak

2.0. ALŽIR

2.1.	Vrednost najboljšega enostavnega dela (čl. 34)	7.000 din
2.2.	Količnik po čl. 35	3,5
2.3.	Dodatki za težke pogoje dela (čl. 52):	
	V Alžiru jih doslej nima.	
2.4.	Terenski dodatek (čl. 53):	50 AD/dan
2.5.	Dnevnice za službena potovanja v Alžiru (čl. 66)	
	— polna	264 AD
	— polovična	185 AD
2.6.	Prazniki države Alžir:	

3.0. NDR

3.1.	Vrednost najboljšega enostavnega dela (čl. 34)	7.000 din
3.2.	Količnik po čl. 35	2,25
3.3.	Dodatki za težke pogoje dela (čl. 52):	
	V NDR jih doslej nima.	
3.4.	Terenski dodatek (čl. 53):	26 DDR M
3.5.	Dnevnice za službena potovanja v DDR (čl. 66)	
	— polna	37 DDR M
	— polovična	26 DDR M
3.6.	Prazniki države DDR:	
	— 7. oktober	

Spremembe Sporazuma na podlagi pripomb iz javne razprave

1. V 4. členu smo dodali nov 2. odstavek na predlog TOZD OV. Pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev doma in v tujini so — upoštevajoč specifičnosti dela v tujini — izenačene, nastajajo pa razlike v njihovem obsegu, ker smo se za tujino poenotili v zveznem in republiškem merilu. Gre za vprašanja, zakaj je n. pr. dodatek za nadurno delo v IMP doma 50 %, v tujini pa 25 %. Ta dodatek je v SFRJ od OZD do OZD različen in se giblje od 20—50 %.

2. V 7. členu, 4. odstavek smo poenostavili sestavo skupnega sveta delovne enote. Ker je to pretežno koordinacijski organ, ni potrebe, da je sestavljen paritetno kot delavski svet DO.

3. V 7. členu, 5. odstavek, 3. alineja: svet sprejema razpored delovnega časa, ne pa spremlja, kot je bilo navedeno v osnutku (tipkarska napaka).

4. 1. odstavku 11. člena smo dodali nov 2. odstavek, upoštevanje pripombe TOZD OV, delavcev KOL-7, 195, PB in Abu Graiba. Eni želijo, da je doba dela v tujini striktno omejena.

drugi, da ni omejena, itd. Menimo, da je sedanja splošna omejitev na 1 leto pravilna, ki pa ne zapira njenega podaljšanja. Z novim 2. odstavkom smo ugodili tako tistim, ki so za časovne omejitve in tistim, ki niso, s tem, da je načelo o čimbolj enakomerni porazdelitvi na čimveč delavcev TOZD tudi pravično in družbeno smotno.

V 3. odstavku tega člena smo opredelili, kdo je samohranilec — ka (pripomba TOZD OV).

Vrsta predlogov (največ iz KOL-7, TOZD OV) je šla v razširitev razlogov za odklonitev razporeditve na delo v tujino. Vseh situacij oz. opravičljivih razlogov enostavno ni moč niti naštet, niti predvideti, zato smo dodali nov 4. odstavek kot generalno klavzulo, znotraj katere naj komisija za delovna razmerja presoja od primera do primera.

5. Vrstni red členov od 13—19 je spremenjen zaradi boljše medsebojne vsebinske povezanosti. Člena osnutka 16. in 17. (v predlogu 19. in 13.) vsebinsko ostajata enaka, gre le za

terminološko dograditev (pripomba TOZD OV).

6. K členu 13. osnutka (14. člen v predlogu) je dodan nov 4. odstavek (pripomba DE IRAK TOZD INZ), ki opredeljuje že vpeljano prakso na gradbiščih v tujini, ki je zakonita in nesporna, a doslej ni bila posebej zapisana v aktu.

7. V členu 25 je poleg 01. 01., 01. 05. in 29. 11. kot praznik in s tem vedno dela prost dan dodan 4. 07. (pripomba DE IRAK), skupno število prostih dni ob praznikih v letu pa od 8 povečano na 9 (omenjen osnutek republiškega družbenega dogovora).

8. V 27. členu je v sedanjem 4. odstavku na pripombo DE IRAK in TOZD OV vnešeno določilo do sedaj veljavnega SaS o pravici koriščenja letnega dopusta po šestih oz. štirih mesecih nepretrganega dela v tujini. Nova odstavka za sedanjim 4. in 6. sta prenešana v isti vsebini iz priloge.

Upoštevana je tudi pripomba praktično iz vseh sredin, ki so dale pripombe, da »montažni

dopust« pripada delavcu tako kot po dosedanji ureditvi: za vsak polni mesec dela v tujini 1 dan (6. odstavek osnutka, oz. 7. odstavek predloga).

9. Zadnji odstavek 28. člena je ugodnejši za delavca: podaljšane odsotnosti z dela nad 3 dni naj ne bi imel brez nadomestila OD, kot določa osnutek, ampak bi v tem času koristil letni dopust ali višek opravljenih ur.

10. V 30. členu je na predlog DE IRAK, KOL-7 dodan nov 8. odstavek, ki posebej določa zdravstveno varstvo v primeru nesreče pri delu.

11. Za vsa gradbišča v tujini naj se izdela enoten seznam karakterističnih del in nalog v enotnem ovrednotenju za identična opravila. DS SOZD IMP naj na predlog P. O. določi količnike za posamezne države, kjer se dela izvajajo. (Pripomba TOZD MM, TOZD PB, KOL-7).

Pripomba je umestna in v predlogu upoštevana.

12. Potrebno je dopolniti tč. 1. 2. 2. (priloge za Irak) z ustreznimi

nimi vrednostmi. (Primomba TOZD MM, KOL-7).

Pripomba je umestna. Vendar je problem rešen v predlogu z drugačnim 41. členom, ki zagotavlja enotnejši sistem za vse države in eliminira posebnosti uveljavljene v Iraku.

13. V tč. 1. 3. 1. (priloge Irak) naj se predvidi tudi regresivno skalo za primer nedoseganja plana. (Pripomba TOZD MM).

Pripomba je umestna in v predlogu upoštevana.

14. V tč. 1. 4. 1. (priloge za Irak) je potrebno opredeliti posebno težke pogoje dela. Opredelitev naj velja enotno za vsa gradbišča v tujini. (Pripomba TOZD MM, KOL-7).

Pripomba je umestna. V predlogu je upoštevana tako, da je tč. 1. 4. 1. iz osnutka prenešana v splošni del sporazuma, še vedno pa ostane DS SOZD, da glede na specifikum in uveljavljeno prakso v posameznih državah te pogoje in višino dodatkov posebej opredeli, pri čemer je treba upoštevati, da so določeni dodatki upoštevani v sporazumu o normah.

15. Povračila stroškov potovanja na dopust naj bodo enotno urejena za vse države (tč. 1. 5. 1. priloge za Irak in tč. 2. 5. priloge za DDR ter tč. 3. 5. 1. priloge za Alžir). (Pripomba TOZD MM).

Pripomba je umestna in v predlogu upoštevana.

16. Merila ocenjevanja individualne uspešnosti dela naj bodo

za vse države enotna. (Pripomba TOZD MM).

Pripomba je umestna in v predlogu upoštevana.

17. Vsa dela in naloge naj bodo navedene splošno in ne le za posamezen projekt tako, da ni potreben postopek za spremembo sporazuma zaradi uvedbe novih del ali spremembe obsega del. (Pripomba TOZD PB, KOL-7).

Pripomba je umestna in v predlogu upoštevana. Seznam del in nalog se lahko dopolnjuje s sklepom DS SOZD IMP na začetku vsakega projekta, ko se potrdi organizacijska shema in v njej predvidena dela in naloge.

18. Razvid projektantskih del in nalog naj se dopolni z deli in nalogami:

— vodja izvedenega biroja — oddelka — RP = 4,30

projektant — sodelavec — RP = 2,10

(Pripomba TOZD PB).

Pripomba je umestna in v predlogu upoštevana.

19. Nadomestilo OD za čas bolniškega staleža naj bo 90 % povprečnega OD v rednem delovnem času. (Pripomba TOZD OV, TOZD KM, KOL-7, 195, 196).

Pripomba je umestna in v predlogu upoštevana.

20. Opredeliti je potrebno, kaj pomeni čas zastojev dela, do katerih pride brez delavčeve krivde. (Pripomba TOZD OV).

Pripomba je umestna in v predlogu upoštevana.

Za posebno zahtevne in obsežne projekte naj se določi delovna mesta, ki bodo višje ovrednotena (s posebnim dodatkom in podobno). (Pripomba TOZD KM).

Pripomba je umestna in v predlogu upoštevana.

22. Koliko je OD delavca v tujini odvisen od doseženih rezultatov TOZD za čas dela doma, pred odhodom v tujino? (Vprašanje KOL-7).

Delavec na delu v tujini dobi za čas, ko je delal doma, del OD na račun poslovnega uspeha TOZD, ki je sorazmeren njegovemu prispevku k temu uspehu — po osnovah in merilih svoje matične TOZD.

23. Potrebno je določiti količnike za specifične pogoje dela na zborih delavcev in jih vnesti v priloge sporazuma pred sprejetjem. (Pripomba KOL-7).

Pripomba je umestna in deloma upoštevana. Količnike določi delavski svet SOZD IMP pred sprejetjem sporazuma. Glede na družbeni dogovor SRS bo potrebno te količnike v prihodnosti usklajevati nad vsemi izvajalci del v tujini iz naše republike.

24. Terenski dodatek je potrebno določiti za obstoječe projekte. (Pripomba KOL-7).

Pripomba je umestna in upoštevana.

Terenski dodatek se določa enotno za vso državo.

25. Dopolniti je potrebno 69. člen tako, da:

— se čas na začasnem delu v tujini lahko skrajša na manj kot 6 mesecev, če si delavec sam plača stroške vrnitve domov in če to dopušča napredovanje del na projektu.

— lahko o predčasni vrnitvi v domovino odloča vodja delovne enote ali vodja gradbišča.

(Pripomba KOL-7).

Pripomba umestna in v predlogu upoštevana, vendar z omejitvijo, da mora biti poleg delavčeve pripravljenosti kriti stroške vrnitve v domovino, podan še kak drug razlog, (osebne težave, samovoljno prenehanje dela...).

26. V čl. 35 je potrebno določiti, da OD delavcev v tujini narasčajo v enakem % kot doma. (Pripomba p-196)

To je v osnutku že zapisano.

27. V čl. 48 je potrebno točno določiti razmerje deviznega in dinarskega izplačila OD (70 : 30). (Pripomba 196).

To razmerje je v osnutku že določeno. Glej tudi propombo B-25.

28. V 73. členu je na predlog DE IRAK dodan nov odstavek, ki izrecno določa, da se pridobljene pravice po dosedaj veljavnem Sas tudi uresničujejo oz. izvajajo po njegovih določbah.

Pripombe, ki niso bile upoštewane

1. člen 7: Pripomba KOL-7 pravi, da svet gradbišča nima nobene pristojnosti, ampak da so prenešene na svet DE ter da naj 2. alineja tega člena glasi, da svet DE določa poslovno politiko (ZZD, čl. 495). Pripomba iz A/G pa pravi, da naj ima svet DE pristojnosti poslovnega odbora in DS SOZD.

Svet DE (gradbišča) ni delavski svet, zato nima njegovih pristojnosti in tudi ne more določati poslovne politike, ampak ima kot poseben organ delavcev le določene pristojnosti (gl. čl. 7, 1. in 2. odstavek). Poslovno politiko lahko določa le delavski svet (TOZD, DO, SOZD).

V zadnjem odstavku 7. člena je izrecno določeno, da ima skupno svet DE le koordinativno funkcijo. Pristojnosti sveta, našete v 5. odstavku, 7. člena, pa veljajo tako za svet DE (če je v celi DE en sam, kar v Iraku ni slučaj), kot za svete posameznih gradbišč, kar izrecno izhaja iz 4. odstavka tega člena. Poslovni odbor pa tako ne sprejema nobenih odločitev, ampak jih kot strokovni organ predlaga.

2. člen 8: Pripomba TOZD OV da se določi, da ima delavec pravico vložiti zahtevo za varstvo

pravic in kdaj je vložena pravčasno.

Ta pravica je v tem členu določena, za njeno pravočasnost pa veljajo splošna pravila, ki jih ni potrebno ponavljati.

3. člen 9: Tolmačenje zahteva KOL-7. Disciplinska komisija se formira skupno za celo DE z vsemi gradbišči in ne za vsako gradbišče posebej.

4. člen 11: Pripombe P-195, PB, MM, OV so si sila različne glede najdaljšega trajanja dela v tujini in dodatnih razlogov za odklonitev razporeditve na delo v tujino. Dobesedno pripomb ni mogoče uskladiti, pač pa smo jih smiselno upoštevali z dvema splošnima klavzulama (gl. A, t. 4).

5. člen 15: Pripomba DS EMOND, da člen ni potreben, ker so kršitve navedene v aktih TOZD.

Pripomba ni umestna, saj so kršitve od TOZD do TOZD opredeljene precej različno, v DE, kjer nastopa vrsta TOZD, pa je potrebno najbolj bistvene kršitve poenotiti.

Pripomba OV, DE IRAK, PB na 5. alinejo tega člena (organiziranje ali sodelovanje pri prekinitev dela) V našem sistemu je

znano, kdo je zadolžen za razreševanje kriznih in konfliktnih situacij; posebno vlogo ima sindikat. Te situacije pa se nikakor ne rešujejo s štrajkom, ki ima v tujini poleg vsega popolnoma drugačne razsežnosti, zlasti pa posledice, kot doma. Kaj je organiziranje štrajka in kaj sodelovanje v njem, pa je tudi znano.

Splošna pripomba DE IRAK, da so kršitve prestrogo zasnovane.

Delo v tujini in skupno življenje na gradbišču zahtevata večjo disciplino in odgovornost. Neodgovorno ravnanje posameznika ima lahko posledice neslutene razsežnosti tako za IMP kot celoto, kot za druge delavce. Povprečno skrbnemu, odgovornemu in discipliniranemu delavcu se ni bati, da bi storil katerokoli od navedenih kršitev.

6. člen 20: Pripomba KOL-7, da ta člen ni v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih.

Ta člen je povzet po republiškem družbenem dogovoru (členi 11 — 14) in izhaja iz določil zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. SRS 24/77, 30/78, 27/82), gl. čl. 63—66. V kolikor teh določb nima, pravilnik o delovnih razmerjih ni usklajen z zakonom.

Pripomba TOZD OV, da se uredi tehnika pisanja prerazporejenih ur.

To ni potrebno, saj je tehnika znana, poleg tega to ni stvar tega SaS.

7. člen 22: Pripomba TOZD KM, da omejitve nadurnega dela ne bi predvideli, in KOL-7, da zakon predvideva 12 nadur na teden.

Zakon (glej prip. k čl. 20) omejuje število nadur 30 na mesec (člen 81). Določila o omejitvi nadur ne moremo izpustiti iz akta. Pač pa določamo primere, ko je mogoče delo opravljati v nadurnem delu (gl. čl. 22).

8. člen 25: Pripomba KOL-7, da omejevanje števila praznikov ni skladno s 4. členom tega SaS.

25. člen je povzet po republiškem družbenem dogovoru, člen 16. V fazi usklajevanja pa je dopolnjen tudi 4. člen tega SaS.

9. člen 27: Pripomba KOL-7, da se določi, da delavcem pripada toliko 1/12 dopusta, kolikor mesecev je delal v tujini. Delavcu pripada toliko dopusta, kot izhaja iz pravilnika TOZD, kjer je v delovnem razmerju, zato predlagano določilo ni potrebno.

Pripomba KOL-7, da se v 5. odstavku tega člena črta mož-

nost, da zaradi izpolnjevanja obvez iz pogodbe svet DE sklepe, da delavci dopust izrabijo v naslednjem letu. Ta možnost mora v aktu ostati. Pristojen za odločitev pa je svet DE.

10. člen 28: Predlog KOL-7, da se črta v zadnjem odstavku tega člena določilo, da vodja predloži sklep svetu v presojo. Tega ni mogoče upoštevati. Po pravilu bi moral o tem odločiti svet DE. Ker pa gre navadno za nujne primere (smrt), odloča o tem vodja, svojo odločitev pa mora dati v presojo svetu, da ne bi prišlo do zlorab (gl. 185. člen zakona o delovnih razmerjih).

11. Izhodišče ovrednotenja del in nalog v tujini naj bo pričetek vrednosti enostavnega dela vseh TOZD, ki izvajajo dela v tujini. (Pripomba TOZD MM, TOZD OV, DSSS DO PROMONT).

Pripombe ni mogoče upoštevati:

— ker dejavnost v tujini ni samo zadeva montažnih TOZD, temveč se vanjo vključujejo in so zanj odgovorne vse združene TOZD

— ker na vrednost enostavnega dela v tujini vplivajo dejavniki, ki doma niso prisotni — tečaj dinarja do tujih valut, življenjski stroški v tujini, zaslužki delavcev enake kvalifikacije v deželi, kjer se dela izvajajo, ...

12. Norme za dela v tujini je potrebno poenotiti v okviru SOZD IMP in ne le na enem projektu. (Pripomba TOZD MM).

Pripomba je umestna, ker pa je osnova poenotenja v tujini, poenotenje norm doma, je v osnutku in predlogu vsebovana minimalna obveznost TOZD, da te poenotijo na istem objektu, projektu oz. v okviru skupne DE v tujini.

13. O vrednosti RR-1 naj se odloča tudi na zborih delavcev TOZD izvajalk del v tujini. (Pripomba TOZD OV).

V vseh TOZD iz sestave DO v SOZD IMP določajo vrednost RR-1 DS TOZD (z letnim planom, ob sprejemanju periodičnih in zaključnih računov).

Ni razloga, da bi za tujino o tej zadevi odločali zbori delavcev, pač pa naj odloča najvišji skupni samoupravni organ v SOZD IMP — delavski svet. Pripomba ni sprejemljiva.

14. Dodatek za nadurno delo naj ostane še naprej 50 % (enak kot za delo doma). (Pripomba TOZD, DSS DO EMOND, 201, SD, 195, 196, PIB/AG)

Dodatek za nadurno delo v tujini v višini 25 % je usklajen na nivoju SRS (družbeni dogovor SRS) in izvajalcev prek SDPR. Razlog za poenotenje tega dodatka, kakor tudi dodatka za nočno delo je silno različna praksa pri posameznih izvajal-

cih, ki je zaradi večjega obsega takega dela v tujini in zato tudi večjega vpliva na DO delavcev povzročala tudi nezaželeno situacijo na gradbiščih. Na domačih gradbiščih ta problem ni tako izrazit — zaradi bistveno manjšega obsega nadurnega dela, zato do poenotenja doma še ni prišlo.

Pripomba ni sprejemljiva.

15. O razmerju med deviznim in dinarskim izplačilom OD naj bi se odločalo na zborih delavcev. (Pripomba TOZD OV).

Pripomba ni sprejemljiva, ker ne gre za odločanje o osnovah in merilih, temveč za odločanje o načinu izplačila OD, ki je v pristojnosti dela delavskega sveta.

16. Nadomestilo za čas dopusta naj bi se izplačevalo v enakem razmerju (70:30) kot OD. (Pripomba TOZD OV, KOL-7, 195, 196).

Pripomba ni sprejemljiva. Izplačilo nadomestila OD za čas letnega dopusta je predvideno z osnutkom družbenega dogovora SRS. Razlog temu je, da delavci dopust v celoti izkoristijo doma.

17. Dnevnice za tujino naj bi se izplačevale v enakem razmerju (70:30) kot OD. (Pripomba TOZD OV, TOZD KM).

Pripomba ni umestna. Namen dnevnice je, da se delavcu krije stroške prehrane in prenočišča na službenem potovanju. Delavci, ki so razporejeni na delo v tujino, dobijo terenski dodatek. Dnevnice torej ne gre obravnavati enako kot OD.

Razponi med najvišjimi in najnižjimi RR delavcev v tujini so preveliki. (Pripomba TOZD OV).

Pripomba ni umestna. Razponi so manjši kot doma, ker je za tujino najvišji RR = 4,70, doma pa RR = 5 medtem, ko je najbolj enostavno delo v obeh primerih enako vrednoteno z RR = 1.

19. Opredeliti je potrebno primere, ko je z delavcem v tujini zakonec ali drugi član družine. (Pripomba TOZD OV).

Pripomba je sicer umestna, vendar je ni mogoče upoštevati. V sporazumu ni bilo moč urediti teh vprašanj, če bi šlo za trajnejšo razporeditev na delo v tujino (predstavništvo, podjetje v tujini...).

Ker so delavci na naših gradbiščih le začasno razen vodij projektov, sektorjev in služb, ki morajo biti na gradbiščih dalj časa zaradi narave svojih del in, ker na gradbiščih praviloma ni pogojev za družinsko življenje (Irak je izjema, ki v splošnem ne obvelja), takih vprašanj v sporazumu ni moč urejati.

20. Dela in naloge montaže klima dejavnosti so za tujino vrednotene nižje kot v domovini. (Pripomba TOZD KM).

Pripomba ni umestna. Pri enotnem vrednotenju del in

nalog za tujino so praviloma upoštevani najvišji RR v SOZD IMP — pri vseh, predvsem pa pri proizvodnih delavcih. Razumljivo pa je, da se pri tem ni moč izogniti odstopanjem navzdol v posameznih primerih.

21. V kolikor bi se OD izplačevali v dinarjih, naj bi se ti dinarji vodili kot dinarji deviznega porekla. (Pripomba TOZD KM).

Pripombe ni moč upoštevati, ker Zakon o deviznem poslovanju tega ne dopušča.

Da bi prišel do »dinarjev deviznega porekla«, mora delavec prodati lastne devize banki, ki mu izda o tem posebno potrdilo, s katerim uveljavlja bonitete, kot bi plačeval z devizami.

Dругih dinarjev deviznega porekla naša devizna zakonodaja ne pozna.

22. Ocena individualne uspešnosti naj se obračuna na vse izvršene delovne ure. (Pripomba KOL-7, 195, PIB 195, 196, 202 D)

Pripomba ni sprejemljiva. V SOZD IMP obstaja različna praksa obračunavanja individualne uspešnosti dela po posameznih TOZD. Predlagana rešitev pomeni poenotenje za tujino, ki je skladno tudi z določbami sedanjega SaS IMP, ob upoštevanju, da proizvodnim delavcem doma ne pripada OD iz naslova ocenjevanja individualne uspešnosti dela.

23. Politiko izplačevanja OD iz naslova učinka naj določa za vsak projekt svet delovne enote. (Pripomba KOL-7).

Pripomba ni sprejemljiva. Skladno z zakonom o združenem delu določa politiko izplačevanja OD delavcev delavski svet TOZD. Ker so dela v tujini posebnega pomena za celoten SOZD, ki jo enotno obravnavamo, ne glede na posamezne projekte in ker v njej sodelujejo vse združene TOZD, je edino možno, da o tem vprašanju odloča najvišji samoupravni organ v SOZD IMP — delavski svet SOZD.

24. Črta naj se pristojnost DS SOZD IMP določiti razmerje med deviznim in dinarskim izplačilom OD, črta naj se kot plačilno sredstvo lokalna valuta. (Pripomba KOL-7, 195).

Pripomba ni sprejemljiva. Razmerje med domačo in tujo valuto pri izplačilu OD narekuje predvsem gospodarsko stanje na projektih — njihova devizna likvidnost.

V sporazumu mora biti predviden način, da se temu gospodarskemu stanju prilagodimo. V položaju, ko deviznih sredstev ni dovolj, podjetje pa zagotavlja vsa devizna sredstva za kritje osnovnih življenjskih potreb delavcev v tujini, je razumljivo, da

se bo odločilo prihraniti čim več deviznih sredstev za potrebne materialne dobave in kritje drugih deviznih stroškov, potrebnih, da bi delo sploh teklo.

25. Člen 57. uskladiti z obstoječimi akti doma. (Pripomba KOL-7).

Pripomba ni sprejemljiva — glej obrazložitev k pripombi št. 14.

26. Izenačitev družbenoekonomskega položaja delavca doma in v tujini zahteva, da so delavci v tujini enakopravno udeležni pri delitvi OD iz naslova poslovne uspešnosti matične TOZD. (Pripomba TOZD MM, KOL-7, 202 D)

Pripomba je sicer umestna, vendar praktično ni uresničljiva, ker je ni moč uskladiti z Družbenim dogovorom o razporejanju dohodka in OD v SR Sloveniji, ki zaenkrat tozdom ne dovoljuje, da bi pri izračunu mase OD upoštevali tudi delavce v tujini.

27. Delavec na službenem potovanju v domovini, naj dobi za čas ko je v domovini, OD po osnovah in merilih domače TOZD. (Pripomba TOZD KM)

Pripomba praktično ni uresničljiva, ker bi njena izvedba zahtevala za vsako tako službeno pot tudi sklep KDR o razporeditvi na delo v domovino ter prijavo in odjavo delavca na skupnosti zdravstvenega in skupnosti pokojninskega zavarovanja.

28. člen 70—73: Pripomba P-195, da način sprejema ni pravilen tako glede določanja večine v TOZD, kot tudi, da bi morali o SaS odločati delavci vseh TOZD v IMP.

SaS TOZD, o katerem odločajo delavci z osebnim izjavljanjem (zbor delavcev): se šteje za sprejetega, če se zanj izjavi večina delavcev v TOZD (čl. 468/III, 470 zakona o združenem delu). Torej ni nobene zakonske osnove, da bi za sprejem akta v TOZD pogojevali večino doma in večino v tujini (to bi omenilo, da pr. 10 delavcev v tujini lahko »preglasuje« 1000 delavcev doma in obratno!)

Ta SaS sprejemajo TOZD, ki se jih tiče. Nobene potrebe ni, da ga sprejemajo proizvodni TOZD, ki delavce ne pošiljajo v tujino. Seveda pa je SaS odprt in ga sprejmejo lahko tudi te TOZD, v kolikor želijo.

Določilo, da TOZD, ki SaS ne sprejme, ne more pošiljati delavcev v tujino, ni nobeno izsiljevanje; ampak povsem logično, saj potem nima osnove, na podlagi katere bi lahko delavce pošiljali na delo v tujino.

Sicer pa smo celoten postopek zasnovali na demokratični osnovi, kjer je vodilo usklajevanje in dogovarjanje, ne pa preglasovanje.

Odgovori na vprašanja iz javne obravnave osnutka Sporazuma

1. V 34. čl. naj se izraz »ponderirani« nadomesti z ustrežnejšim izrazom (slovenskim). (Pripomba TOZD PB).

Izraz »ponderirani« pomeni v dobesednem prevodu »tehtani« in je v ekonomski terminologiji običajen, uporablja pa se v zvezi z izračunavanjem vseh vrst srednjih vrednosti.

2. Ali je glede na obseg poslov potrebno sistemizirati dela vodje komercialne službe in dela vodje komercialne? (Pripomba TOZD KM).

Obseg poslov je narekoval sistemizacijo teh del in nalog. Z zmanjševanjem obsega poslov, pa ta dela in naloge ne bodo več zasedene skladno s prizadevanji, da se v tujini število režijskih delavcev zmanjša.

3. Kaj predstavlja absolutni znesek? (Vprašanje KOL-7)

Absolutni znesek pomeni npr. 100 din, 20 US\$, kratka znesek, ki ni določen v % od neke osnove.

4. Kako je prišlo do faktorja težavnosti del 3,5? (Vprašanje KOL-7, 3, 195).

Faktor težavnosti del 3,5 za Irak je bil določen izkustveno, upošteva je obstoječe razmerje med OD delavcev doma in v tujini, ter izkušnje o drugih OZD, ki delajo v tujini, in ki so zapisane v osnutku družbenega dogovora SRS ter SaS izvajalcev del prek SDPR.

5. Vprašanje vrednotenja minulega dela za delavce, ki so v tujini več let. (Pripomba KOL-7, 201).

Minulo delo naj se v načelu obračunava tudi za delavce v tujini po enakih merilih in osnovah kot doma. Smisel take ureditve je v tem, da se minulo, kot rezultat dela dejansko zbira v matični TOZD v obliki naložb v nove proizvodne in poslovne prostore, v novo tehnologijo, kar vse omogoča delo tudi v prihodnosti. Odstotek minulega dela kot del OD predstavlja v resnici dohodek od teh naših naložb in je rezultat dobrega gospodarjenja z družbenim premoženjem. Minulo delo se torej ne pokaže v tujini, temveč doma, zato naj se tudi

obračuna od domače osnove, oz. od osnove OD za tujino brez upoštevanja količnika, ki vrednoti specifične pogoje dela v tujini.

6. Zakaj je spremenjeno obračunavanje urnih postavk za delavce? (vprašanje 201)

Obračun urnih postavk in stimulacij je bil spremenjen s 1. 4. 1983 s sklepom P. O., ker se je ugotovilo, da le-te niso bile obračunane skladno z obstoječim SaS IMP.

7. Zakaj se plačila ne izvajajo skladno s sporazumom, ki ga delavec prinese s seboj? (vprašanje 201)

V načelu so vsi »sporazumi« oz. sklepi izdani na podlagi veljavnega SaS IMP o razporejanju delavcev na delovišča v tujino.

V kolikor se pogoji tega splošnega samoupravnega akta spremenijo, se seveda spremenijo tudi pogoji izplačil, določeni v prvotno (ob odhodu) izdanih sklepih.

8. Obračun dnevnic pri

odhodu na delo in vrnitvi v domovino (Pripomba 195)

Delavcu pripada polna devizna dnevnic za službeno potovanje, ki traja več kot 12 ur (v tujini).

Potovanje na delo in z dela se šteje za službeno potovanje, ker pa potovanje v dve smeri traja več kot 12 ur (v tujini), pripada delavcu za potovanje v obe smeri 1 polna devizna dnevnic.

Potovanje na letni dopust ni službeno potovanje in delavcu dnevnic tedaj ne pripada.

9. Zakaj v Iraku ni dodatkov na težke pogoje dela (varjenje, delo na višini...) (pripomba 195)

Dodatki za težke pogoje dela v gornjem smislu so bili pri delavcih v Iraku všteti v osnovne postavke in norme kot za posebno težke pogoje dela, za katere so se izplačevali dodatki v pavšalnem znesku na dan, so se šteli predsem oddaljenost posameznih gradbišč, neurejenost bivalnih pogojev; posebno težki klimatski pogoji...).

Uvod k razpravi o spremembah in dopolnitvah Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD IMP in Statuta SOZD IMP

1. Pomen sporazuma in statuta

Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD IMP je najvišji in temeljni samoupravni splošni akt IMP-ja.

Njegov pomen je dvoje: v njem delavci IMP-ja opredeljujejo bistvene elemente naše sestavljene organizacije, kaj nas združuje in kakšne cilje zasledujemo, ter družbenoekonomska in druga razmerja znotraj sozda, skratka temeljna pravila, ki jih bomo uresničevali in spoštovali. Poleg tega je ta sporazum temelj, na katerem v celotnem sistemu IMP gradimo našo »interno zakonodajo«. Ta mora izhajati in biti usklajena s sporazumom o združitvi. Eden takih pomembnih aktov je tudi statut sozda.

Menimo, da je ena največjih kvalitiet vsakega najvišjega samoupravnega splošnega akta posamezne organizacije združenega dela, da je usmerjen na daljši rok in da njegovih temeljnih opredelitev ne menjamo pogosto ali pa sploh ne. Seveda noben akt ne bi smel biti sam sebi namen, ampak odraža stanje, razmere, ekonomski položaji in

cilje posameznega gospodarskega subjekta.

Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD in statut SOZD IMP smo delavci IMP sprejeli na referendumih 25. 12. 1977, ko smo takratno delovno organizacijo samoupravno preoblikovali v sestavljeno organizacijo združenega dela. Do danes smo oba akta dopolnili le enkrat, in sicer 12. 1. 1979.

2. Razlogi za spremembe in dopolnitve

Tako kot pri dopolnitvah obeh aktov pred tremi leti in pol, tudi v osnutku sprememb in dopolnitev, ki jih dajemo v razpravo delavcem sedaj, ne gre za spremembe, ki bi posegale v temeljne cilje in opredelitve združevanja v SOZD IMP, ki smo jih začrtali ob nastajanju sozda pred šestimi leti. Temeljni cilji in opredelitve torej še vedno ostajajo stalnica v našem najvišjem samoupravnem splošnem aktu.

Poglaviti razlog za dopolnitev obeh aktov je v spoznanju, da je uspeh ali neuspeh naše dolgoročne strategije usodno povezan s tem, kako močno razvijemo in

prodajno komponento bomo sposobni vzpostaviti v sistemu IMP. Komunisti IMP smo že na problemski konferenci v januarju 1981 namreč spoznali in sklenili, da je porok za nadaljnjo rast IMP zlasti v krepitvi razvojne in prodajne funkcije.

Drugi razlog za spremembe in dopolnitve je bodisi v spremenjeni zakonodaji, bodisi v spoznanjih dosedanje prakse; oboje zahteva ustrezno prilagoditev obeh navedenih aktov.

3. Kratka obrazložitev sprememb in dopolnitev

Prodajno funkcijo celotnega sistema IMP doma in v tujini bomo okrepili tako, da bomo organizirali TOZD Marketing. To, kar danes za montažne TOZD predstavlja TOZD Inženiring, bo za proizvodne temeljne organizacije TOZD Marketing. Ob tem bo opravljal tudi storitve raziskovanja trga, ekonomske propagande, nabave strateških materialov in zunanjetrgovinsko dejavnost, razen izvajanja investicijskih del v tujini, kar še naprej ostaja domena TOZD Inženiringa. TOZD Marketing je

temeljna organizacija skupnega pomena, organizirana po 403. členu ZZZ, njene dejavnosti pa so namenjene vsem našim TOZD in so zato za celoten IMP skupnega pomena. V zvezi s tem smo v osnutku dopolnili dejavnosti SOZD (10., 11. člen sporazuma o združitvi v SOZD — v nadaljevanju: »SaS« ter 9. in 10. člen statuta SOZD — v nadaljevanju: »St«) in določila o pooblastilih v pravnem prometu (čl. 46—48 SaS), pri čemer smo 47. člen napisali v alternativni skupno s členom 47. a.

Ker je celotna zunanjetrgovinska dejavnost skupna za celoten IMP in kot taka dejavnost SOZD, opravljata pa jo temeljni organizaciji skupnega pomena, ki sta po svoji vsebini v TOZD preoblikovani delovni skupnosti SOZD, smo posebej opredelili, da je nosilec zunanjetrgovinske dejavnosti sestavljena organizacija (11. a čl. SaS). Že uvodoma sem omenil da je eden poglavitnih razlogov za dopolnitev obeh aktov spoznanje, da moramo razvojno-raziskovalnemu delu v IMP dati bistveno večji poudarek kot doslej. Sedanja razvojna

organizacijska dela kot dela skupnega pomena, ki jih opravlja delovna skupnost SOZD, se zato v tem osnutku delijo na dvoje novih področij skupnega pomena: dela usmerjevalnega razvoja in dela planiranja, ekonomike in poslovne organizacije (gl. 52. čl. SaS, 45. čl. St.). Kaj vse obsegajo dela usmerjevalnega razvoja pa je bilo potrebno opredeliti v novem členu (točka 22 osnutka sprememb SaS). S tem pa so se nekoliko spremenile in dopolnile tudi opredelitve nekaterih drugih del skupnega pomena (gl. točke 17—22).

Oblika odgovornosti kaže na notranjo povezanost, soodvisnost in trdnost posamezne organizacije, poleg tega pa partnerjem doma in v tujini vliva določeno stopnjo zaupanja in sigurnosti. Zato v osnutku predlagamo, da se sedanja omejena solidarna odgovornost (o. sol. o.) spremeni v neomejeno solidarno odgovornost (n.sol.o.), za kar glede na dolgoletne izkušnje izpolnjujemo vse pogoje (4., 49. čl. SaS, čl. 4 St.).

Nekatere spremembe so posledica spremenjene zakonoda-

je. Tako je n.pr. nastalo novo določilo o pravici do izkoriščanja inovacij, nastalih v drugi TOZD v okviru IMP (čl. 28. a SaS), večina določil o informiranju oz. obveščenosti delavcev pa je spremenjena, izhajajoč iz novega republiškega zakona o sistemu družbenega informiranja (čl. 44 SaS, čl. 38, 53—56 St.). Tudi celotno poglavje o splošni ljudski obrambi in družbeni samozasčitvi (čl. 68—75 St.) je pisano na novo glede na pred kratkim sprejet ustrezen republiški zakon.

Zadnjo skupino sprememb in dopolnitev je narekovala večletna praksa pri uporabi sedanjih določil. Daleč najboljšeje dopolnitve so nastale na področju arbitraže, saj so številni spori pred notranjo arbitražo pokazali na sedanje pomanjkljivosti, posebej pri ekspektivnosti postopka. Zato so v osnutku dopolnjene nekatere vsebinske določbe (čl. 68—73 c SaS), v statutu pa je celotno poglavje o postopku pred notranjo arbitražo povsem novo (čl. 57 a—57 l).

Delavski svet SOZD ima po osnutku dve novi pristojnosti (čl.

34 SaS), dela in naloge pomočnika za program in razvoj so se razdelile na dvoje (za področje ekonomike in poslovne organizacije ter za tehnična in razvojna vprašanja) tako, da ima generalni direktor tri pomočnike (čl. 40 SaS, 14 St.); spremenjeni so tudi pogoji za dela in naloge generalnega direktorja (čl. 29 St.).

Novi čl. 5 a statuta dopolnjuje sedanja določila o celostni grafični podobi, pri 31. čl. SaS pa gre zgolj za terminološko dopolnitev vsebinsko sicer nespremenjene določila.

4. Kaj pričakujemo od razprave

Delavski svet SOZD IMP je dal osnutka v razpravo na seji dne 10. 5. 1983, s tem, da se razprava prične po objavi v IMP Glasniku. Razpravi smo namenoma posvetili več pozornosti in tudi časa, saj predvidevamo, da bi bili referendum, na katerih bi o teh spremembah odločali, v septembru.

S poglobljeno in časovno daljšo razpravo o osnutku sprememb in dopolnitev, ki naj seže

prav do vsakega delavca IMP, želimo doseči zlasti dvoje: da bodo spremembe najvišjega samoupravnega splošnega akta SOZD IMP, izhajajoč iz volje in interesov večine delavcev, vsebinsko dopolnilo za nadaljnjo kakovostno rast in razvoj naše sestavljene organizacije in da bo tudi v bodoče trajnost sprejetih določil ena izmed odlik sporazuma o združitvi v SOZD. Široka razprava, katere »glas« bo prodril v sama določila akta, pa je pomembna tudi pri izvajanju samega akta.

Zelo pomembno je tudi, da razprave ne zapiramo samo v krog sprememb in dopolnitev, ki so bile predlagane — nasprotno, dobrodošle bi bile vsakršne pripombe, mnenja in predlogi tudi na določila, za katera v osnutku sprememb in dopolnitev ni predvideno, da naj se menjajo.

Ob koncu pa naj še enkrat poudarim, da razprava ni namenjena le ozkim strokovnim krogom, ampak prav vsem delavcem, saj gre za dokumente, ki zadevajo in združujejo vsakega od nas.

ALEŠ ČERIN, dipl. iur.

OSNUTEK SPREMOMB SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽITVI V SOZD IMP

1. V 2. členu se na koncu doda nova alineja, ki se glasi:

»— enotnim informacijskim sistemom za poslovno in samoupravno odločanje.«

2. V 4. členu je potrebno spremeniti oznako odgovornosti

»o. sol. o.« v »n. sol. o.«.

3. 10. člen se spremeni, tako da se glasi:

»VIII. IZIP, n. sol. o., Ljubljana

A) Inženiring (TOZD INŽENIRING):	110404
ekonomske, organizacijske in tehnološke storitve za montažne TOZD (TOZD INŽ);	110620
zunanja trgovina z neživilskimi proizvodi: (TOZD INŽ, MARK)	070320
neomejene storitve na področju prometa prodaja izdelkov TOZD in DO v sestavi SOZD (TOZD MARK);	110309
nakup repromateriala za TOZD in DO v sestavi SOZD (TOZD MARK);	
reklamne storitve, ekonomska propaganda in raziskovanje trga (TOZD MARK);	110302
drugo projektiranje (TOZD PB, TOZD MARK);	
dijaški in drugi domovi (TOZD IC);	130212
drugo izobraževanje (TOZD IC);	120190
izdelava drugih strojev in naprav (TOZD ALCH)	011419.«

Pri čistopisu se vstavijo dejavnosti DO glede na zadnji vpis v sodni register.

4. V 11. členu se točka A) spremeni tako, da se glasi:

4.1. »A) Glavne dejavnosti:

1. Inženiring:	110404
1.1. organizacija, vodenje kompleksnih poslov (investicijski inženiring),	
1.2. izvajalski in prodajni inženiring iz vseh vrst glavnih in stranskih dejavnosti montažnih TOZD in DO v sestavi SOZD;	110309
2. ekonomske, organizacijske in tehnološke storitve — consulting	110620
2.1. konsultantska dejavnost na področju tehnoloških in ekonomskih študij in analiz, izdelave načrtov in projektov razvoja ter priprav investicijskih programov;	

3. neomejene storitve na področju prometa:	110309
3.1. prodaja izdelkov proizvodnih TOZD in DO v sestavi SOZD;	
3.2. nabava repromateriala za TOZD in DO v sestavi SOZD;	

4. storitve raziskovanja trga (marketing), storitve reklamne in ekonomske propagande:	110302

4.1. ekonomska propaganda in reklama, realizacija propagandnih načrtov ter druge storitve v zvezi s temi posli na TOZD in DO v sestavi SOZD;	
5. drugo projektiranje:	110403

5.1. izdelava tehnične dokumentacije (projektiranje), izvemši gradbeno, za in pri prodaji kompleksnih sistemov na področju energetike, živilske predelovalne procesne industrije v okviru dejavnosti proizvodnih TOZD in DO v sestavi SOZD;	
6. zunanja trgovina z neživilskimi proizvodi:	070320

6.1. izvajanje investicijskih del v tujini;	
6.2. izvoz izdelkov proizvodnih TOZD in DO v sestavi SOZD;	

6.3. uvoz surovin, opreme, rezervnih delov in drugega repromateriala za TOZD in DO, združene v SOZD;	

6.4. opravljanje gospodarskih dejavnosti v tujini, dolgoročna proizvodna kooperacija in poslovno tehnično sodelovanje s tujimi firmami, pridobivanje in odstopanje materialnih pravic do tehnologije (promet pravic industrijske lastnine).«	

4.2. V točki B) 11. člena pa se alineje zamenjajo z zaporednimi številkami od 1. do 5., vključno s 1. točko, ki se glasi:

»1. zunanja trgovina z neživilskimi proizvodi:	070320
1.1. zastopanje tujih firm in prodaja iz konsignacijskih skladišč.«	

4.3. Za 11. členom se doda nov 11. a člen, ki se glasi:

»Udeleženske določajo za nosilca zunanjetrgovinske dejavnosti (6., 6.1., 6.2., 6.3. in 6.4. točka 11. člena tega sporazuma) sestavljeno organizacijo.

5. Za 28. členom se doda nov 28. člen ter nov naslov poglavja, ki se glasi:

»VII. Pravica do izkoriščanja inovacij, nastalih v drugi TOZD«

28. a člen:

»Vsaka temeljna organizacija oz. delovna organizacija oz. SOZD

IMP ima pravico izkoriščati inovacijo, ki je nastala v drugi temeljni organizaciji oz. delovni organizaciji:

1. če je registrirana za dejavnost, v kateri se inovacija lahko uporabi;
2. če sklene s TOZD samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev ali ustrezno licenčno oz. drugo pogodbo;
3. če je uvedba inovacije v skladu s planskimi akti delovne organizacije in oziroma SOZD;
4. če so izpolnjeni ostali pogoji iz sporazuma o združitvi v DO in oziroma SOZD IMP.

V 15. dneh po prijavi inovacije, ki se zavaruje s patentom, modelom, vzorcem ali znakom, je TOZD oz. DO dolžna obvestiti o inovaciji vse službe, ki so pristojne za registracijo inovacije v delovni organizaciji oziroma SOZD IMP (alternativa: vse temeljne organizacije oz. delovne skupnosti v delovnih organizacijah oziroma SOZD IMP, ki bi lahko inovacijo uporabile glede na naravo svoje dejavnosti).

Druge inovacije je dolžna temeljna organizacija sporočiti organom oz. skupnostim iz 2. odstavka tega člena v 15 dneh po dokončnosti sklepa o ugotovitvi inovacije.

5.1. Zaporedne številke poglavij VIII. do XIV. se ustrezno spremenijo.

6. V 31. členu se spremenita 1. in 2. odstavek ter se glasi:

»Delovne organizacije bodo v skladu s splošnimi akti TOZD in s svojimi splošnimi akti zagotavljale združevanje dela delavcem iz drugih delovnih organizacij in delovne skupnosti SOZD ter Interne banke, katerim je oz. bi zaradi ekonomskih, tehnoloških in drugih razlogov prenehalo delo.

Poleg primerov iz prejšnjega odstavka je mogoče razporediti delavca iz ene TOZD, delovne skupnosti oz. delovne organizacije v drugo TOZD, delovno organizacijo oz. delovno skupnost v sestavi druge delovne organizacije, SOZD ali Interne banke, na delo oz. k nalogam, ki ustrezajo njegovi delovni zmožnosti, če to terjajo:...

7. V 34. členu se dodata dve novi alineji in sicer: za 4. alinejo nova 5. alineja, ki se glasi:

»— daje soglasje k planu TOZD Inženiring, TOZD Marketing in delovne skupnosti SOZD;«

ter za sedanjost 5., ob upoštevanju nove alineje pa 6., nova 7. alineja, ki se glasi:

»— na podlagi mnenja delavskega sveta TOZD Inženiring in TOZD Marketing imenuje in razrešuje direktorja TOZD Inženiring in TOZD Marketing.«

Sedanja peta, po novem šesta alineja, pa se spremeni in se glasi:

»— imenuje in razrešuje poslovodni organ, njegovega namestnika in pomočnike.«

8. 40. člen se spremeni in se glasi:

»Generalni direktor ima tri pomočnike, in sicer:

1. pomočnika za področje ekonomike in poslovne organizacije,
2. pomočnika za tehnična in razvojna vprašanja,
3. pomočnika za pravno in samoupravno področje.«

9. V 44. členu se 5. alineja spremeni in se glasi:

»— odbor za obveščanje, ki je hkrati organ, preko katerega delavci uveljavljajo svoj vpliv na področju informiranja in organ, ki oblikuje uredniško politiko glasila delavcev IMP Glasnik.«

4. alineja se črta.

V 6. alineji se črta »koordinacijski«.

10. 46. člen se spremeni in se glasi:

»Temeljne organizacije v sestavi delovnih organizacij združenih v sestavljeno organizacijo in delovne organizacije so sporazumne, da bosta glavno dejavnost sestavljene organizacije opravljali temeljni organizaciji skupnega pomena, organizirani na podlagi 403. člena zakona o združenem delu in sicer:

1. temeljna organizacija TOZD Inženiring dejavnosti iz točk 1., 2. in 6.1. točke A 11. člena tega sporazuma
2. temeljna organizacija TOZD Marketing dejavnosti iz točk 3., 4., 5., 6.2., 6.3. in 6.4. točke A 11. člena tega sporazuma.

TOZD Inženiring in TOZD Marketing opravljata dejavnosti iz prejšnjega odstavka v sporazumu in sodelovanju v TOZD in DO na podlagi tega sporazuma in samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD Inženiring oz. TOZD Marketing in TOZD ter delovnimi organizacijami združenimi v SOZD.

Sfranske dejavnosti SOZD opravljajo delovna skupnost SOZD, delovna skupnost Interne banke in TOZD Marketing.«

11. 47. člen se spremeni in se glasi:

»V skladu z 11. členom tega sporazuma TOZD in DO prene-

pooblastila za sklepanje pogodb in drugih pravnih poslov s tretjimi v okviru glavne dejavnosti SOZD na sestavljeno organizacijo. V okviru pooblastil iz prejšnjega člena sta TOZD Inženiring in TOZD Marketing pooblaščenca opravljati komercialne posle in sklepati pogodbe:

1. v imenu SOZD in za račun TOZD in DO v sestavi SOZD:

1.1. vse zunanjetrgovinske posle,

1.2. vse ostale posle na račun najmanj dveh TOZD oz. enovitih delovnih organizacij oz. ene TOZD in ene enovite DO;

2. v imenu in za račun TOZD oz. delovnih organizacij v sestavi SOZD:

2.1. vse posle z izjemo zunanjetrgovinskih, če se posel sklepa za račun ene temeljne organizacije oz. enovite DO.

TOZD Marketing v skladu z 11. členom tega sporazuma v okviru dejavnosti zastopanja tujih firm sklepa pogodbe in druge pravne posle v svojem imenu in za svoj račun.

Interna banka v okviru dejavnosti iz 11. člena tega sporazuma sklepa posle v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v Interno banko IMP.«

12.1. ALTERNATIVA 47. člena:

»V pravnem prometu s tretjimi, ki ga opravlja za združene delovne organizacije oz. TOZD, je sestavljena organizacija pooblaščenca sklepati pogodbe in opravljati druge pravne posle v okviru glavnih in stranskih dejavnosti SOZD, razen tistih, za katere so se s tem sporazumom pooblaščenca TOZD Inženiring, TOZD Marketing in Interna banka IMP, in sicer:

1. TOZD Inženiring:

1.1. vsi posli v zvezi z inženiringom in konzaltingom, katerih vrednost ne presega 30.000.000,00 din;

1.2. vsi posli v zvezi z izvajanjem investicijskih del v tujini;

2. TOZD Marketing:

2.1. vse posle v zvezi s prodajo izdelkov TOZD oz. delovnih organizacij, združenih v SOZD oz. nabavo repromateriala za te TOZD v DO;

2.2. vse posle v zvezi z raziskovanjem trga, ekonomsko propagando in reklamo ter izdelavo tehnične dokumentacije v zvezi s prodajo izdelkov TOZD in delovnih organizacij v sestavi SOZD;

2.3. vse posle v zvezi z izvozom izdelkov TOZD oz. delovnih organizacij v sestavi SOZD in uvozom repromateriala za navedene organizacije;

2.4. vse posle v zvezi z opravljanjem dejavnosti v tujini z izjemo opravljanja investicijskih del za TOZD in delovne organizacije v sestavi SOZD.

V okviru pooblastil iz prejšnjega odstavka nastopajo:

1. SOZD vedno v svojem imenu in za račun TOZD oz. delovnih organizacij;

2. TOZD Inženiring v okviru točke 1.1. in 1.2. iz prejšnjega odstavka v imenu SOZD in za račun TOZD;

3. TOZD Marketing:

3.1. v okviru točke 2.1. in 2.2. v imenu SOZD in za račun TOZD oz. delovnih organizacij, kadar se sklepajo oz. opravljajo najmanj za dve TOZD oz. enoviti delovni organizaciji oz. eno TOZD in eno enovito delovno organizacijo; če pa se sklepajo le za eno TOZD ali eno enovito DO, pa se posel opravlja in sklene v imenu in za račun te organizacije;

3.2. v okviru točk 2.3. in 2.4. prejšnjega odstavka vedno v imenu SOZD in za račun TOZD oz. DO.

Posle zastopanja tujih firm opravlja TOZD Marketing v svojem imenu in za svoj račun.«

13. ALTERNATIVA: doda se nov 47. a člen, ki se glasi:

»Udeleženske so sporazumne, da sme TOZD Marketing v skupnem interesu kot stransko dejavnost opravljati:

1. zastopanje tujih firm,

2. promet blaga na debelo in drobno, v kolikor je to potrebno za kompletiranje ponudbe izdelkov TOZD in DO v sestavi SOZD.

V primerih iz 1. odstavka nastopa TOZD Marketing v pravnem prometu v svojem imenu in za svoj račun.«

14. 48. člen se spremeni in se glasi:

»Vse posle iz 47. člena, ki se opravljajo oz. sklepajo v imenu SOZD in za račun TOZD oz. delovnih organizacij, podpisuje generalni direktor SOZD s tem, da:

1. posle, ki jih opravljata oz. sklepata TOZD Inženiring in TOZD Marketing poleg generalnega direktorja SOZD soprodiše tudi direktor TOZD skupnega pomena, ki posel sklene;

2. posle, ki jih sklepa oz. opravlja SOZD iz dejavnosti Interne banke, poleg generalnega direktorja SOZD soprodiše direktor Interne banke IMP.

Posle, ki jih TOZD Inženiring in TOZD Marketing sklepata v imenu in za račun TOZD oz. enovitih delovnih organizacij, soprodiše direktor TOZD skupnega pomena, ki posel sklene.«

15. 49. člen se spremeni in se glasi:

»Za vsako posamezno obveznost SOZD iz poslov iz 11. člena tega sporazuma, z izjemo točke B 1.1., odgovarjajo združene TOZD neomejeno solidarno (n.sol.o.).«

16. 52. člena se spremeni in se glasi:

»Dela skupnega pomena, s katerimi delavci združenih temeljnih organizacij uresničujejo cilje in namen združevanja v SOZD, so naslednja:

1. dela usmerjevalnega razvoja,
2. dela planiranja, ekonomike in poslovne organizacije,
3. elektronska obdelava podatkov,
4. pravno zastopanje in samoupravno normativna dejavnost,
5. informacijska dejavnost,
6. vodenje in nadzor lastnih investicij,
7. dejavnost počitniških domov,
8. kreditno bančno poslovanje,
9. inženiring in konzalting posli,
10. marketing in propagandna dejavnost,
11. komercialni posli pri uresničevanju prometa blaga,
12. zunanjetrgovinska dejavnost,
13. izobraževalna dejavnost.«

17. 1. odstavek 53. člena se spremeni in se glasi:

»Za opravljanje strokovnih del iz točk 1. do 7. prejšnjega člena oblikujejo delavci delovno skupnost SOZD IMP.«

18. 54. člen se spremeni in se glasi:

»Za opravljanje del skupnega pomena iz 9. in 12. točke 52. člena tega sporazuma organizirajo delavci TOZD Inženiring, za opravljanje del iz 10., 11. in 12. točke TOZD Marketing, za opravljanje del iz 13. točke pa TOZD Izobraževalni center.«

19. 56. člen se spremeni tako, da uvodni stavek glasi:

»Dela planiranja, ekonomike in poslovne organizacije obsegajo:«

20. 59. člen se spremeni in se glasi:

»Na področju obveščanja in informacijskih sistemov delavci IMP uveljavljajo svoj vpliv preko odbora za obveščanje. Informativni oddelek v delovni skupnosti SOZD je strokovna služba, ki izvaja in spremlja izvajanje sklepov odbora za obveščanje in tudi pripravlja gradiva za njegovo delo.

Sicer pa je delovno področje informativnega oddelka v delovni skupnosti SOZD naslednje:

- skrb za redno in izčrpno informiranje delavcev o predlogih skupnih akcij v sozdu in njihovem uresničevanju, kakor tudi o najpomembnejših dogodkih in aktivnostih v delovnih organizacijah, tozdi in delovnih skupnostih (od samoupravnega odločanja in poslovanja do skrbi za družbeni standard delavcev);
- zbiranje informacij o delu organov upravljanja in družbenopolitičnih organizacij in poslovanju sozda, delovnih organizacij in tozdov;
- strokovna pomoč pri organiziranju informacijskih sistemov in sredstev obveščanja v delovnih in temeljnih organizacijah;
- dajanje predlogov za normativno urejanje celotnega sistema informiranja v sozdu,
- skrb za stike z javnostjo in drugimi informacijskimi sredstvi;
- tehnične storitve in urejanje internega glasila IMP Glasnik;
- tehnične storitve pri pripravi materialov za izvedbo referendumov in drugih oblik osebnega izjavljanja.«

21. V skladu z zaporednimi številkami del skupnega pomena iz 52. člena se spremeni vrstni red členov 53. do 66 (tako, da bodo posamezni členi, ki opisujejo dela skupnega pomena razporejeni v istem vrstnem redu kot so dela skupnega pomena v 52. členu).

22. V skladu z 21. točko tega predloga se doda nov člen (1. točka 52. člena), ki se glasi:

»Dela usmerjevalnega razvoja obsegajo:

- analizo proizvodnih programov (sistemov) — obstoječih,
- analizo strukturalnih tržnih dejavnikov,
- analizo razvojnih trendov v svetu (tehnoloških, ekonomskih),
- analizo lastnih razvojnih možnosti (konstrukcijskih, tehnoloških, proizvodnih, finančnih),
- koncept novih proizvodnih programov (sistemov) — globalni,
- raziskavo potencialnih trgov oz. tržnih vzorcev,
- pripravljanje bibliografije, zbiranje patentne dokumentacije, standardov, urejanje dokumentacije in evidentiranje tujih proizvajalcev in možnosti sodelovanja, prenosa znanj,
- oceno ekonomskih pogojev, uvajanje nove proizvodnje (tehnično-ekonomske študije, cost-benefit, analiza potrebnih sredstev in virov),
- programiranje nadaljnega raziskovalno-razvojnega dela,

- programiranje potrebnih kapacitet (investicije, integracije, dolgoročne kooperacije, specializacije),
- programiranje kadrov,
- programiranje marketinga (prodajnih strategij),
- finančno programiranje.«

23. V okviru razporeditve iz prejšnje točke se doda nov člen (11. točka 52. člena), ki se glasi:

»Dejavnost komercialnih poslov pri uresničevanju prometa blaga obsega:

- prodajo izdelkov tozd in DO v sestavi sozd;
- izdelavo tehnične dokumentacije, izvzemši gradbeno, za in pri prodaji kompleksnih sistemov na področju energetike, živilsko predelovalne procesne industrije v okviru dejavnosti proizvodnih tozd in DO v sestavi sozd;
- nakup repromateriala za tozd in DO v sestavi sozd;
- strokovna in administrativna opravila v zvezi z deli iz prejšnjih alinej.«

Členi 67. — 73. se spremenijo, dodajo pa se trije novi členi — 73. a, 73. b, 73. c; členi 67. do 73. c se glasi:

67. člen:

»Za odločanje o sporih, ki utegnejo nastati iz vseh razmerij med delovnimi organizacijami, med tozd in delovnimi skupnostmi iz iste ali različnih delovnih organizacij, združenih v sozd, med delovnimi organizacijami in delovno skupnostjo sozd, med tozd, delovno skupnostjo ali delovnimi organizacijami ter Interno banko IMP, ali med tozd in delovno skupnostjo Interne banke IMP, se ustanavlja notranja arbitraža sozd z imenom:

»Notranja arbitraža SOZD IMP, Ljubljana.«

Sedež Notranje arbitraže je na sedežu sozd v Ljubljani, Titova 37.«

68. člen:

»Za spore iz poslovnih razmerij se lahko udeleženci dogovorijo, da bo arbitraža odločila po načelih pravičnosti.«

69. člen:

»Spore iz 67. člena so dolžne udeleženke reševati sporazumno. V kolikor ne dosežejo sporazumne rešitve v 60 dneh, predložijo spor v odločitev arbitraži, če zanjo po zakonu ali družbenem dogovoru ni izključno pristojno sodišče ali kakšen drug družben organ.

Šteje se, da udeleženki nista uspeli sporazumno rešiti spora, če udeleženka, ki ji je vročen predlog, da bi nanj odgovorila, imenuje arbitra in/ali ugovarja predlogu.«

70. člen

»Delavski svet sozd določi listo arbitrov Notranje arbitraže in sicer tako, da iz vsake temeljne organizacije in delovne skupnosti DO, SOZD in Interne banke IMP določi po enega arbitra za dobo 4 let. Posamezen delavec je lahko imenovan na listo arbitrov največ dvakrat zaporedoma.

Izmed imenovanih arbitrov določi delavski svet predsednika Notranje arbitraže in njenega namestnika.«

71. člen

»O spornih razmerjih odločajo arbitražni sveti.

Arbitražni sveti za vsak posamezen spor sestavljajo 3 arbitri. Po enega arbitra imenujeta z liste arbitrov temeljni organizaciji, delovni skupnosti oz. delovni organizaciji, oz. udeleženki, ki sta v sporu, imenovana arbitra nato soglasno določita tretjega arbitra.

Za vsak spor udeleženke v skladu s prejšnjim odstavkom imenujejo tudi po enega nadomestnega arbitra.

Če je na strani predlagatelja ali na nasprotni strani oz. na obeh straneh več udeleženk, imenujejo vse udeleženke na posamezni strani istega arbitra, tako da tudi v takem primeru sestavljajo arbitražni svet trije arbitri. V kolikor udeleženke na isti strani imenujejo več arbitrov, določi predsednik arbitraže, kateri izmed njih bo član arbitražnega sveta.

V kolikor posamezna udeleženka v svoji prvi vlogi oz. do izteka roka za vložitev prve vloge ne imenuje arbitra, jo predsednik arbitraže pozove, da v roku 30 dni imenuje arbitra. Če udeleženka v danem roku ne imenuje arbitra, imenuje arbitra predsednik arbitraže. Enako velja za oba nadomestna arbitra.«

72. člen:

»Noben izmed arbitrov ne sme biti delavec tozd, delovne skupnosti ali delovne organizacije v sporu.

Če je nastal spor med tozd ali delovnimi skupnostima iz različnih delovnih organizacij, ne smejo biti arbitri delavci drugih tozd ali delovnih skupnosti iz sestave delovnih organizacij, v katere sta združeni tozd ali delovni skupnosti v sporu.

Omejitev iz prejšnjega odstavka velja le v primeru, če na vsaki od spornih strani nista več kot dve udeleženki.

Če je predsednik arbitraže delavec izmed udeleženk v sporu, oprav-

Ija njegove funkcije namestnik. Če sta tudi oba namestnika delavca udeleženk v sporu, opravlja funkcije predsednika arbitra, ki je v skladu z določbami tega člena lahko imenovan za odločanje v sporu, in je prvi po abecednem redu priimkov iz liste arbitrov.»

73. člen:

»Potem, ko so v skladu s 71. členom samoupravnega sporazuma o združitvi v sozd imenovani vsi trije arbitri arbitražnega sveta, določi predsednik arbitra arbitra, ki bo vodil postopek. Ta ima vse pristojnosti predsednika senata iz ZPP.

Če je za arbitra imenovan predsednik Notranje arbitraže, potem on vodi postopek.»

73. a člen:

»Postopka v samoupravnih sporih se udeležujejo tudi drugi udeleženci spornega samoupravnega razmerja.

Predsednik notranje arbitraže je dolžan o začetem samoupravnem sporu obvestiti vse udeležence samoupravnega sporazuma, pri čigar uresničevanju je prišlo do spora.»

73. b člen:

»V kolikor za predsednika Notranje arbitraže ni imenovan delavec,

ki ima pravosodni izpit, imenuje delavski svet tajnika Notranje arbitraže izmed delavcev (pravne službe) SOZD IMP, ki imajo pravosodni izpit. Tajnik Notranje arbitraže pomaga s strokovnimi nasveti predsedniku Notranje arbitraže, oz. arbitra, ki vodi postopek, je navzoč na vseh sejah arbitražnega sveta in na vseh narokih ter skrbi za opravljanje potrebnih administrativnih del.»

73. c člen:

»Postopek pred Notranjo arbitražo se natančneje uredi v statutu SOZD.

Arbitražni svet lahko posamezni udeleženci naloži povračilo vseh stroškov postopka, ki jih je povzročila z nezakonitim ravnanjem.»

24. V 77. členu se doda nova 8. alineja, ki se glasi:

»— Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD Marketing in ostalimi TOZD in enoviti delovnimi organizacijami.»

25. Ime TOZD INŽENIRING-IZVOZ-UVOZ se povsod spremeni v TOZD INŽENIRING.

OSNUTEK SPREMENB STATUTA SOZD

1. V drugem členu se doda nova alineja, ki se glasi:

»postopek pred Notranjo arbitražo SOZD IMP«

2. V 4. členu se oblika odgovornosti spremeni v »n. sol. o.«

3. V tretjem odstavku se za besedo »TOZD« doda vejica ter besedi: »delovne organizacije, Interna banka«

4. Za 5. členom se doda nov 5. a člen, ki se glasi:

»Poleg zavarovanega znaka iz prejšnjega člena lahko organizacije in skupnosti iz prejšnjega člena uporabljajo tudi svoj zavarovani znak, ki pa ne sme biti večji, širši oz. zavzemati večje površine kot zavarovani znak SOZD IMP. V teh primerih so navedene organizacije oz. skupnosti dolžne uporabiti svoj znak desno od zavarovanega znaka, gledano frontalno, in sicer v isti ravnini.«

5. 9. člen se spremeni in se glasi:

»A) Glavne dejavnosti SOZD so:

1. Inženiring:

1.1. organizacija, vodenje kompleksnih poslov (investicijski inženiring),

1.2. izvajalski in prodajni inženiring iz vseh vrst glavnih in stranskih dejavnosti montažnih TOZD in DO v sestavi SOZD;

2. ekonomske, organizacijske in tehnološke storitve — consulting

2.1. konsultantska dejavnost na področju tehnoloških in ekonomskih študij in analiz, izdelave načrtov in projektov razvoja ter priprav investicijskih programov;

3. neomejene storitve na področju prometa;

3.1. prodaja izdelkov proizvodnih TOZD in DO v sestavi SOZD;

3.2. nabava reprovromateriala za TOZD in DO v sestavi SOZD;

4. storitve raziskovanja trga (marketing), storitve reklame in ekonomske propagande;

4.1. ekonomska propaganda in reklama, realizacija propagandnih načrtov ter druge storitve v zvezi s temi posli za TOZD in DO v sestavi SOZD;

5. drugo projektiranje;

5.1. izdelava tehnične dokumentacije (projektiranje), izvzemši gradbeno, za in pri prodaji kompleksnih sistemov na področju energetike, živilske predelovalne procesne industrije v okviru dejavnosti proizvodnih TOZD in DO v sestavi SOZD;

6. zunanja trgovina z neživilskimi proizvodi;

6.1. izvajanje investicijskih del v tujini;

6.2. izvoz izdelkov proizvodnih TOZD in DO v sestavi SOZD;

6.3. uvoz surovin, opreme, rezervnih delov in drugega reprovromateriala za TOZD in DO, združene v SOZD;

6.4. opravljanje gospodarskih dejavnosti v tujini, dolgoročno proizvodna kooperacija in poslovno tehnično sodelovanje s tujimi firmami, pridobivanje in odstopanje materialnih pravic do tehnologije (promet pravic industrijske lastnine).«

6. V 10. členu se doda nova prva alineja, ki se glasi:

»— zunanja trgovina z neživilskimi proizvodi, zastopanje tujih firm in prodaja iz konsignacijskih skladišč.«

7. 14. člen se spremeni in se glasi:

»Poleg generalnega direktorja zastopajo SOZD tudi njegovi pomočniki in sicer:

— pomočnik za področje ekonomike in poslovne organizacije na področju organizacijskih del in elektronske obdelave podatkov,

— pomočnik za tehnična in razvojna področja na področju razvoja,

— pomočnik za pravno in samoupravno področje na področju pravnega zastopanja in dejavnosti počitniških domov.

Pomočniki podpisujejo listine vsak za svoje delovno področje.»

8. V 29. členu se točka a spremeni in se glasi:

»visokošolska izobrazba«,

točka d postane drugi odstavek tega člena in se glasi:

»Pri izbiri bomo dali prednost kandidatu, ki ima...«

9. Člen 38. se spremeni in se glasi:

»Določbe o odboru za obveščanje in odboru za SLO in družbeno samozastito vsebuje ta statut v posebnih poglavjih.«

10. V 45. členu se alineje za dvopičjem v drugi vrstici spremenijo in se glasijo:

— »dela usmerjevalnega razvoja

— dela planiranja, ekonomike in poslovne organizacije

— elektronska obdelava podatkov

— pravno zastopanje in samoupravno normativna dejavnost

— informacijska dejavnost

— vodenje in nadzor letnih investicij

— dejavnost počitniških domov«

11. 53. do 56. členi se spremenijo in se glasijo

53. člen

Obveščenost delavcev za samoupravno odločanje zagotavljajo naslednje oblike informiranja:

— objavljane podatkov, poročil, sklepov, elaboratov, samoupravnih splošnih aktov, analiz itd., v internem glasilu

— posredovanje zapisnikov, gradiv in drugih dokumentov temeljnim organizacijam in delovnim skupnostim

— dajanje poročil, podatkov in obrazložitev na zbiorih delavcev

— seznanjanje delegatov v delavskem svetu SOZD s tekočo in aktualno problematiko.

Podatke in gradiva, ki so potrebna za samoupravno odločanje, pripravljajo strokovne službe (računovodska, planska, računalniški center, usmerjevalni razvoj, pravna, kadrovska, informativna itd.). Te službe so dolžne skrbeti za pravočasno in redno pripravo gradiv, ki morajo biti razumljiva in popolna.

Naloga informativnega oddelka je, poleg pripravljanja gradiv s svojega delovnega področja, tudi ta, da oblikuje predloge za razvoj celovitega informacijskega sistema in za izboljšave posameznih oblik informiranja. To dela na osnovi in predlogih odbora za obveščanje, s čemer se uveljavlja vpliv delavcev na področju obveščanja.

54. člen

V SOZD IMP imamo tudi poslovne informacijske sisteme na posameznih področjih delovanja (finančno poslovanje in gospodarski

rezultati, sodelovanje s poslovnimi partnerji, samoupravni interni akti, razvojna dejavnost, kadrovska politika in drugo).

Vse strokovne službe, ki zbirajo in arhivirajo podatke na prej omenjenih področjih, skrbijo za čim racionalnejši način dela in za dostopnost podatkov vsem zainteresiranim.

Dokumente, ki so pomembni za razvoj SOZD, zbira in hrani arhiv SOZD.

55. člen

Delavci IMP uveljavljajo svoj vpliv na celoten sistem javnega in poslovnega obveščanja v SOZD preko odbora za obveščanje, ki ga na predlog delavskih svetov delovnih organizacij imenuje delavski svet SOZD.

Odbor za obveščanje je sestavljen tako, da ima vsaka delovna organizacija v njem po enega delegata, poleg tega pa je v njem še delegat delavskega sveta SOZD in KOS in vodja oddelka za informiranje. Odbor za obveščanje vodi predsednik, ki ga delegati izvolijo na 1. seji. Predsednik koordinacijskega odbora za obveščanje ne more biti obenem tudi odgovorni urednik internega glasila. Mandat delegatov odbora za obveščanje traja dve leti.

56. člen

Delavci IMP izdajajo kot skupno sredstvo internega obveščanja v SOZD interno glasilo IMP Glasnik. Odbor za obveščanje oblikuje uredniško politiko IMP Glasnika, ki jo je dolžan izvajati odgovorni urednik s strokovnimi delavci v informativnem oddelku s pomočjo honorarnih sodelavcev in drugih strokovnih služb.

Odbor za obveščanje vsako leto oblikuje vsebinske in materialne smernice za izdajanje IMP Glasnika, ob koncu leta pa oceni njihovo izvajanje. Smernice in poročilo o njihovem uresničevanju predloži delavskemu svetu SOZD, koordinacijskemu odboru sindikata in odboru za obveščanje vseh TOZD, delovnih skupnosti in delovnih organizacij.

Na osnovi letnih smernic odbor za obveščanje oblikuje vsebino posameznih števil in za vsako številko ocenjuje skladnost vsebine z opredeljeno zasnovo.

12. Doda se novo VII. poglavje z naslovom in členi: 57. a., 57. b, 57. c, 57. č, 57. d, 57. e, 57. f, 57. g, 57. h, 57. i, 57. j, 57. k, 57. l, ki se glasijo:

»VII. POSTOPEK PRED NOTRANJO ARBITRAŽO SOZD IMP

57. a člen

Spor sproži udeleženka z vložitvijo posameznega predloga pred notranjo arbitražo SOZD, naslovljenega na sedež notranje arbitraže.

Predlog mora biti datiran in podpisan od pooblaščen osebe ter vložen v tolikih izvodih, da prejme vsak arbiter ter vsaka nasprotna udeleženka po en izvod. V enakem številu morajo biti priložene tudi vse dokazne listine.

Predlog mora vsebovati točno določen zahtevek, izražen v vrednosti, ter navedbo vseh dejstev ter pravnih razlogov, iz katerih je zahtevek nastal. Poleg tega je potrebno navesti vse listinske in druge dokaze za obstoj navedenih dejstev ter priložiti vse dokaze, s katerimi razpolaga.

Predlagatelj je dolžan v predlogu imenovati arbitra in dva njegova namestnika (ter priložiti overjene izvlečke sklepov delavskega sveta).

V roku petnajstih dni po prevzemu predloga, predsednik vroči predlog nasprotni udeleženci, ter jo pozove naj nanj pisмено odgovori.

57. b člen

V odgovoru se mora nasprotna udeleženka izjaviti o vseh dejanskih trditvah iz predloga ter o zahtevku in navesti dejstva in pravne razloge, iz katerih spodbija ali priznava (pripoznava) zahtevek iz predloga. Obenem je dolžna pozvana udeleženka navesti vse dokaze za svojo trditev ter predložiti (predlagati) dokaze s katerimi razpolaga. V odgovoru na predlog je dolžna nasprotna udeleženka imenovati arbitra in dva nadomestna arbitra.

Za odgovor na predlog smiselno urejajo določbe 2. in 3. odstavka... člena.

57. c člen

Če predlog ali odgovor na predlog ne izpolnjuje zahtev iz... oz.... člena ali če nasprotna udeleženka ne da odgovora na predlog, predsednik arbitraže naloži udeleženci, ki ni ravnala v skladu z navedenimi določbami, naj v roku, ki ne sme biti daljši od 30 dni, ustrezno dopolni svojo vlogo oz. predloži in navede ustrezne dokaze, oz. da odgovor na predlog, ker se bo sicer štelo, da je predlagatelj umaknil svoj predlog, oz. da nasprotna udeleženka priznava dejanske navedbe iz predloga ter se odpoveduje ugovarjati tem navedbam.

57. č člen

Nasprotni predlog (analogno nasprotni tožbi) je dolžna nasprotna udeleženka vložiti obenem z odgovorom na tožbo. Glede nasprotnega

predloga in odgovora nanj veljajo določbe člena... in

Po vložitvi odgovora na predlog sme nasprotna udeleženka vložiti nasprotni predlog le, če na to pisмено pristane predlagatelj.

57. d člen

Po izteku roka za odgovor na predlog oz. roka za odgovor na nasprotni predlog (oz. rokov iz čl. št.... in...), sta arbitra dolžna imenovati tretjega arbitra, predsednik arbitraže pa določiti arbitra, ki bo vodil postopek.

Arbiter, ki vodi postopek, najkasneje v 30 dneh po izteku roka iz 1. odstavka razpiše glavno obravnavo, ki se opravi v skladu z določbami ZPP.

V kolikor je potrebno javno obravnavo preložiti zaradi izvedbe posameznih dokazov, ali, da se udeleženke lahko izjavijo o posameznih na novo izvedenih dejstvih, arbitražni svet preloži glavno obravnavo za določen ali nedoločen čas. S sklepom naloži udeleženkam naj se v roku, ki ne sme biti daljši od 30 dni, izjavijo o posameznih dejstvih ali navedejo ter predložijo posamezne dokaze.

Za opustitev udeleženke po sklepu iz prejšnjega odstavka, veljajo določbe... člena.

57. e člen

Udeleženci v postopku pred notranjo arbitražo lahko umaknejo predlog za začetek postopka; se odpovedo postavljenemu zahtevku, priznajo nasprotnikov zahtevek ali se poravnajo o spornem razmerju in o zahtevku.

57. f člen

Dokazovanje pred notranjo arbitražo obsega vsa dejstva, ki so po mnenju arbitražnega senata pomembna za odločitev.

V arbitražnem postopku se dejstva ugotavljajo z zaslišanjem prič, listinami, ogledom, z zaslišanjem udeležencev in po potrebi tudi z zaslišanjem izvedencev.

Dokazi se izvajajo pred notranjo arbitražo, ta pa lahko iz tehničnih razlogov sklene, da se izvedejo določeni dokazi pred arbitrom, ki vodi postopek ali pred posebej pooblaščenim članom arbitražnega sveta. V takem primeru se zapisniki o izvedbi dokazov preberejo na glavni obravnavi.

57. g člen

Če udeleženec zamudi narok ali rok za kakšno procesno dejanje in izgubi zaradi tega pravico opraviti to dejanje, mu arbitražni svet na njegov predlog dovoli, da opravi to dejanje pozneje, če spozna, da je udeleženec zamudil narok ali rok iz opravičljivega razloga.

57. h člen

Glede vabljenja, teka rokov, vročenja vlog, odločb in sklepov in izvajanja dokazov veljajo ustrezna pravila ZPP.

57. i člen

Ko arbitražni svet meni, da je spor zrel za odločitev, zaključi obravnavanje.

Na nejavni seji najprej sprejme začasno odločbo o spornem razmerju.

V začasni odločbi navede, katera dejstva šteje pomembna za rešitev spora, katera dejstva spozna za dokazana, katera pravna pravila bo uporabil pri odločitvi o sporu ter kakšna odločitev izhaja iz teh dejstev in pravnih pravil.

Predlagatelj ter nasprotna udeleženka lahko na podlagi začasne odločbe sklenejo poravnavo pred notranjo arbitražo ali izvensodno poravnavo ali pa lahko predhodno odločbo izpodbijajo v roku 15 dni. V ugovoru je potrebno navesti nova dejstva, predložiti ali predlagati nove dokaze ali navesti pravna naziranja, ki privedejo do drugačne odločitve.

Šteje se, da so se udeleženke izvensodno poravnale, če predlagatelj v roku za vložitev ugovora zoper začasno odločbo umakne predlog.

Če sklenejo udeleženke v roku za ugovor sodno poravnavo pred notranjo arbitražo, izgubi predhodna odločba veljavo z dnem, ko zapisnik o sodni poravnavi podpišejo vse udeleženke in člani arbitražnega sveta.

V kolikor nobena od strank v roku iz 4. odstavka tega člena ne vloži ugovor, izda arbitražni svet na podlagi predhodne odločbe dokončno odločbo, ki ima enake sestavine kot sodbe ali sklep po ZPP.

57. j člen

O ugovoru zoper začasno odločbo odloča arbitražni svet v skladu s členom.... V kolikor meni, da so nova dejstva ali na novo predloženi ali predlagani dokazi pomembni za odločitev, razveljavi začasno odločitev ter ponovno razpiše narok za glavno obravnavo.

V tem primeru pozove udeleženke, naj v skladu s členom odgovorijo na ugovor. Za ves nadaljnji postopek veljajo vse ostale določbe tega statuta o notranji arbitraži.

TOZD IPKO je konec maja dosegel že štiri petine letnega plana

Izredni uspehi v nedokončani tovarni

Temeljna organizacija industrija plastične in kmetijske opreme Podpeč, ki je bila ustanovljena 1. 1. 1981 s sedežem v Kamniku pod Tratom, se je razvila v okviru delovne organizacije IKO Ljubljana v TOZD, ki s svojimi rezultati dela in uspehi prekaša samo sebe. Sicer je težje govoriti o lastnem uspehu, posebno še, če so ti uspehi pogojeni s težkimi pogoji dela. TOZD IPKO Podpeč namreč ni bil investicijsko nikoli dokončan.

Proizvodnja našega TOZD je usmerjena na izdelavo opreme za farme svinj, ki po tehnologiji zreje prasičjega mesa prednato v svet. Tehnologija sloni na intenzivni vzreji, ki jo je razvila Emona inženiring na farmi v Emonu. To je sodoben način vzreje prasičev, kateri sledi IMP Prema. Tehnologija in oprema se dobiva priznanja doma in v tujini. Tak način je tudi edini, ki

lahko sledi dolgoročnim ciljem naše širše družbene skupnosti, ki si je v dolgoročnem obdobju zastavila cilj, da do leta 2000 izgradi 16 milijonov stojišč. Za uspešen nastop na domačem in tujem tržišču pa je TOZD IPKO Podpeč povezan s samoupravnim sporazumom na podlagi dohodkovnih odnosov z Emono inženiringom iz Ljubljane.

Naš TOZD je v letu 1981 dosegel 100 milijonov realizacije.

Leta 1982 se je realizacija dvignila na 200 milijonov. Za leto 1983 je planirano 235 milijonov realizacije. V prvih petih mesecih smo dosegli okoli 190 milijonov realizacije, kar predstavlja 80 % letnega plana. Podatki iz analize poslovanja za prvi kvartal 1983 nam kažejo, da smo dobro gospodarili, saj so vsi indeksi v velikem porastu. Tako je porastel proizvod za 1,7-krat, akumulacija v poprečju za 3-krat itd. Ob polletju bomo dosegli letni plan. Potrebno bo rebalansirati plan za leto 1983, predvsem zato, ker stroški in porabljeni sredstva vrtoglavo naraščajo. Pa tudi količinski obseg proizvodnje se je povečal v tem obdobju za 1,5-krat (indeks je 238).

Ko govorimo o realizaciji (skupnem prihodku), ne smemo mimo dejstva, da je bilo v TOZD ob ustanovitvi 47 zaposlenih, danes pa jih je 100. Tudi struktura zaposlenih se je krepko spremenila. Čedalje več je kvalificiranih in takih s srednjo in visoko izobrazbo. Potrebujemo še ljudi, tako proizvodnih kot strokovnih delavcev.

Trenutno pa smo zelo na tesnem s prostorom, preprosto se dušimo v lastnem razvoju. Tudi komercialna služba, ki jo imamo na DO IKO v DSSS, organizacijsko in funkcionalno ni zaživila in se razvila v vsej svoji vlogi, ki jo mora imeti, kot tehnično-tehno-loška komerciala. Mi prodajamo investicijsko opremo, ki ima svoje specifičnosti. Pa naj bo to na kmetijski opremi ali pa na področju armaranega poliestra, ki se vse hitreje vključuje na področje kmetijstva.

Ko govorimo o prodaji, ne moremo mimo dejstva, da IMP

že dolgo vrsto let proizvaja opremo za farme svinj. V zadnjih dveh, treh letih smo izdelovali opremo za Madžarsko, za Ado v Vojvodini, v Sloveniji za farmo bekono v Podgradu pri Gornji Radgoni, Stični na Dolenjskem, v BiH v Novi Topoli, v Vojvodini za Zrenjanin, Banatsko Veliko selo, Bačko Palanko, v Srbiji za Požarevac ter v zadnjem času za področje Požarevca tudi več »mini farm« za kooperante za drug ali posestev. Tam smo zgradili 7 mini farm, naročenih imamo še 5 in do konca leta bo treba izdelati opremo še za 16 mini farm. To je samo na požarevskem področju. Kje pa so še vsa ostala področja, ki jih je v Jugoslaviji vsaj 60. Na področju velikih farm pa izdelujemo ali pa so v pripravi farme v Čoko, v Stari Pazovi, Krškem, Ljutomeru, Ptuj, rekonstrukcija v Požarevcu, Ada in druge farme v ocenjeni vrednosti naše opreme 537 milijonov din. Opremo za te farme bo potrebno proizvesti kopcem tega leta in v l. 1984.

Opremo pa bo potrebno proizvesti tudi za izvoz v ČSSR, Sovjetsko zvezo, Italijo in Kitajsko, za kar so že bile dane ponudbe in izdelani projekti v Emoni inženiringu. Realizacija za opremo za izvoz pa je odvisna predvsem od gospodarskega sodelovanja SFRJ z naštetimi državami. Samo ponudba naše opreme za Kitajsko znaša 1,2 milijona dolarjev.

Kot sem že omenil, je programska usmeritev TOZD IPKO Podpeč usmerjena na področje kmetijstva. Tako smo v dveh letih in pol osvojili izdelavo vseh vrst kletk in boksov (7 vrst), sprotno prilagajamo in sledimo razvojem opreme zahtevam tehnologije vzreje. V tem času smo

osvojili in razvili proizvodnjo krmilne tehnike za suho krmiljenje. Razvojno smo opredelili nalogo za silažno krmiljenje. Pospešeno gremo tudi v razvoj dodatne opreme za mini farme (ročno krmiljenje, silosi iz poliestra 5 — 10 kub. m za hrano itd.).

Razvoj poliestra bo sledil potrebam tržišča po opremi za sodobnejši in ekonomični način pridobivanja hrane. To programsko usmeritev bomo realizirali s pomočjo projekta »umetno gnojilo v rinfuzah od proizvajalca do porabnika«, ter s projektom »prevozni kontejnerski program«. Za ta dva projekta imamo komparativne prednosti predvsem v tem, da imamo na istem prostoru dva programa in sicer armarani poliestri in klasično kovinarstvo, ki se med seboj dopolnjujeta.

In pogled v naprej. Vsekakor je vspodbude vreden. Ker smo programsko usmerjeni na področje izdelave opreme za kmetijstvo področje in ker je širša družbena usmeritev prav usmeritev v to področje, se nam naslednjih 20 let ni bati, da bi imeli skrb za plasiranje naših izdelkov.

Veliko večjo skrb nam povzročajo premajhne kapacitete, zato tudi načrtujemo razširitev proizvodnih zmogljivosti, saj TOZD IPKO Podpeč ni bil investicijsko nikoli dokončan.

Osnovni parametri razširitve so v izgradnji 2400 kv. m proizvodnih prostorov, v 350 kv. m energetskega objekta in deponiji, v 1320 kv. m pomožnih in tehnično-tehnoloških prostorih in zunanji ureditvi. TOZD pa ima že zgrajeno infrastrukturo (zaklonske za 150 ljudi, trafostajo, čistilno napravo za sanitarno vodo). Vrednost potrebnih vlaganj je okoli 300 milijonov.

nov, od tega dobro tretjino v strojno opremo in obratna sredstva. Pri pridobivanju finančnih sredstev računamo na podporo tako v okviru SOZD kot tudi od širše družbeno-politične skupnosti, ki izvaja politiko investiranja v skladu z dolgoročnejšo usmeritvijo gospodarstva.

V IMP je več organizacij, ki se ukvarjajo z proizvodnjo naprav in strojev za kmetijstvo. Vendar pa pravega sodelovanja in povezav po tej plati ni. Na našo iniciativo je IMP sprejel samoupravni sporazum o povezovanju v skupnost za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje proizvajalcev kmetijskih strojev in opreme, ki pa je vsaj dosedaj le na papirju. Verjetno bo potrebno tudi znotraj IMP spregovoriti o usmeritvi proizvodnje na tista področja, ki so v prioritetnem planu naše družbe. Nenazadnje smo temeljne organizacije združenega dela povezane v delovne organizacije, le-te pa v SOZD tudi zaradi vsklajevanja skupnih interesov, delitve dela in samoupravnih povezav.

Za zaključek pa še to: Več kot polovica človeštva trpi pomanjkanje hrane. Evropa ima dve žitnici — Padsko in Podonavsko. Prehranske navade so se spremenile. Danes je potrebno meso, tako doma kot za izvoz. Vključimo se bolj pogumno v borbo za pridobivanje mesa! Ipko z opremo, Klima z klimatizacijo, Panonija s stroji in orodji, Blisk z montažo, Trata z avtomatiko. Za vse je dovolj dela. Verjetno se bo treba ponovno zamisliti in do kraja razumeti pesnikov rek, ki pravi: »Lenega čaka strgan rokav, palca beraška, prazen bokal.«

LOVRO ROGELJ, direktor TOZD

Elektrokovinar je prvo trimesečje končal z izgubo — kako naprej?

Ne morejo si več privoščiti petih različnih montažnih dejavnosti

Ptujski Elektrokovinar je prvo trimesečje končal z rdečimi številkami. Nepokrite izgube je bilo dobrih 3,7 milijona dinarjev. O tem, kje so izviri težav, ki ta tozid pestijo že nekaj časa in kakšna je pot iz njih, smo se pogovarjali z direktorjem tozda Vladom Potočnikom.

Direktor tozda je za samoupravne organe pripravil analizo vzrokov izgube, v kateri je na prvo mesto postavil nizko realizacijo. Za planom celotnega prihodka so v prvem trimesečju zaostali kar za 21 odstotkov.

Drugi vzrok je povečanje stroškov. Medtem ko so celotni prihodek v primerjavi z lanskim

prvim trimesečjem povečali le za 17 odstotkov, so se materialni stroški povečali za 32 odstotkov in obveznosti iz dohodka za 30 odstotkov.

Tretji vzrok Elektrokovinarjevih težav je huda zadolženost. Prejšnja leta je Elektrokovinar naglo povečeval proizvodnjo. Ker ni imel lastnih sredstev, se je

zadolževal pri Interni banki, poslovnih bankah in dobaviteljih s tem, da jim je izdajal menice. Lani pa so se krediti močno podražili tako, da je življenje presneto nevarno. Tozid je imel na začetku maja nad 57 odstotkov raznih obveznosti do upnikov — ali drugače povedano: Dva meseca bodo letos delali samo za odplačilo kreditov.

Razen tega ima tozid nekaj spornih terjatev, ki jih nameravajo čim prej izterjati in si tako povečati prihodek.

Nekaj o vzrokih težav smo slišali — kaj pa zdravila zanje?

Najprej so seveda poskrbeli za delo. Nekaj so ga pridobili Inženirski biroji, pa tudi operativci so zavihali rokave tako, da direktor tozda zdaj pravi: »V aprilu in maju smo pridobili dovolj dela za naše montažne zmogljivosti, zato mislimo, da bomo že ob polletju pokrili izgubo.«

Lepo. Seveda pa se ne zanašajo le na to, da imajo zdaj zaenkrat dovolj dela. Pripravljajo še nekaj ukrepov na dveh področjih: v finančnem poslovanju in reorganizaciji, oziroma postopni ukinitvi strojne montaže.

Rekli smo že, da ima Elektrokovinar visoke dolge, zato je seveda nujno čim bolj smotrno obračati tisti denar, ki ga imajo.

To so seveda bolj kratkoročni ukrepi. Potočnik je v svoji analizi pokazal tudi nekatere druge probleme. Obseg Elektrokovinarjeve montaže stagnira. Leta 1983 je montaža prinesla 189,5 milijona dinarjev celotnega prihodka, lani pa nekaj nad 210 milijonov (upoštevajoč inflacijo, torej realno manj). Proizvodnja je hitro rasla: od 74,4 milijona v letu 1980 na 175,6 milijona dinarjev lani. Toda kaže, da se bo njena rast ustavila, saj letos načrtujejo le 160 milijonov dinarjev.

»V razvojnih usmeritvah vidimo glavno perspektivo v širjenju proizvodnje in sicer predvsem na področju opreme za tehnologijo voda, to je opreme za pripravo pitne vode, za kemično pripravo vode in čistilnih naprav,« pravi Potočnik. Vendar zatrjujejo, da za nadaljnjo širitev proizvodnje potrebujejo več prostora in novo opremo, češ da so v sedanjih prostorih in obstoječi opremi že dosegli tehnološki maksimum.

Po drugi strani imajo 240 ljudi v montažni dejavnosti, ki še vedno prinesejo več kot proizvodnja. So eden najbolj vsestranskih IMP-jevih montažnih tozdov, saj imajo montažo centralne kurjave, vodovodnih instalacij, elektroinstalacij, klimatskih naprav in izolacij.

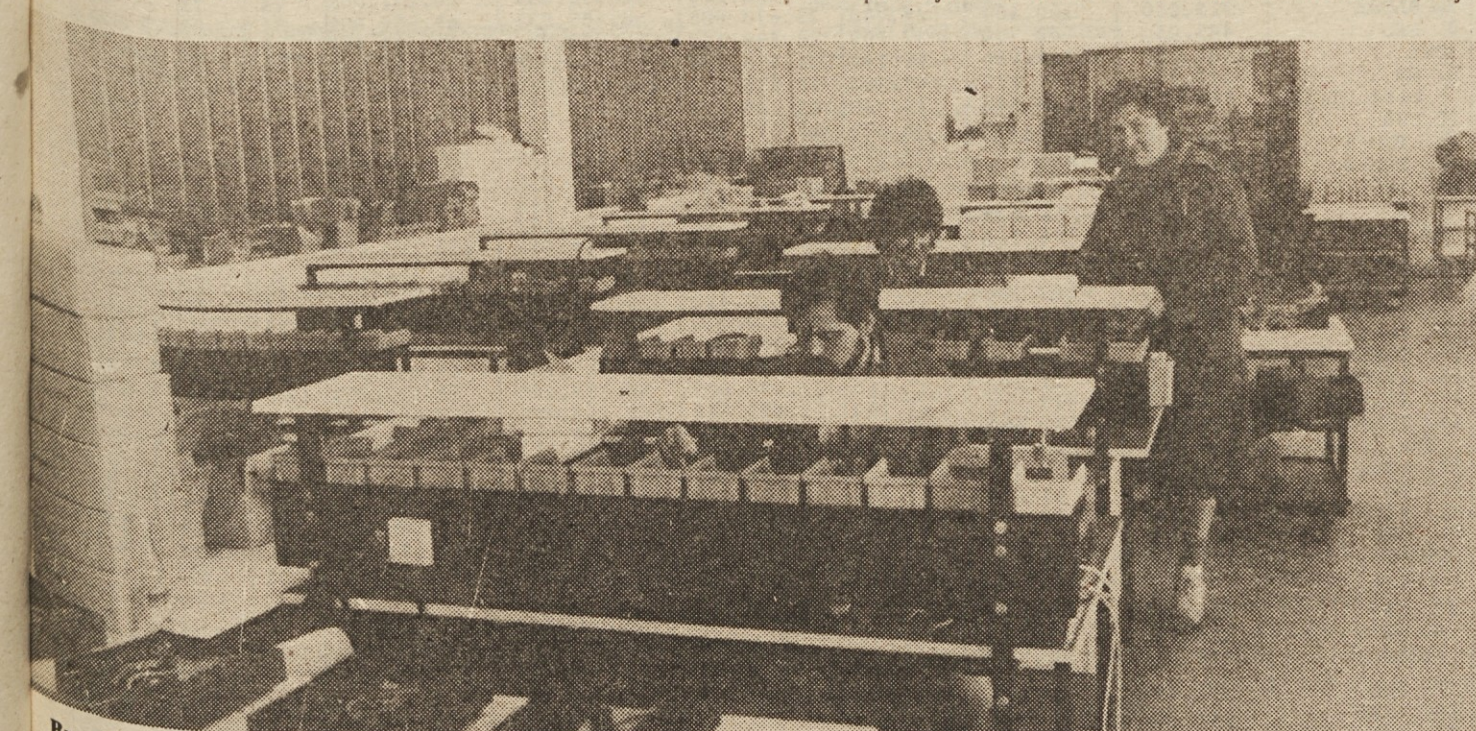
Zdaj, ko so konjunkturi časi mimo in se bije trd konkurenčni boj, postaja takšna vsestranskost problematična, še zlasti, če nimajo dovolj kvalificiranih monterjev vseh strok niti denarja za dobro opremo, kaj šele za ves potreben material.

Zdaj tudi v Elektrokovinarju ugotavljajo, da se morajo specializirati in sicer na elektrodejavnost in izolacije.

Toda tudi za te spremembe potrebujejo denar za ureditev proizvodnje, na področju montaže pa predvsem, da si nabavijo opremo za izolacijsko dejavnost.

Pri reševanju svojih težav računajo tudi na pomoč v okviru PMI in sicer v treh točkah: Reševanju likvidnostnih težav, združevanju investicijskega denarja in pri zagotavljanju dela za delavniško pripravo. Zakaj ne bi Montaža Maribor nekaterih del, ki jih zdaj oddaja kooperantov, dala Elektrokovinarju. Sodelovanje na tem področju so že začeli, saj je Elektrokovinar že delal značne kanale za Montažo. LOJZE JAVORNIK

TOZD Ogrevanje — vodovod polaga drugo fazo plinovoda Mežica — Ravne na odseku Poljana — Prevalje. Celoten plinovod bo dolg 40 kilometrov. Naši monterji uporabljajo sodobno opremo, zato napreduje izredno hitro in bo verjetno končano celo pred rokom — to je 15. septembrom. Z uporabo strojev za izoliranje cevi pa je zagotovljena tudi večja kvaliteta. Plin bodo uporabljali za ogrevanje naselij in za rudnik Mežico. Poleg plinovoda polaga velenjsko podjetje HPH tudi vodovod iz saloničnih cevi. HPH je tudi opravil vsa zemeljska pripravljala dela. Celotna vrednost investicije je 50 milijonov dinarjev, od tega je polovico eden plinovod. (Foto: L. J.)

Brez velikega hrupa so v tozdu Trata-Avtomatika pred 1. majem odprli novo delavnico za sestavljanje avtomatike. Prostor meri 300 kv. metrov, tozid Trata-Avtomatika pa ga je dobil, ko se je Itak odselil v novo tovarno. Seveda je bilo treba prostor nekdanje proizvodnje toplotnih izmenjevalcev temeljito adaptirati za sedanjo proizvodnjo elektronskih naprav. Vendar pa stroški niso bili pretirano visoki, saj za montažo naprav, ki jih izdelujejo v glavnem zadoščajo ročna orodja in oprema za umerjanje naprav. Imajo pa še eno veliko in nujno željo, je povedal direktor tozda Boris Gazvoda. Gre za stroj za avtomatsko spajkanje tiskanih vezij, ki ga potrebujejo, da bodo lahko dokončno osvojili novi proizvodni program, sistem 400. Stroj je skupaj z reprogramiranim vredn 30.000 zahodnonemških mark, naredi pa toliko kot 30 delavcev z običajnimi spajkalniki. Pri tem je avtomatski spajkalnik tudi dosti natančnejši od človeka. Upajmo, da bo Trata ta stroj smela uvoziti in bo tako lahko začela izdelovati sistem elektronske regulacije, ki je enakovreden izdelkom vodilnih tujih firm te branže. (Foto: L. J.)

Proslava dneva mladosti na Urhu

Potrebujemo pridne delavce, ki obvladajo sodobne tehnologije

Letošnja proslava Dneva mladosti je bila pri spomeniku na Urhu, športna tekmovanja pa na igrišču šole Toneta Trtnika-Tomaža v Sostrem. Proslavo je organizirala delovna organizacija skupaj z Vojno bolnico in ob pomoči osnovne šole Toneta Trtnika-Tomaža.

Program se je začel že zjutraj, ko so se naši učenci zbrali na Rudniku, od koder so jih vodniki Planinskega društva IMP po Poti spominov in tovarštva popeljali na Urh.

Tam je udeležence proslave najprej pozdravil predsednik organizacijskega odbora Janez Kržmanc, ki je povedal, da je proslavljanje Dneva mladosti v IMP že tradicionalna prireditev. Nato je nadaljeval: »Dolej so se srečanja udeleževali le učenci, ki so se izobraževali po dosedanjem programu periodičnega pouka. V bodoče pa je v IMP dogovorjeno, da bomo z dolgoletno tradicijo srečanja učencev in proslavljanja dneva mladosti nadaljevali tako, da bomo vsako leto 25. maja organizirali srečanje vseh učencev usmerjenega izobraževanja. Srečanja vseh učencev IMP pomenijo medsebojno sodelovanje, spoznavanje in tudi seznanjanje z razvojem Industrijskih montažnih podjetij. Srečanje pomeni tudi nadaljnjo krepitev tovariš-

tva, enakopravnosti in gojitve tradicij NOB.«

Potem ko sta delegaciji mladih družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in sozdovega vodstva.

Nato je dejal: »Zbrali smo se, kakor vsako leto, da skupaj proslavimo dan mladosti. Zbrali smo se, da iskreno in ponosno potrdimo svojo slovesno obljubo, da bomo složno, hrabro in neomajno hodili po poti neodvisne, socialistične samouprave, neuvrščene Jugoslavije, po poti, ki jo je začrtal Tito.«

Ko je govoril o Impejevem gospodarstvu v sedanjih težavnih razmerah, je Šuligoj rekel: »Tudi v IMP smo dokazali, da lahko mnogo naredimo! Poglejmo samo naše izvozne rezultate, saj je bil naš konvertibilni izvoz lani kar 3,8-krat večji od uvoza! Poglejmo nove programe in nove izdelke, ki so vse zahtevnejši!

V Jugoslaviji smo sprejeli politiko opiranja na lastne sile. Lastne sile pa pomenijo tudi znanje. V IMP se je lani povečalo število delavcev z visokimi in srednjimi šolami, povečalo se je tudi število kvalificiranih delavcev, zmanjšalo pa se je število delavcev z nižjimi kvalifikacijami.

Zato vedite, da računamo na vas, ker naša proizvodnja in montaža potrebuje delavce, ki obvladajo sodobno tehnologijo!

Omenil je tudi priprave na ponovno ustanovitev koordinacijskega odbora ZSMS in dejal, da je mladina takšno pobudo sprožila v pravem trenutku — zdaj ko je enotnost zares zelo pomembna za reševanje zapletenih problemov. Prepričan sem, da lahko povezana mladina pripomore k ustvarjanju boljšega vzdušja v našem sodru in k hitrejšemu uveljavljanju novih zamisli, je rekel Šuligoj in mladim obljubil podporo sindikata. Tiste, ki se še šolajo, pa je povabil, naj se takoj po prihodu v IMP vključijo v delo mladinskih organizacij.

Za Šuligojem je spregovorila predsednica mladine v Vojaški bolnišnici, za njo pa predstavnik ljubljanskega Mestnega muzeja Egon Ravbar, ki je mladim osvetlil zgodovino Urha — ene najbolj zloglasnih okupatorjevih mučilnic, kjer so belgardisti in nato domobranci zapirali, mučili in pobijali slovenske domoljube.

Na proslavi so tudi prebrali imena najboljših Impejevih učencev, ki so za prizadevno delo prejeli knjižne nagrade, pa tudi imena mladih vojakov in drugih mladincev iz Vojne bolnišnice, ki jim je poveljnik ob dnevu mladosti za prizadevno delo nagradil z izrednim dopustom in denarnimi nagradami.

V bogatem programu so sodelovali: Pevski zbor IMP, recitatorji iz Osnovne šole Toneta Trtnika-Tomaža ter recitator in vokalno instrumentalna skupina iz Vojaške bolnišnice.

Po proslavi smo skupaj odšli v Sostro, kjer je bil zaključek športnih tekmovanj ob dnevu mladosti.

LOJZE JAVORNIK

Praznovanju Dneva mladosti, tesnejšemu nadaljnjemu sodelovanju in medsebojnemu spoznavanju na delovnem kot športnem področju je bilo namenjeno srečanje mladine Bliska, Panonije, Livarja, ki ga je v soboto, 21. maja 1983 organizirala osnovna organizacija ZSMS delovne organizacije Livar. Mladinci iz Ivančič gori v kratkem pozdravnem nagovoru pozdravila predsednik OO ZSMS Livar Janez Hrovat in glavni direktor delovne organizacije Valentin Mendižev. Slednji je prisotne seznanil tudi z danjo razvojno potjo, od nekdanjega obrata do največje slovenske varne in prizadevanji celotnega kolektiva za doseganje čim boljših rezultatov gospodarjenja.

Nato je sledil ogled proizvodnih prostorov, po njem pa so mladinci igrali šolskega centra Ivančič gori — Stična pomerili svoje sile na športnem področju. V mislih imam mali nogomet, katerega najboljšo odigrala ekipa Bliska, ki je tako zasedla prvo mesto, gostinjsko pa drugo.

Na povabilo mladih livarjev so si gostje po športnem in družabnem srečanju ogledali še Jurčičevo rojstno hišo na Muljavi, izvir reke Krško jamo. Na koncu so se dogovorili, da bo mesto prihodnjega srečanja Murska Sobota, organizator pa osnovna organizacija ZSMS in DO Panonije.

Na sliki: Mladi med ogledom Livarjevih proizvodnih prostorov. IZTOK MURSKA SOBOTA

Umetniško društvo Šotor mora delati še naprej!

Igralci navdušujejo

V prejšnji številki smo pisali o delovanju Umetniškega društva »Šotor« (UDŠ) v Iraku na Abu Greibu. Igralci neumorno nastopajo še naprej in razveseljujejo svoje tovariše. Maja se je od sodelavcev v Iraku poslovil avtor iger, režiser in igralec Vinko Lapuh, toda igralci so obljubili sodelavcem, da bodo s svojim delom nadaljevali.

15. maja ob 20. uri je UDŠ praznovalo osmi mesec svojega delovanja. Ta dan smo igrali dve igri: Prevarani mož in Lov na kuščarja. Zadnjo je režiser imenoval »Kraljico iger«.

Igrali smo na velikem odru. Povedati je treba, da smo igrali brez treme, čeprav so v prvih vrstah sedeli naši gostje: odgovorni urednik Dela Jože Volfand, Delov fotoreporter Joco Žnidaršič in gostje s projektov.

Gledalci so bili nad igrami navdušeni. S ploskanjem so pozdravili naše delo. Od monterjev do vodij projekta so nam čestitali in želeli ponovitev. Vabili so nas na projekte. Takšne vrste prireditev je v Iraku prava senzacija.

Težko je povedati, koliko lepih besed in nasmejanih obrazov je sprožila ekipa osmih ljudi, ki je del prostega časa namenila

sodelavcem. Po končani zadnji igri je inž. Medved povedal: »Tako pristne in nevsihljive igre že dolgo nisem gledal. Zelo sem vesel, in presenečen, da se je rodilo Umetniško društvo Šotor. Ne smete dopustiti, da bi to društvo razpadlo. Obiskati morate druge projekte. Tudi tiste v puščavi, ki vas najbolj potrebujejo.«

Tudi tov. Vračar je menil, da gre za enkratno delovanje, ki je toliko bolj pomembno, ker izvira iz naših sodelavcev. Posebno pozornost je namenil stroškom. »Zakaj bi plačevali veliko denarja najetim ekipam iz Jugoslavije, če imamo v Iraku tako izvršno in kvalitetno ekipo?«

17. 5. 1983 pa je svoje delo in naloge v Iraku zaključil režiser in pisec iger Vinko Lapuh. Igralci in gledalci, ki so zasledovali razvoj UDŠ so mnjenja, da je potrebno

najti dogovor, kako bomo UDŠ ohranili pri življenju. Prepričani smo, da je devet igranih iger dovolj velik dokaz zaupanja v naše delo in, da bomo s skupnimi močmi našli stik med igralci in režiserjem.

Igralci UDŠ se tov. Vinku Lapuhu, piscu iger, režiserju in igralcu iskreno zahvaljujemo za ustanovitev društva in čudovite večere, ki jih je ustvaril za široko množico sodelavcev v Iraku.

Prepričani smo, da bo napisal novo delo in nas vodil do nove premiere.

IGRALCI UDŠ

Ob Dnevu mladosti so bila tudi športna tekmovanja: turnir v malem nogometu, streljanju z zračno puščavo in šahovska simultanka. V malem nogometu je zmagala ekipa tozda Ogrevanje — vodovod, ki je v finalu premagala ekipo Klimata s 4:2. Igrale so še ekipe Klima montaža, Dvigalo, IKO in Montaža Kopenec. V streljanju so prva tri mesta osvojili Darko Višak, Željko Medenjak in Hasan Čavšević. V šahu pa je udeležba žal slabša, saj je nastopilo le pet igralcev. Na sliki: Finalna tekma v malem nogometu na igrišču šole Toneta Trtnika-Tomaža. (Foto: L. J.)

Fakturirana realizacija — april 1983

Real.	Plan (v 10 ³ din)			Izvršitev			Indeks izvršitve		
	1983	4 mes.	april	april	4 mes. 83	4 mes. 1982	letni plan	plan za 4m.	pl. za april
TOZD	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. OV	870.070	290.691	69.171	57.677.816	272.905.826	258.045.016	31	94	83
2. KM	447.334	149.454	35.563	31.630.487	142.579.308	155.863.237	32	95	89
3. MK	484.534	161.883	38.520	38.126.833	152.355.069	137.392.216	31	94	99
- SD	6.813	2.277	542	579.038	2.267.542	1.474.160	33	100	107
IPROMONT	1.808.751	604.305	143.796	128.014.174	570.107.745	553.380.347	32	94	89
4. MM	928.000	270.800	71.900	52.217.063	262.648.032	260.627.875	28	97	73
5. IB	34.000	11.100	2.600	2.043.236	11.226.088	8.330.856	33	101	79
6. PROJ.	52.500	17.000	4.340	3.225.106	12.440.054	10.221.001	24	73	74
7. BLISK	319.000	100.400	24.700	33.473.885	98.459.831	69.855.609	31	98	136
8. EKO	449.050	142.700	37.200	30.699.114	119.002.895	101.447.990	27	83	83
PMI	1.782.550	542.000	140.740	121.658.404	503.776.900	450.483.331	28	93	86
9. EM	577.300	192.880	45.900	58.886.576	256.046.862	290.006.465	44	133	128
- brez bl. izv.	520.000	173.740	41.340	42.109.826	186.725.885	239.966.334	36	107	102
10. DVG	325.000	88.210	28.370	20.230.321	76.064.489	43.120.844	23	86	71
11. TEN-E	562.000	187.760	44.680	19.694.430	165.625.230	111.290.607	29	88	44
12. TEN-T	390.000	130.290	31.000	31.691.723	126.926.630	83.684.358	33	97	102
13. ISO	280.000	93.550	22.260	26.026.421	86.299.948	66.591.670	31	92	117
- CK	41.980	14.020	3.340	2.906.112	12.605.502	8.499.654	30	90	87
EMOND	2.176.280	706.710	175.550	159.435.583	723.568.661	603.193.625	33	102	91
KLIMAT	540.000	207.600	52.000	23.865.473	118.166.014	83.607.030	22	57	46
TIO	610.000	185.400	50.700	36.050.420	139.934.546	101.358.322	23	75	71
PANONIJA	1.220.000	459.496	138.061	141.310.000	461.817.778	301.464.469	38	101	102
14. TRATA-A	300.000	92.400	25.200	36.104.617	157.273.210	107.640.934	52	170	143
15. TRATA-Č	318.000	104.940	28.620	29.834.905	112.469.793	83.667.978	35	107	104
16. ITAK	235.200	81.144	21.168	22.298.609	84.739.480	73.327.887	36	104	105
17. SKIP	433.900	147.526	43.390	39.851.612	166.236.679	135.953.935	38	113	92
18. IPKO	232.000	77.948	20.528	55.078.462	153.628.539	53.329.029	66	197	268
IKO	1.519.100	503.958	138.906	183.168.205	674.347.701	453.919.763	44	134	132
19. LSNL	758.000	236.464	63.640	72.578.052	262.267.991	196.395.580	35	111	114
20. TA	360.000	91.000	33.000	36.044.866	100.674.403	65.448.563	28	111	109
21. VIPO	92.000	29.288	7.216	7.692.079	32.968.267	24.084.163	36	113	107
22. LBK	162.000	52.000	13.500	15.868.579	56.712.714	45.574.135	35	109	118
LIVAR	1.372.000	408.752	117.356	132.183.576	452.623.375	331.502.441	33	111	113
23. IP	613.050	191.717	50.271	52.188.966	201.727.559	167.490.197	33	105	104
24. MP	387.000	119.960	31.730	33.145.648	132.516.511	109.104.344	34	110	104
KLIMA	1.000.050	311.677	82.001	85.334.614	334.244.070	276.594.541	39	107	104
25. INŽ	183.886	59.200	14.100	2.274.473	28.394.441	44.340.425	15	48	16
26. MARK	118.762	29.100	9.100	14.326.269	17.985.765	29.921.564	13	41	29
27. PB	136.378	44.187	11.265	3.242.163	24.134.342	66.699.055	38	116	130
28. ZAST	242.000	78.000	18.600	3.489.584	46.859.502	48.775.755	26	92	27
29. ALCH	180.800	51.000	13.000	2.017.598	7.479.247	7.192.884	28	85	92
30. IC	26.325	8.771	2.193	2.017.598	7.479.247	7.192.884	28	85	92
IZIP	888.151	270.258	68.158	35.158.160	205.865.488	196.929.683	23	76	52
- PD	3.664	-	-	180.550	909.251	1.323.391	25	-	-
IMP	12.920.546	4.200.156	1.107.268	1.046.359.159	4.185.361.529	3.353.755.943	32	100	94

Kadar nastopajo »Šotorovci«, je dvorana na Abu Greibu vedno polna. Na spodnji sliki: Od Vinka Lapuha se je poslovil Ivan Herga in se mu v imenu vseh naših delavcev zahvalil za trud, s katerim jim je pripravil toliko lepih trenutkov. (Foto: Joco Žnidaršič)

krvodajalci v DO IKO so dobro organizirani

Tudi direktorji na krvodajalskih akcijah

V delovni organizaciji IKO že 18 let vodi krvodajalske akcije Slavko Hrzenjak, ki je sprva kar sam pripravljala akcije, da so bile pravilno izvedene. Pred par leti pa se je v DO IKO organiziral odbor krvodajalcev, ki je sestavljen iz predstavnikov sindikata tozdog in iz večkratnih krvodajalcev.

Ta delovna organizacija je bila ustanovljena v Sloveniji, ki ima od leta 1975 v sporazumu o delovnih razmerjih vgrajeno določbo, po kateri ima krvodajalec prost plačilo, ko se udeleži krvodajalske akcije na Zavodu za transfuzijsko krv. Pozneje so tudi drugi tozdogi in tudi druge slovenske organizacije združenega dela sprejele take določbe.

Krvodajalski odbor, ki ga vodi Slavko Hrzenjak v DO IKO, ima tudi kartoteko o krvodajalcih. Od leta 1965 do 1975 so bile krvodajalske akcije dvakrat na leto. Po letu 1975 pa se delavci DO IKO udeležujejo teh humanitarnih akcij enkrat v letu, to je spomladi ali pa v jeseni po programu občinskega odbora Rdečega križa, ki upošteva ritem proizvodnje DO IKO tako, da se delavci udeležijo akcije tedaj, ko imajo manj trpi proizvodni program.

Iz te delovne organizacije se vsako leto udeležijo krvodajalske akcije 110 stalnih krvodajalcev, pa jih občasno kliče Zavod za transfuzijo, kadar potrebuje kri srčne operacije. Največ krvodajalcev je v obeh tozdogih Trata in Itak. Med krvodajalci v DO IKO je največ proizvodnih delavcev. V tozdu Itak pa je v vrsti

krvodajalcev največ varilcev.

Med krvodajalskimi rekorderji je Jurij Ašič v tozdu Trata-Avtomatika, ki je od leta 1954 uradno daroval kri 65 krat. V tozdu Skip pa je Ivan Pancer daroval kri 81 krat, prejšnji direktor Janez Bizjak 35 krat, Jože Blažič 28 krat. Med pogostejšimi krvodajalci iz obeh tozdogov Trata so še Marko Doležar, ki je dal kri 37 krat, Oto Potočnik 29 krat, Jože Kavčič 27 krat, Rudi Bukovac 27 krat, Anton Pančur 25 krat, Lado Lipovec 25 krat, Alojz Slak 27 krat, Milorad Tokić 28 krat. Nekaj delavcev je darovalo kri po 20, 18 krat itd.

Letošnje akcije, ki je bila februarja, se je udeležilo iz DO IKO 85 krvodajalcev, ki so vsi dali kri.

Dvainpetdesetletni strojni ključavničar Jurij Ašič, ki v tozdu Trata Avtomatika opravlja delo kurjača na visokotlačnem kotlu pravi, da ga nihče ni napeljal v krvodajalstvo. »Vključil sem se v krvodajalske akcije zato, ker sem videl, da je to humana akcija, ki rešuje človeška življenja — za to sem se odločil za te akcije. Vem, da sem dal danes kri jaz, jutri jo bom mogoče že sam potreboval. Prvič sem dal kri leta 1950 preden sem bil vojak. Od tedaj dalje sem

redni krvodajalec. Letno dam kri dvakrat, včasih tudi trikrat. To pomeni, da mi vzamejo po 3 decilitre do pol litra krvi pri srčnih operacijah. Uradno sem doslej dal kri že 65 krat, sicer pa že večkrat. Po jemanju krvi se počutim »okej«.

Zdaj, ko imam astmo, približno eno leto nisem dal krvi. Leta 1980 sem bil na Golniku, pa tudi tedaj nisem dajal krvi. Zdaj bom šel na zdravniški pregled in upam, da bom spet lahko nadaljeval s krvodajalstvom. Če bom zdrav, se bom še v prihodnje udeleževal krvodajalskih akcij.

Živim tako kot vsi drugi ljudje — torej delam in veliko hodim. Bil sem tudi član planinskega društva dokler se nisem ponesrečil v Kamniških planinah.

Imam družino — ženo in dve hčerki, pa sem edini krvodajalec pri hiši. Za krvodajalstvo sem dobil že odlikovanja in diplome. »

MARIJA PRIMC

Medicina se razvija

Bolniška pa vse bolj cveti...

Često smo pri nas hudo v škripcih: Proizvodnja ne gre, materiala ni, kdaj tudi prodaja zašepa, posebno čez mejo. K tem in številnim drugim negotovostim pa pripomore še z »bolniško«, da je ja mera slabega bolj polna. Z zdravjem v kolektivu je kot z vremenom. Redko se z njim pohvalimo, običajno slišimo, bolniških je spet preveč.

Ljudje smo res tako različni, tudi v zdravju. So primeri, da so stoletniki (takega sem srečal na Tinjanu) komaj kakšnega doktorja poznali in še to bolj zaradi obveznih pregledov kot pa iz bolezenskih razlogov. Danes pa so nekateri tako postali pametni. Čim večkrat k zdravniku, ker jim delo ne diši. (To se seveda ne tiče tistih, ki so res upravičeni). Mladenci srednjih let se v ambulantah pritožujejo; Roke so utrujene, noge jih ne držijo, le glava dobro funkcionira, da se domislijo opravičljive bolezni in dobijo bolniško za lepo spančkanje doma, ali pa kako koristno delo, ki jim prinese več kot tisto na »šihlu«.

Če nisi brijten, te delo tepe, tisti, ki se pa znajdejo, pridejo dobro skozi. Tu se seveda ne bi spuščal v strokovno plat zdravstva, preobsežno je to. Bistvo za nas je, zakaj je vedno toliko bolnih, pa jih nič ne vprašamo, če jim je bila v rodu ta nadloga, ki se vleče v današnje resne čase, ko le v delu vidimo rešitev za sedaj že kar precej pok-

varjen standard, ki smo ga nekdaj imeli še kar vi-sokega, pa čeprav ne z delom ampak bolj bo kre-dit. In v teh zahtevnih časih neki še vedno ohran-jajo staro navado: »Zboli če se le da«.

Bolezni pa seveda imajo tudi vzroke: Recimo slaba prehrana, pijača, kajenje, tudi lenoba za kako aktivno rekreacijo in še kaj. Telo postane ena sama potreba za tabletko in kapljice, opro-stite pa ne smemo več uporabljati.

Zdaj so pa neki referenti v tovarni, z nalogo naj doženejo, zakaj je število bolnih spet porast-lo. Kaj pa more referent? Papirji mu ne morejo prikazati, koliko je kdo res bolan, ali da se pri delu poškoduje (to postaja že groza za podjetje, če bi morali svoje invalide samo vzdrževati).

Zato pa bo za odpravo tega treba marsikaj sto-riti za boljše delovne pogoje, pa seveda tudi za disciplino, kajti bolniške niso rentabilne za proi-zvodnjo. Seveda pa bo zato potrebno skrbeti v vsakem okolju za preventivne ukrepe, ne bomo pa smeli pozabiti niti rekreativne dejavnosti ljudi, niti njihove zavesti. Vse to je nujno, kajti z bolj-šimi stroji se telesni napori pri delu zmanjšujejo, telo pa postaja leno in tako nastanejo izvori bo-lezni zamišljene ali resnične.

FRAN VODNIK

IMP bo imel tudi ženski pevski zbor

Pevke, včlanite se!

V okviru SOZD IMP imamo poleg že obstoječega moškega pev-kega zbora, na novo ustanovljen ženski pevski zbor. Ustanovni sestanek je bil 23. 5. 1983.

Pevski zbor ima dvajset pevk, zastopanih iz večine temeljnih oz. delovnih organizacij sozda IMP. V največjem številu (10 pevk), in delovne organizacije Promont, ki je bila tudi pobudnik ustanovitve ženskega pevskega zbora.

Pevski zbor bo vadil pod vodstvom pevovodje tov. prof. Ro-mana in to vsak ponedeljek od 15. do 16. ure v sejni sobi SOZD. In kaj so se domenili na prvem sestanku?

Vaje bodo redno potekale vsak ponedeljek in to ves mesec junij. V mesecu juliju in avgustu vaj ne bo, razen če ne bi nastala potreba po tem. Redno se bodo nadaljevale v septembru, verjetno pa bodo vaje takrat pogostejše, kot pa so sedaj.

In kaj lahko rečemo našemu na novo ustanovljenemu pevskemu zboru? Že sama misel, da imamo poleg moškega še ženski pevski zbor, je zelo pohvalna. Zaželim jim uspehov pri njihovih vajah in kasnejših nastopih!

Panonijini krvodajalci na izletu po Gorenjski

Krvodajalci IMP — DO Panonija smo šli skupaj s krvodajalci DO Mure na enodnevni izlet po Gorenjski. Letos se je udeležilo izleta 12 delavcev krvodajalcev. Ogledali smo si Škofjo Loko, Železnike z muze-jem lesarstva, kovaštva in starim plavžem nato se popeljali v Kropo kjer smo videli, kako ročno izdelujejo kovane izdelke, ki so jih lahko udeleženci tudi kupili. Nato nas je pot vodila v Dražgoše, kjer nam je eden od vaščanov, ki je sodeloval v borbi, orisal boj in kako je bilo, da so požgali vas Dražgoše. Nato smo se od-peljali preko Lesc v Kranj tam imeli kosilo in se z zelenim vlakom vrnili s polno doživetij v Mursko Soboto.

Na sliki levo: Nekaj Panonijinih krvodajalcev na izletu
Desno: V Železnikih smo posneli na filmski trak tudi našega predsednika aktiva krvodajalcev. Ladislav Abraham je stalni krvodajalec, po poklicu orodjar v Panonijini orodjarni. In zakaj ga predstavljamo? Je stalni krvodajalec in organizator izletov krvodajalcev. Pred kratkim je daroval kri petdesetič!

frku

V spomin Matjažu Kodriču

Dragi Matjaž, dotrpel si, prežgodaj, na pragu zorenja v moža. Iztrgala te nam je bolezen, hitro, neizprosno, dokončno, ne oziruje se na tvojo mladost, na tvojo voljo in željo po življenju.

Poznali smo te kot razpo-sajenega, veselega fanta. Rade volje si žrtvoval svoj čas za pripravo kakršnekoli oblike družbenega življenja. Povsod si sodeloval sponta-no, brez zadržkov, poln idej, ki bi jih najraje v hipu ure-sničil. Tudi pri delu si bil tak, zato si se postopoma razvijal v dobrega in prepotrebne-ga sodelavca.

Tvoj optimizem in tvoja radoživost pred in med zdravljenjem sta nas neho-te zapeljevala v prepričanje, da boš ozdravel. Danes vemo, da smo se tega nadejali zaman.

Pretreseni smo, kajti ob tvoji gomili se srečujemo z nemočjo človeka, katere žrtev si tu ti.

RAZPIS IZOBRAŽEVANJA OB DELU V DELOVNI ORGANIZACIJI EMOND za šolsko leto 1983-84

V skladu z zakonom o usmerjenem izobraževanju — člen 33 — in na podlagi sklepov komisije za delovna razmerja TOZD in DS v DO EMOND razpisujemo izobraževanje ob delu v naslednje programe:

Program — usmeritev — poklic	Število delavcev
1. TOZD ELEKTROMONTAŽA elektrotehnik — jaki tok	2
2. TOZD TEN — ENERGETIKA skrajšani in tečajji tujih jezikov ključavničar skrajšani program elektroinstalater skrajšani program strok strojnik elektrotehnik za jaki tok inženir elektrotehnike — jaki tok skrajšani program — ličar ličar tečaj za varilce	6 6 4 2 2 2 2 2
3. TOZD TEN — TELEKOMUNIKACIJE skrajšani program RTV mehanik-elektronik elektrotehnik — šibki tok ekonomski tehnik inženir elektrotehnike — šibki tok seminarji — tržna politika in nabavno prodajno poslovanje seminar — prijava in zajemanje podatkov v sistemu avtomatske obdelave	10 4 1 2 3 3
4. TOZD DVIGALO elektrotehnik — šibki tok strojnik inženir elektrotehnike — šibki tok	1 1 2

inženir strojništva tečaj za skladiščnike	2
5. DS DO EMOND tečajji tujih jezikov skrajšani program — kuharica srednji program — kuharica ekonomski tehnik program višje ekonomske šole inženir elektrotehnike — šibki tok diplomirani inženir elektrotehnike — š. t. inženir elektrotehnike — jaki tok diplomirani inženir elektrotehnike — jaki tok inženir strojništva diplomirani inženir strojništva višja komercialna izobrazba magister ekonomije — III stopnja magister elektrotehnike — III stopnja seminar — tržna politika in nabavno prodajno poslovanje razni seminarji za člane delavskega sveta, delavske kontrole, disciplinske komisije, vodstva družbenopoli-tičnih organizacij in delegacij ter ekipa civilne zaštite za TOZD in DS	2 10 3 2 2 1 2 2 1 1 3 1 1

RAZPISNI POGOJI

- V eno od razpisanih smeri ali programa se lahko vpiše vsak de-lavec, ki do sedaj nima ustrezne stopnje izobrazbe, bi jo pa moral imeti, v skladu z opisom del in nalog TOZD/DS.
- V eno od navedenih usmeritev — program se lahko vpišejo de-lavci, ki želijo izpolniti svoje znanje v poklicu, ki ga opravljajo, vendar le pod pogojem, da je tako izobraževanje v interesu TOZD/DS, v kateri so zaposleni.
- Vsako izobraževanje ob delu mora na podlagi prijave in ugoto-vitve interesov odobriti komisija za delovna razmerja TOZD/DS.
- Prednost pri izbiri kandidatov za izobraževanje ob delu imajo kandidati, ki bodo kandidirali za izobraževanje v deficitarnih poklicih.

PRAVICE IN OBVEZNOSTI DELAVCEV, KI SE BODO IZOBRAŽEVALI OB DELU

- Vsak delavec, ki mu je izobraževanje odobreno ima pravico do

povračila celotnega izobraževanja in prevoznih stroškov, če se izobraževanje odvija izven sedeža TOZD/DS.	
2. Delavec ima skladno s prejšnjim odstavkom pravico koristiti plačano odsotnost z dela, katere v posameznih primerih izobraževanja traja:	
— za polaganje izpita po programu dosedanje poklicne šole	1 dan
— za polaganje zaključnih izpitov po programu dose-danje poklicne šole	7 dni
— za polaganje izpita na 4-letnih (srednjih ali delo-vodskih šolah)	2 dni
— za polaganje zaključnih izpitov na 4-letni (srednji ali delovodski šoli)	10 dni
— za polaganje izpita na dosedanji višji ali visoki šoli	2 dni
— za polaganje diplome na dosedanji višji šoli	20 dni
— za polaganje diplome na dosedanji visoki šoli	30 dni
— za polaganje izpita na podiplomskem študiju	3 dni
— za prijavo in zagovor magistrature oziroma doktor-ske dizertacije	45 dni
— za pridobitev višje kvalifikacije po posebnem pro-gramu	2 dni

Pravica do odsotnosti z dela je po posamezni osnovi samo enkrat-na. Delavec ima pravico zahtevati odsotnost z dela za ponovitev izpita ali ponavljanje seminarjev in podobno. Delavec, ki mu je odobreno izobraževanje se mora pogodbeno ob-vezati, da bo svoje obveznosti iz študija opravljal pravočasno v do-govorjenem roku in da bo povrnil vse stroške, če po svoji lastni krivdi preneha z izobraževanjem ali ne opravi zaključnega izpita diplome. TOZD/DS bo delavcu, ki je uspešno zaključil izobraže-vanje v posameznem poklicu in dosegel višjo stopnjo izobrazbe, razporedila na višje vrednotene in zahtevne delovne naloge, le, če bodo taka dela in naloge proste oziroma v skladu z letnim planom kadrov. Kandidati, ki bi želeli nadaljevati šolanje in študij ob delu po po-sameznih smereh in programih, naj svoje vloge naslovijo svoji ka-drovski službi. Vlogi je potrebno predložiti potrdilo izobraževalne ustanove, da je kandidat sprejet v šolo za ustrezen poklic — program. Razpisi za vpis v srednje šole in visokošolske ustanove za leto 1983/84 so bili objavljeni v časopisu DELO konec februarja.

Planinske novice

Izleti in pohodi v maju: Ob žici, Blegoš, Kurešček

Letošnji mesec maj je bil za naše planince in prijatelje pohodov res kar precej pester, pa čeprav nam vreme ni bilo najbolj naklonjeno.

Začnimo s pohodom ob nekdanji žici obdanega mesta heroja Ljubljane. Ne mislim tu dosti pisati o pomenu tega pohoda, ker mora biti že ta pohod vsakemu ljubitelju narave poznan.

Zbrali smo se kot smo se dogovorili na seji upravnega odbora ob 6. uri in trideset minut pred spomenikom na trgu Osvojitve. Bil sem slučajno prvi, toda naša grča Robert je prišel takoj za mano na zborni mesto. Počakali smo še nekaj časa ter se dogovorili da gremo na Hrušico, na daljšo pot in ne na Vrhovec, katera je najkrajša.

Avtobusi so vozili s Trga osvoboditve, brez žetonov. Na Vrhovcih je bil začetek pohoda šele ob 8. uri. Toda mi nismo čakali, kajti do takrat smo že opravili polovico poti.

Kaj naj še napišem? Da je bila organizacija odlična. Da mi, ki smo šli po daljši poti, nismo bili ne lačni ne žejni, za kar je poskrbel odbor Pohoda ob okupirani Ljubljani odnosno odbor za PST, Pot spominov in tovarštva. Ob poti so bili kioski z dobrinami, mudilo se ni nikomur, pa vseeno smo prišli že ob 10. uri na cilj. Tu si dobil čaj, ki se je kar prilegel, glavno pa je značka.

Odbor je sklenil dodeliti značko in sicer zlato — tistim pohodnikom, ki bodo do leta 1990 desetkrat šli po poteh partizanske Ljubljane. To se pravi prvič se šteje od leta 1981. Samo nekaj je narobe: Marsikdo ni spravljal kupona, ki ga dobiš vsako leto, da bi z njim dokazal udeležbo. Najsiho tako ali drugače, važno je, da si na pohodu. Prvič pokaže svojo pripadnost do domovine, drugič krepiš svoje telo. Tako da je oboje v korist udeležencu.

Glavna proslava pa je bila potem na Trgu revolucije. Tu smo se začeli srečavati s prijatelji. Naših planincev je kar mrgolelo.

Slavnost se je začela, stari prekaljeni borci so stali pred slavnostnim odrom, zadonela je pesem, godba na pihala je zagrnila priljubljene partizanske pesmi in na koncu smo rekli, drugo leto nasvidenje, kajti tako lepega vzdušja ne najdeš vsaki dan. Pomagalo pa je temu tudi prekasno vreme, ki daje vsem lepoto še svoj čar.

Takoj drugi dan pa so se naši vrli planinci odločili da gredo po poteh 14. divizije na Blegoš.

Vreme je bilo pusto, deževno, brodili so blato, brozgo, toda Robert pravi, da je kar šlo, samo da ne bi bilo te »preklete megle«, ki je res pravi strup za planinca, kar je še posebno občutljivo. Nande, ki je zavil v levo namesto da bi šli naprej. No pa star kozorog vedno najde nazaj

pravo stezo. Malo je bentil pa se je kmalu potolažil.

Vas Javorje, do tu smo se peljali z avtobusi, ki jih je organiziral meddruštveni odbor, je res prekrasna vasica, navajena sprejemati planince in bili smo res lepo sprejeti. Po dveh urah hoje, morda malo več, prideš po senožetih na vrh Blegoša, ki je 1562 m nad morskovo višino.

Žalostno za Blegoš pa je, da ga danes prepletajo vse mogoče ceste, kajti so ljudje, ki mislijo, da je planinec, ker se je pripeljal na vrh gore z avtom in potem pravi: »Bil sem na Blegošu!«

Sicer pa je sam Blegoš mogočen in širok, prijazen, koča prikupna. Ta dan se je zbralo pri koči kakih 2.500 ljubiteljev narave in predsednik Planinske zveze Slovenije Tomaž Banovec je orisal pomen tega srečanja. Kakor sem že povedal, vreme

nas je pestilo, verdar vse je bilo tako lepo in prisrčno, da smo na slabo vreme kar pozabili. Premočni, toda veseli smo se vračali preko Žetina in Javorij nazaj proti domu.

Lepo je biti v naših gorah! Iste dne pa so se neki planinci udeležili proslave na Urhu nad Ljubljano, kjer je okupator postrelil na stotine naših rodoljubov. Žalostno je bilo samo vreme, ker je deževalo. Spomin na tovariše, ki so darovali življenje za naše dobro, pa je bil svež in obetajoč za našo prihodnost.

»Planinstvo krepi človekovo voljo, zdravje, tovarštvo,« je dejal Zoran Polič na 13. planinskem taboru na Kureščku, na katerem se je zbralo več kot 2000 ljubiteljev gora. Seveda so se ga udeležili tudi člani našega Planinskega društva.

Tudi Golica ni izpadla, o tem pa več drugič.

BORIS ČEBULAR

Tradicionalno tekmovanje v kegljanju

Zmagal PMI pred Montažo Koper

Pod pokroviteljstvom sindikalne organizacije TOZD PMI Maribor je bil na kegljišču Habakuk pod Pohorjem, tradicionalni četverboj med tozdi Montaža Koper, OV in Trata — Avtomatika, ter PMI Maribor.

Da je tekmovanje res tradicionalno naj pove podatek, da ga prirejamo že več kot deset let. Čeprav so imeli Mariborčani težave z organizacijo, ker so morali zaradi zasedenosti kegljišča tekmovanje zadnji dan prestaviti s sobote na nedeljo, so se tekmovalci vseeno udeležili vse ekipe, saj smo si vsi želeli ponovnega snidenja.

Tekmovanje je potekalo v prisknem vzdušju. Vsak tekmovalci pa si je želel čim več podrtih kegljev. Tu pa so imeli največ sreče domačini in tudi osvojili prehodni pokal. Med posamezniki pa se je pri deklatih najbolje odrezala Lavra Gregorič, Montaža Koper, pri fantih pa Lojze Škrjanc Trata — Avtomatika.

Po končanem tekmovanju in razdelitvi pokalov in diplom, pa

Vojaki na obisku

V Murški Soboti je potekal vojaški mnogoboj obmejnih enot Slovenije. Devet ekip se je pomerilo v petih disciplinah. Ko so si vojaki ogledali sosednjo tovarno Mura so obiskali tudi Panonijo. Janez Drvarič in Milorad Gačević sta jih seznanila s proizvodnjo.

Frku

IMP — IZIP
TOZD Marketing n. sol. o.
Ljubljana, Titova 48

objavlja
naslednja dela in naloge:

— NABAVNEGA REFERENTA

Pogoj: višja oz. srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri, 2 oz. 3 leta delovnih izkušenj, znanje strojepisja.

— VODJO NABAVE (elektro področje)

Pogoj: visoka izobrazba ekonomske ali tehnične smeri, 4 do 5 let delovnih izkušenj, aktivno znanje enega svetovnega jezika, poizkusna doba 3 mesece.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Nastop je možen takoj ali po dogovoru. Osební dohodek po samoupravnih aktih TOZD.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema komisija za delovna razmerja TOZD Marketing Ljubljana, Titova 48, 15 dni od dneva objave.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po sprejetju sklepa o izbiri.

Tretje letne športne igre IMP bodo 3. septembra v Celju

Organizatorji se že pripravljajo

Organizacijo letnih športnih iger IMP je letos prevzela delovna organizacija Klima Celje. Igre bodo 3. septembra, toda organizatorji že pridno delajo, ker jih želijo čim bolj pripraviti. Zato tudi prosijo delovne organizacije, naj do konca junija pripravijo, v katerih disciplinah bodo nastopile njihove ekipe.

Ta mesec bo organizacijski odbor, ki ga vodi Bojan Bombač, že izdal pravi informativni bilten, v katerem bo razpis, pa tudi pravila tekmovanja, tako da bodo udeleženci lahko še posredovali kakšne pripombe, predvsem pa bodo pravočasno seznanjeni z vsemi podrobnostmi. Do 15. avgusta nameravajo izdati še drugi bilten, v katerem bodo objavili že vse pare, pa tudi kraj in čas posameznih tekem. Seveda bodo morali prej žrebati, kar bodo naredili na eni od sej sindikalne koordinacije IMP.

Okvirni urnik tekmovanja je tudi že znan: Ekipe se bodo zbrale v soboto, 3. septembra do 7.30 ure pri Tehniški srednji šoli ob Ljubljanski cesti v Celju. Tu bodo igrali mali nogomet, odbojko, namizni tenis in šah.

Tehniška srednja šola bo središče dogajanja. Tam bodo uredili tudi informacijsko središče. Če bodo dobili opremo, bodo vzpostavili radijsko zvezo z ostalima krajema tekmovanja: kegljiščem in športnem centru Golovec (deset stez!) in streliščem Na gričku. Tako si lahko ob-

skovalci obetajo stalen pregled nad dogajanjem.

Celjani pravijo, da bodo skušali izpeljati program tako, da bo malo več časa za srečanje športnikov iz različnih delovnih organizacij, kar je navsezadnje namen teh iger. Ekipe vsake organizacije bodo dodelili spremljevalca, tako da udeležencem ne bo treba samim iskati, kje so igrišča.

Menda pripravljajo še nekaj manjših presečenj, ki pa jih zdaj še nočejo izdati. Očitno pa je, da so se dela lotili zelo prizadevno in pravzaprav, da se vsi, ki se nameravajo iger udeležiti, pravočasno prijavijo in jim tako pomagata.

Še nekaj! Celjani so lani na 2. letnih igrah Murški Soboti dosegli skupno zmago. Pa sem vprašal predsednika njihovega organizacijskega odbora Bojana Bombača, če se enako skrbi kot na organizacijo pripravljajo tudi na obratno, torej prvega mesta.

»Jasno, da si želimo tudi čim boljši tekmovalni uspeh, toda mislimo, da moramo kot organizatorji skrbeti predvsem, da bodo tekmovalci gladko potekali, da se bodo vsi udeleženci v Celju čim bolj počutili in da ne bo nobenih pomb na sojenje ali organizacijo tekmovanja, je odgovoril Bojan Bombač.

LOJZE JAVORNIK

IZTOK MUNIH — NOVI PREDSEDNIK UREDNIŠKEGA ODBORA

Ker je dosedanji predsednik Uredniškega odbora Andrej Zadravec prešel iz Panonije v Blisk, so ga v Panoniji razrešili kot delegata v Uredniškem odboru IMP Glasnika. Namesto Zadravca so delegirali Katarino Sever.

Delegati Uredniškega odbora pa so na zadnji seji za novega predsednika izvolili Iztoka Munih, delegata delovne organizacije Livar — Viktor Koleča.

IMP — EMOND Tozd TEN — Energetika

Po sklepu delavskega sveta objavljamo javno prodajo plastičnega kioska. Izključna cena je 20.000,00 din in v celoti ni vračunan prometni davek. Javna prodaja bo dne 28. 6. 1983 ob 11. uri v kadrovskem sektorju TOZD. Ogled kioska je možen na licitacije od 7 — 11. ure. Kupci morajo položiti kavelj v višini 10 % izključne cene kadrovskega sektorja TOZD dne 28. 6. 1983 do 10. ure.

smo si s stiskom rok rekli: »Nasvidenje v jeseni v Ljubljani.«

Rezultati — ekipno

1. PMI	2351
2. MK	2300
3. Trata	2262
4. OV	2176

Rezultati posamezno — moški

1. Škrjanc (Trata)	433
2. Kodrič (MK)	426
3. Hercog (PMI)	410

Rezultati posamezno — ženske

1. Gregorič (MK)	338
2. Hočvar (OV)	313
3. Punčec (Trata)	282

GOLOBIC

NADALJEVANJE IZ PRILOGE

Če pa udeleženka, ki je ugovarjala, opozori na pravna naziranja, ki so različna od naziranj v začasni odločbi, ter bi po mnenju arbitražnega sveta pripeljala do drugačne odločitve, razveljavi arbitražni svet začasno odločbo ter pozove druge udeleženke, naj odgovore na navedbe iz ugovora.

Po prejemu odgovora na ugovor sprejme arbitražni svet dokončno odločbo ne da bi razpisal glavno obravnavo.

57. člen

Predhodno in dokončno odločbo sprejme arbitražni svet na nejavni seji z glasovanjem. Če si arbitri niso edini, odločijo z večino glasov. Arbitražno odločbo podpišejo vsi trije arbitri.

57J člen

Dokončna odločba arbitražnega sveta ima moč pravnomočne sodne odločbe. Ključvno izvršljivosti podpiše predsednik arbitraže ali njegov namestnik.

13. Zaporedne številke poglavij se od VII poglavja naprej ustrezno spremenijo.

14. VIII. poglavje se spremeni tako, da se glasi:

»IX. SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

68. člen

Pravice in dolžnosti, ki jih imajo na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite uresničujejo delavci neposredno v temeljnih in delovnih organizacijah v sestavi SOZD IMP.

Skrb za varstvo in obrambo SR Slovenije in SFR Jugoslavije je neodtujljiva in neodtujljiva pravica ter najvišja dolžnost in čast vseh delavcev SOZD.

69. člen

Delavci v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih organizirajo in izvajajo kot sestavni del redne dejavnosti priprave za obrambo in za delo v vojni, za zaščito in reševanje delovnih ljudi, materialnih in drugih dobrin ob vojnih akcijah, ob naravnih in drugih nesrečah in v izrednih razmerah ter opravljajo naloge in aktivnosti družbene samozaščite v skladu s svojimi obrambnimi in varstvenimi načrti ter z načrti krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti.

70. člen

Delavci v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih določijo v svojih obrambnih načrtih proizvodne, storitvene, mobilizacijske in druge naloge za delovanje ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni; v varnostnih načrtih pa določijo ukrepe in aktivnosti za preprečevanje izrednih razmer ter druge aktivnosti družbene samozaščite.

71. člen

Delavci TO in delovnih skupnosti, ki opravljajo svoje dejavnosti na istem sedežu, organizirajo skupno opravljanje nalog narodne zaščite, civilne zaščite ter ukrepov za zaščito in reševanje, ki so skupnega pomena.

72. člen

TOZD sprejemajo obveznosti, da zaradi uspešnega izvrševanja svojih in skupnih nalog s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite zagotavljajo materialne pogoje za izvajanje teh nalog.

Skupne naloge TOZD in DO na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite so zlasti:

- usklajevanje obrambnih in varstvenih načrtov
- organiziranje narodne in civilne zaščite ter ukrepov za zaščito in reševanje, ki so skupnega pomena
- sodelovanje z organi in organizacijami družbenopolitičnih skupnosti te krajevnimi skupnostmi za uresničevanje skupnih nalog zvezi s splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito
- medsebojno koordiniranje in usklajevanje del, spremljanje izvajanja ukrepov za uresničevanje skupnih nalog s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite
- po potrebi še druge skupne naloge.

73. člen

Za opravljanje določenih nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v SOZD, ki so skupnega pomena imenuje delavski svet SOZD odbor za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Odbor je za svoje delo odgovoren delavskemu svetu SOZD.

Člani odbora so:

- predsednik delavskega sveta SOZD
- generalni direktor SOZD
- predsednik koordinacijskega odbora sindikata SOZD
- predsednik koordinacijskega odbora ZSMS SOZD
- predsedniki komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito vseh delovnih organizacij.

74. člen

Odbor za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito opravlja naslednje naloge:

- spremlja in ocenjuje varnostne razmere in obrambne priprave in na tej podlagi usklajuje obrambne in samozaščitne priprave ter aktivnosti in usmerja druge naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki so skupnega pomena za celotno SOZD
- s koordinacijo in usklajevanjem dejavnosti in priprav v zvezi s splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter izmenjavo izkušenj in zavzemanjem skupnih stališč skrbi za stalnost in aktivno obrambnih in samozaščitnih priprav za celotno SOZD, hkrati pa predlaga ukrepe za razvoj in izpopolnjevanje teh nalog
- usklajuje organiziranje obrambne in samozaščitne vzgoje delavcev med delovnimi oz. temeljnimi organizacijami
- skrbi za usklajevanje samoupravnih splošnih aktov s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite
- predlaga samoupravnim organom in komitejem ter odborom splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v temeljnih in delovnih organizacijah ter delovnih skupnostih združevanje obrambnih in samozaščitnih priprav, zagotavljanje nujnih sredstev kolektivne zaščite delavcev, narodne in civilne zaščite, graditev zaklonišč ter zagotavljanje prostorov v zakloniščih za delavce in premoženje
- sodeluje z organi in organizacijami družbenopolitičnih skupnosti ter krajevnimi skupnostmi
- opravlja druge naloge, ki jih določi delavski svet SOZD v skladu z zakonom, samoupravnimi splošnimi akti ter obrambnimi in varstvenimi načrti.

75. člen

Generalni direktor SOZD opravlja na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite zlasti naslednje naloge:

- skrbi za uresničevanje nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite pri vodenju SOZD v skladu z določeno politiko, koni, akti in obrambnimi ter varnostnimi načrti
- izvršuje sklepe delavskega sveta SOZD, odbora za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SOZD in družbenopolitičnih skupnosti ter skrbi, da se sklepi izvajajo
- izdaja sklepe in navodila strokovnim službam za opravljanje zadev z obrambnega in samozaščitnega področja in nadzoruje njihovo delo.